

T.C.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETİNE ETKİSİ:
BİR ARAŞTIRMA**

Hazırlayan

Emre GENÇAY

İşletme Anabilim Dalı

Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Musa Said DÖVEN

TOKAT – 2017

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Yrd. Doç. Dr. Musa Said DÖVEN danışmanlığında hazırlamış olduğum "Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Bir Araştırma" adlı Yüksek Lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

20.../03/2017

Emre GENÇAY

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETİNE ETKİSİ:
BİR ARAŞTIRMA

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 20/03/2017

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Başkan : Prof. Dr. Çetin BAKTAŞ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Yücel EROL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Musa ERİD. DÖKÜM

Üye :

.....

Üye :

.....

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun
06/03/2017 tarih ve 11-05 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa ÇOLAK
Enstitü Müdürü:

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimime daha başlamamışken ve beraber çalışacağımıza dair hiçbir fikrimiz yokken dahi benim kendisine fikir danışmamla yollarımızın kesiştiği andan itibaren birçok konuda bana bir danışmandan öte bir ağabey gibi yardımcı olan, örnek olan,onca yoğunluğuna rağmen tez süresince bana kıymetli zamanından ayıran saygıdeğer ve sevgili danışmanım Yrd. Doç. Dr. Musa Said DÖVEN'e, gerek kendilerinden almış olduğum derslerde gerekse ders dışı ortamlarda her konuyu rahatça konuşup paylaşabildiğim, sohbetlerinden büyük keyif ve feyz aldığım hoşgörü ve anlayışlarıyla gönlümde yer edinmiş değerli hocalarım Doç. Dr. Kubilay ÖZYER'e,Yrd. Doç. Dr. Sema POLATÇI'ya ,Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜL'e ve Yrd. Doç. Dr. Yücel EROL'a teşekkürlerimi bir borç bilirim. Tez süresince tecrübeleriyle bana gerek yardımda bulunmuş, gerekse destek olmuş, hayatımda çok önemli birer yere sahip olan sevgili dostlarım Öğretim Görevlisi Osman YALAP ve Öğretim Görevlisi Mehmet Fatih KAYRAN'a minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Ayrıca bugün bu teşekkür metnini yazmayı dahi onlara borçlu olduğum, hayatım boyunca bana hep destek olan ve sevgi dolu kalpleriyle aile sıcaklığını bana hep yaşatan çok sevdiğim anneme, fedakar babama ve biricik kız kardeşime bu süreç esnasında gösterdikleri sabır ve anlayıştan ötürü sonsuz teşekkür ve sevgilerimi sunuyorum.

ÖZET

Girişimcilik son yıllarda iktisadi olgusunun yanında sosyal özelliklerinin ön plana çıkmasıyla çok önemli bir konu haline gelmiştir ve gündem güne araştırma alanları artmaktadır.

Girişimcilik niyeti, kişilerin kendi işlerini kurmak ve çalıştırmak için istekli olmaları veya bu konuda kararlılık sergilemeleridir. Kişilik özellikleri ise girişimcilik niyetini etkileyen önemli faktörlerden biridir.

Bu çalışmanın amacı üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetine olan etkisini ortaya koymaktır. Bu amacın yanı sıra demografik değişkenler ile girişimcilik niyeti arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Bu amaçla, Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 320 öğrenci ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmış, toplanan verilere ve araştırma sorularına göre korelasyon ve regresyon analizi, t-testi, tek yönlü varyans (anova) analizi uygulanmıştır.

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda; kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetine olan etkisinin önemli bir ölçüde olduğu görülmüştür. Kişilik özelliklerinden "risk alma ve belirsizliğe toleransın", girişimcilik niyetine anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra "aile geliri, anne eğitim durumu, aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir girişimci" gibi demografik değişkenlerin bazıları ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Çalışmanın neticesinde ise araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak öğrencilerin girişimcilik niyetlerini artıracı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Niyeti, Kişilik, Kişilik Özellikleri

ABSTRACT

In recent years, entrepreneurship has become a very important issue with the social aspects of the economy as well as the economic situation, and research are a is increasing day today. Entrepreneurship can be defined as taking both he advantage of opportunities to bring together existing pieces and bringing out market share.

The intention of entrepreneurship is that people must be willing or are able to set up and run their businesses. Personality trait sare one of the important factor saffecting the intention of entrepreneurship.

The aim of this study is toshow the effect of the personality traits of the university students on entrepreneurial intent. In addition to this purpose, the effect of demographic variables on the entrepreneurial intentions was examined. Forth is purpose, research was carried out with 320 students from Mersin University Faculty of Economics and Administrative Sciences. A question naire was used as a data collection tool, correlation and regression analysis, t-test, one way variance (ANOVA) anlysis is were applied according to collected data and research questions.

As a result of statistical analysis; It has been found that personality trait sare an important measure of entrepreneurship intention. It has been determined that 'personality traits' and 'tolerance to uncertainty' have a significant effect on entrepreneurship intention. Besides, it was found that there is a significant difference between some of the demographic variables such as " family income, mothe reducation status, successful entrepreneur modeled in family and close environment " and intention of entrepreneurship. As a result of the study, suggestions were presented to increase students' entrepreneurial intentions based on the findings obtained without research.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurship Intention, Personality, Personality Features

İÇİNDEKİLER

ÖZET	2
ABSTRACT	4
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM: KİŞİLİK	3
1.1.KİŞİLİK KAVRAMI VE TANIMI	3
1.2.KİŞİLİĞİN ÜÇ BOYUTU.....	4
1.2.1.Karakter.....	5
1.2.2. Mizaç (Huy)	5
1.2.3. Yetenek	5
1.3. KİŞİLİK KURAMLARI.....	6
1.3.1.Önemli Görülen Kişilik Kuramları.....	6
1.3.2. Beş Faktör Kişilik Modeli.....	7
1.3.2.1. Dışadönüklük - İçedönüklük	8.
1.3.2.2. Yumuşak başlılık - Düşmanlık.....	8
1.3.2.3. Öz denetim - Dağınıklık.....	9
1.3.2.4.Duygusal Tutarsızlık - Tutarlılık.....	9
1.3.2.5. Gelişime Açıklık - Zeka Gelişmemişlik.....	10
1.4. KİŞİLİĞİ OLUŞTURAN FAKTÖRLER	10
1.4.1. Kalıtım ve Bedensel Yapı Faktörleri.....	11
1.4.2. Sosyo-Kültürel Faktörler.....	11
1.4.3. Aile Faktörü	11
1.4.4. Sosyal Sınıf ve Yapı Faktörü	12
1.4.5. Coğrafi ve Fiziki Faktörler.....	12

1.5. GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ.....	13
1.5.3. Risk Alma Eğilimi.....	13
1.5.2. Başarma İhtiyacı Duyma.....	14
1.5.3. Yenilikçilik.....	15
1.5.4. Kontrol Odağı	15
1.5.5. Belirsizlik Toleransı	16
1.5.6. Önsezi ve Fırsatçılık.....	17
1.5.7. İyimserlik	17

2.BÖLÜM: GİRİŞİMCİLİK 19

2.1. GİRİŞİMCİLİKLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR	19
2.2.GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ.....	23
2.2.1. Orijinal Girişimcilik.....	23
2.2.2. İç Girişimcilik	24
2.2.3. Kurumsal Girişimcilik.....	25
2.2.4. Profesyonel (Yönetici) Girişimcilik.....	24
2.2.5. Teknik Girişimcilik	26
2.2.6. Girişimci Girişimcilik	26
2.2.7. Çevreci Girişimcilik.....	27
2.2.8. Fırsat Girişimcilik	27
2.2.9. Kamu Girişimcilik.....	28
2.2.10. Yaratıcı Girişimcilik.....	28
2.2.11. Sosyal Girişimcilik.....	28

2.3. GİRİŞİMCİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	29
2.3.1. Girişimciliğin Dünya'daki Tarihsel Gelişimi.....	29
2.3.1.1. Klasik Dönem.....	29
2.3.1.2. Çağdaş Dönem.....	30
2.3.2. Girişimciliğin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi	31
2.3.2.1. Osmanlı Dönemi.....	31
2.3.2.2. Cumhuriyet Dönemi.....	32
2.3.2.3. Yakın Dönem.....	33
2.4. GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ VE FONKSİYONLARI.....	33
2.5. GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ.....	35
2.5.1 Girişimcilik Eğitiminin Gerekliliği.....	35
2.5.2. Girişimcilik Eğitiminin Yapısı ve Kapsamı.....	36
2.5.3. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri	38
2.6. GİRİŞİMCİLİK NİYETİ.....	39
2.7. GİRİŞİMCİLİK NİYETİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	41
2.8.KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE GİRİŞİMCİLİK NİYETİ İLE İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI.....	42
2.8.1 Kişilik Özellikleriyle İlgili Yapılan Çalışmalar	42
2.8.1.1. Kişilik Özellikleriyle İlgili Türkiye'de Yapılmış Çalışmalar.....	42
2.8.1.2. Kişilik Özellikleriyle İlgili Yapılmış Yabancı Çalışmalar.....	42
2.8.2. Girişimcilik Niyetiyle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	43
2.8.2.1. Girişimcilik Niyetiyle İlgili Türkiye'de Yapılmış Çalışmalar.....	43
2.8.2.2. Girişimcilik Niyetiyle İlgili Yapılmış Yabancı Çalışmalar.....	44

2.8.3.Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Birlikte Ele Alındığı Çalışmalar	45
2.8.3.1.Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Birlikte Ele Alındığı Türkiye'de Yapılmış Çalışmalar	45
2.8.3.2.Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Birlikte Ele Alındığı Yabancı Çalışmalar	46

3.BÖLÜM ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETLERİNE OLAN ETKİSİ: İ.İ.B.F ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 49

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	49
3.1.1. Araştırmanın Amacı	49
3.1.2. Araştırmanın Önemi	49
3.2. ARAŞTIRMA SORUSU	50
3.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	50
3.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	50
3.4.1. Evren ve Örneklem	49
3.4.2. Veri Toplama Araçları	50
3.4.2.1. Girişimci Kişilik Özellikleri Ölçeği	51
3.4.2.2. Girişimcilik Niyeti Ölçeği	52
3.4.2.3.Kişisel Sorular	52
3.4.3. Verilerin Analizi	52
3.5. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ	52
3.6. VERİLER ve BULGULAR	56
3.6.1. Örneklem İlişkin Genel Bulgular	56
3.6.2. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenilirlik Analizleri	60
3.6.3. Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyeti Değişkenlerine ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular	61

3.6.4. Araştırma Hipotezlerine İlişkin Bulgular	64
3.6.4.1.Korelasyon ve Regresyon Analizleri Uygulanarak Test Edilen Hipotezler.....	64
3.6.4.2.T Testi Fark Analizi Uygulanarak Test Edilen Hipotezler.....	65
3.6.4.3. Tek Yönlü Varyans(Anova) Analizi Uygulanarak Test Edilen Hipotezler.....	69
SONUÇ VE ÖNERİLER	71
KAYNAKLAR.....	74
EKLER.....	81
ÖZGEÇMİŞ.....	83

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1.Girişimci Tanımları.....	23
Tablo 2.5.2. Girişimcilik Eğitime Hazırlık Dönemi.....	37
Tablo 2.5.3. Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Konuları.....	37
Tablo 3.1. Örneklemeye Ait Özelliklerin Frekans ve Yüzdesele Dağılımları 1.....	57
Tablo 3.2. Örneklemeye Ait Özelliklerin Frekans ve Yüzdesele Dağılımları 2.....	58
Tablo 3.3.Örneklemeye Ait Özelliklerin Frekans ve Yüzdesele Dağılımları 3.....	59
Tablo 3.4. Örneklemeye Ait Özelliklerin Frekans ve Yüzdesele Dağılımları 4.....	60
Tablo3.5. Girişimci Kişilik Özellikleri Alt Boyutlarının Cronbach Alpha Katsayıları.....	61
Tablo 3.6.Girişimci Niyeti Cronbach Alpha Katsayıları.....	62
Tablo 3.7.Kişilik Özellikleri Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	63
Tablo 3.8.Girişimcilik Niyeti Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	64
Tablo 3.9.Girişimci Kişilik ve Alt Boyutlarıyla Girişimcilik Niyeti Arasındaki Basit Korelasyon Analizi Sonuçları.....	66
Tablo 3.10.Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Yönelik Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	67
Tablo 3.11.Bazı Grupların ile Girişimcilik Niyetine İlişkin T-Testi Sonuç Tablosu....	68
Tablo 3.12: Girişimcilik Niyetiyle Farklılık Göstermeyen Grupların Anova Sonuç Tablosu.....	69
Tablo 3.13.Girişimcilik Niyetiyle Farklılık Gösteren Grupların Anova Sonuç Tablosu.....	70
Tablo 3.14. Araştırma Kapsamında Oluşturulan Hipotezlerin Kabul/Red Durumları.....	71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.3. Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi.....	31
Şekil 2.6. Girişimcilik Niyeti Modeli.....	41

GİRİŞ

Kapitalizmin ana itici unsurlarından bir tanesi olan girişimcilik, ilk zamanlar yalnızca iktisadın ilgi alanına girse bile, globalleşen günümüz iş dünyası tüm bilimlerin girişimcilik üzerindeki ilgi ve etkisini günden güne arttırmaktadır. Bu ilginin kaynağı olarak birçok etmen sayabiliriz. Mesela global rekabetin küçük firmaların kuvvetini arttırması, piyasada meydana gelen teşviklerin istikrarlı bir değişim göstermesi ve yeni pazarların meydana gelmesi gibi birçok sebep, girişimciliği üzerinde araştırma yapılması ve kafa yorması gereken bir konu haline getirmiştir (Şeşen vd., 2014: 93).

Ülkelerin refahını yükseltmek amacıyla, modern işletmeler oluşturarak iş imkanı sağlayan, işsizliği ve yoksulluğa engel olan ve bütün hepsinin ötesinde milli taleplerin temin edilmesi amacıyla mal ve hizmetleri üreten bireyler müteşebbislerdir. Modern işletmeleri hayata geçiren girişimciler son iki asırdır önem arz edip ekonominin en kritik noktasında bulunmaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de girişimcilik konusu giderek önem arz etmiştir. Ülkemizde girişimcilik temelli araştırmaların geçmişi çok eski olmasa da, son 15-20 yıllık dönemde iş dünyasında yaşanan değişimler, artan rekabet, kamu istihdamındaki daralma, işgücünün niteliğindeki değişim, bilişim ve hizmet sektörünün ekonomiyle paralel olarak gelişmesi, girişimciliği ülkemiz için de önemli bir araştırma başlığı haline getirmiştir.

Yapılan çalışmalar genellikle girişimciliğin dogmatik taraflarına vurgu yapsa da, girişimciliğin yaşam süreci içinde sonradan kazanılabilecek bir konu olduğu da sıklıkla belirtilmektedir. Dolayısıyla çalışma hayatına yaklaşmış olan üniversite öğrencileri girişimcilik niyeti araştırmalarının merkezinde yer almakta, öğrencilerin girişimcilik niyetlerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu ortaya koymaya çalışan birçok araştırma yapılmaktadır.

Türk insanının genel itibariyle girişimci olduğu, bu konularda çalışmalarda bulunan yabancı bilim insanları tarafından dile getirilmiştir. Bundan dolayı ülkemizde de bilhassa üniversitede eğitimini sürdüren her öğrenciyi potansiyel bir müteşebbis olarak görmek ve onları içinde yaşamlarını sürdürdükleri çevrenin pek çok konudaki yeteneklerinin farkına varabileceği, sorunları birer fırsat gibi görebilecekleri bilgi ve kabiliyetlerle donatmak, yaratıcılığı bastırılmayıp teşvik edilmiş bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunmak çok önemlidir.

Özellikle girişimcilik niyetinin esas olarak oluştuğu ve bu niyetin pozitif bir yönde etkilenebileceği üniversite eğitimi ve bu eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik niyetleri üzerine yapılan çalışmalara katkıda bulunmak amacıyla tasarlanan bu araştırmada, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetlerini nasıl etkilediği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.BÖLÜM

KİŞİLİK

Her insanın olaylara karşı tutum ve davranışları birbirinden farklılık gösterir. Hepimizin aynı biyolojik yapısı olmasına rağmen, hiç birbirimize benzemediğimiz gibi, olaylar karşısındaki reaksiyonlarımız da farklılık göstermektedir. Duygu ve düşüncelerimiz, çevremizde gelişen olaylara yaklaşım tarzımız farklılıklar göstermektedir. İşte bütün bu oluşan farklılıklar genelde kişilik kavramı altında incelenmektedir (Özkalp ve Kırel, 2010: 72).

Bu bölüm, kişiliğin kavramı ve tanımı, kişiliğin boyutları, kişiliğin kuramları, modelleri ve kişiliği oluşturan faktörler başlıkları altında incelenecektir.

1.1.KİŞİLİK KAVRAMI VE TANIMI

Kişilik sözcüğünün kökeni, Latince’de “persona” olarak isimlendirilen kavrama dayanmaktadır. Klasik Roma tiyatrosunda oyuncuların görev aldığı rollere göre yüzlerine giydikleri maskelere verilen ad olan persona, giyilen bu maskelerle kişiler arasındaki farklılıkların anlatıldığı bu tiyatrolarda önemli bir yere sahiptir (Ersoy,2009: 3).

Loevinger, kişilik içerikli ilk detaylı çalışmaların Sigmund Freud’un psikoanaliz kuramına dayandığını iddia etmektedir. Freud’un insan kişiliği hakkında baktığı pencere, ilerleyen süreçte bir çok kuramcıyı etkisi altına almıştır. Benzer bir iddiayı savunan Schultz, kişiliği açıklamak amacıyla geliştirilen her kuramın yerini Freud’un yaptığı çalışmalar ışığında belirlendiğini iddia etmiştir (Akdeniz, 2013: 8).

Kişiliği, kalıtsal etkenler ve gelişimsel faktörlerden oluşan bir kavram olarak tanımlanır. Başka bir deyişle kişilik, doğuştan gelen özelliklerle doğumdan sonra meydana gelmiş tecrübelerden ortaya çıkan kişiyi bir başka kişiden ayırt eden istikrarlı ve kalıplaşmış bir oluşumdur (Ercan, 2010: 14).

Kişilik, sosyal kabiliyetlerin tamamı olarak ele alınır. Bu açıdan kişi, başka kişilerle etkileşime geçerek türlü tutumlarda bulunur. Bu tutum ve davranışların hepsi kişinin sosyal kabiliyetlerini meydana getirir. Kişilik aynı zamanda bir imaj olarak da nitelendirilebilir. Kişinin kendine has becerilerinin çevreyle iletişim kurması neticesinde geliştirdiği tutum ve davranışların hepsini de kişilik olarak tanımlayabilir (Eryılmaz, 2009: 62).

Kişilikle ilgili yapılan tüm tanımları ele aldığımızda;

- Kişinin diğer bireylerden farklı olan özelliklere sahip olması,
- Kişinin davranışlarının bir istikrar sağlaması, ilerleyen zamanlarda benzer durumlarla karşılaşıldığında pek farklılık göstermemesi,
- Kişiyi diğer bireylerden ayıran özelliklerinin artık kalıplaşmış olması,
- Kişiliğin fazlaca özelliklerden oluşan bir mekanizma haline gelmesi ve bu mekanizmayı oluşturan bahsi geçen özelliklerin birbirleriyle alakası olması hususları öne çıkmıştır (Türkmen, 2013: 14).

Kişilik tek yönlü bir kavram değildir. Bireylerin tutum ve davranışlarıyla alakalı akla gelen birçok özelliği barındırmaktadır. Bu sebeple kişilikle alakalı gereğinden fazla tanımla karşılaşmak mümkündür. Bu çokça tanımlardan birine değinilirse, kişilere süreç ilerledikçe sosyal ve biyolojik özellikler şeklinde yüklenen ve belli bir süreç içerisinde de istikrarını sürdüren duygu, düşünce ve bireysel farklılıkların tümü kişiliktir (Özer, 2013: 127).

Kişilik, kişilerin zevkleri, davranışları, kabiliyetleri, üslupları, fiziksel özellikleri ve çevresine uyumu gibi birtakım özelliklerini kapsayan oluşumun tümüdür. Bu çerçevede kişilik, ayırt edici değişkenleri gösteren ve gelecekteki tutum ve davranışlara adeta rehber olan sabit özelliklerin tümüdür (Süren, 2015: 5).

Kişiliği bir zaman dilimi içerisindeki tutum ve davranışlar çeşidi olarak şeklinde değerlendirmek, kişiliği kavrama konusunda eksik kalabilir. Kişilik, geçmişin, söz konusu dönemin ve geleceğin meydana getirdiği bir oluşumdur. Geçmişin bıraktığı izler, mevcut sürecin uygulamaları, geleceğin ana eğilimi ile kişilik meydana gelir. O halde kişilik, insanın hayatı dahilinde alışkanlık ve özelliklerinin tutum ve hareketlerine yansıyan görülebilir tarafı şeklinde dile getirilebilir (Yüksel vd., 2015: 144)

1.2. KİŞİLİĞİN ÜÇ BOYUTU

Kişilik, fazlaca özellikten oluşan karmaşık bir kavramdır. Fakat bir kişi bünyesinde bir araya gelen ve bütünleşen bu özellikler, gerçekte üç ana boyutla alakalıdır. Bu üç ana boyutu; karakter, mizaç ve yetenek olarak isimlendirebilir (Ersoy,2009: 18).

a) Karakter

Karakter, kişiliğin sosyal ve ahlaki tarafını temsil eder. Bu açıdan karakter ifadesi, kişilerin bu husustaki farklılıklarını ortaya koymak amacıyla kullanılmaktadır. Davranışlarını sosyal değerlere ve ahlak kurallarına uyduran ve benimseyenlere ‘‘karakterli’’ ifadesini, bunun zıttı olarak uydurmayan kişilere de ‘‘karaktersiz’’ ifadesi kullanılabilir (Eroğlu, 2006: 183).

Kişilikle alakalı detaylı bir şekilde ilk incelemeler başladığında, kişilik ve karakter terimleri zaman zaman birbirinin yerine kullanılsa da esasen kişilik ve karakter terimleri birbirinden farklı manalara gelmektedir. Kişiliğin ortaya çıkması için insanın yetişkin olması, kendini bilmesi, değerlendirebilmesi lazımken, karakter çocuğun doğmasıyla birlikte kendini belli eder, doğuştan meydana gelir (Türkmen, 2013: 16).

b) Mizaç (Huy)

Mizaç, kişinin duygusallık ve hareketlilik özelliklerini içermekte ve halk deyiimiyle ‘‘huy’’ diye de tanımlanmaktadır. Mizaç veya huy, kişilerin duygusal denge hallerini ve bu dengenin derinliğini kapsamaktadır. Mizaç, duygulara dayanan kabiliyetlerin ve alışkanlıkların bir araya gelmesinin altında yatan duyumsama, iletişim kurma ve motivasyon süreçlerini açıklamaktadır (Özer, 2013: 134).

Beden kimyasının mizaç üzerinde önemli etkilerinin olduğunu iddia eden Hipokrat, mizacı dört kategoride açıklamıştır:

- *Neşeli mizaç*: Bu gruptaki kişiler hareketli, neşeli, heyecanlı, girişken, pozitif, umutludurlar ve ilgilerini çeken şeyler çok çabuk değişebilir.
- *Soğukkanlı mizaç*: Hemen tepki vermeyen, miskin, sakin, ağırbaşlı, durgun, soğukkanlı ve güçlü kişiliği temsil eder.
- *Kızgın mizaç*: Çabuk sinirlenen, hareketli, dizginlemesi zor, heyecanlı ve agresif mizaç tipidir.
- *Melankolik mizaç*: Alıngan, üzüntülü, endişeli, sıkıntılı, sıkıcı, durgun ve zayıf kişiliği temsil eden mizaç türüdür (Şimşek vd., 2015:81).

c) Yetenek

Yetenek; kişisel veya örgütsel kararları vermede ve başkalarıyla iletişim halinde olabilmede önemli olduğu kadar bir bireyin doğasında var olan, tekrar edebilen düşünme, duygu ve davranışlarını üretken bir şekilde ifade edebilmesidir (Türkmen, 2013: 16).

Kişiliği oluşturan üçüncü önemli boyut olan yetenek; fiziksel yetenek ve zihinsel yetenek olarak iki gruba ayrılır.. Fiziksel yetenek, kişilerin duyu organları vasıtası ile bazı olguları hayata geçirebilme kabiliyetleri iken zihinsel yetenek analiz edebilme, çözümleyebilme ve sonuca gidebilmeyi temsil eder (Ersoy,2009: 22).

1.3. KİŞİLİK KURAMLARI

Alanları itibariyle kişilik olgusuyla ilgilenen kimi bilim insanları, kişiliğin oluşumu, gelişmesi ve görünümü bakımından birtakım kuramlar üzerinde çalışmışlardır. Çok sayıda olan bu kuramların her biri, kişiliğin nasıl meydana geldiğini ve hangi değişkenlerden oluştuğunu ele almışlardır. Bunların içinde önemli görülen birkaç kuramdan bahsetmek yararlı olacaktır (Eroğlu, 2006: 186).

Kişileri tanımlarken kişiliğin birden fazla boyutundan bahsedilmekle birlikte bunların bir kısmı ötekilerden daha fazla önem teşkil etmektedir. Bunlar kişiliğin beş faktör modeli olarak incelenmektedir.

1.3.1. Önemli Görülen Kişilik Kuramları

Alanları itibariyle kişilik olgusuyla ilgilenen kimi bilim insanları, kişiliğin oluşumu, gelişmesi ve görünümü bakımından birtakım kuramlar üzerinde çalışmışlardır. Çok sayıda olan bu kuramların her biri, kişiliğin nasıl meydana geldiğini ve hangi değişkenlerden oluştuğunu ele almışlardır. Bunların içinde önemli görülen birkaç kuramdan bahsetmek yararlı olacaktır (Eroğlu, 2006: 186).

❖ *Sigmund Freud'un Kişilik Kuramı:* Psiko analitik kuramın yaratıcısı olan Sigmund Freud, insan davranışını anlatmak için bilhassa bilinçaltına yönelik çalışmalarda bulunmuştur. Freud kuramında kişilik,cinsellik ve saldırganlık olarak meydana gelen içgüdüsel dürtülerle sosyal engeller arasındaki çatışmadan meydana gelmektedir (Şimşek vd., 2015: 83)

❖ *Eric Berne'nin Kişilik Kuramı:*Eric Berne, kişiliği duygusal tarafıyla ifade edip üç tarafının olduğunu belirtmektedir. Freud'un kişilik dilimleri olan id, süper-ego ve ego ve benzeri terimlerin ciddi manada esinlenmişe benzeyen Berne'de kişiliği duygusal tarafıyla ifade etmekte ve kişiliği üç kısımda açıklamaktadır. Kişiliğin, çocuk, ebeveyn ve olgunluk dönemlerinden meydana geldiğini iddia etmektedir (Süren, 2015: 16).

❖ Carl Gustav Jung'un Kişilik Kuramı: Jung, kişinin hareketlerinin kalıtsal özelliklerinin yanında hedefleri tarafından oluştuğunu iddia etmektedir. Kalıtsal özelliklere dikkat çekmesinden dolayı da Jung'un teorisi diğer psiko-analitik teorilerden farklıdır. Jung'a göre kişilik birkaç sistemden meydana gelmektedir. Bu sistemlerden en önemlileri; "Ego", "Kişisel Bilinç Dışı" ve "Kolektif Bilinç Dışı"dır (Ersoy,2009: 31).

❖ Alfred Adler'in Kişilik Kuramı: Adler'in iddiasına göre insanoğlu sosyal bir varlıktır, sosyal dürtüler vasıtasıyla güdülenir. Sosyal ilgi doğuştan meydana gelmiştir yine de öteki sosyal kurumlarla ve insanlarla olan ilişkiler kişilerin hayatlarını devam ettirdiği toplum tarafından belirlenir (Özkalp vd, 2000: 276).

❖ Karen Horney'in Kişilik Kuramı: Horney'in kuramını ele alırsak kişiliğin esas elemanı korku ve endişedir. İnsanlar korkuları ve endişeleriyle başa çıkabilmek için harekete geçmektedirler. Bundan ötürü insanlar korku ve endişelerinden sıyrılabilmek amacıyla müraacat ettikleri davranış biçimleri, taktikleri kişilerin panik ve endişelerine belirli bir çözüm getirememiş olsa dahi kişilerin sinirsel stresinden sıyrılmasına katkı sağlayabilir (Süren, 2015: 12).

❖ Hans Jürgen Eysenck'in Kişilik Kuramı: Eysenck'in kişilik kuramına göre kişilik yapısı hiyerarşiktir ve dört düzeyden oluşmaktadır. 1. düzey en alt düzeydir ve çok özel davranışları içerir. 2. Düzey, kişinin bulunduğu ortamlardan kazandığı alışkanlıklara dayalı özelliklerle ilgilidir. 3. düzey bireylerin eğilimler kazandığı evredir. Ve son olarak 4. Düzey Tip sahasıdır yani tiplerin ortaya çıktığı düzeydir (Şimşek vd., 2015: 85).

1.3.2. Beş Faktör Kişilik Modeli

Bireyleri tanımlamada kişiliğin birden fazla boyutundan söz edilmekle birlikte bunların bir kısmı diğerlerinden daha fazla önem arz etmektedir. Platon'un yaşamını idam ettiği dönemlerden bu tarafa bilim insanları kişilik treytleriyle ilgili çalışmakta ve çeşitli listeler düzenlemektedir. Ünlü Webster's sözlüğünü irdeleyerek binlerce kelimenin kullanıldığı fark edilebilir. Bu kelimelerin benzer olanları bir araya getirildiğinde 171 adet farklı kişilikten bir liste meydana gelmiş ve bu liste geliştirilerek "kişiliğin beş faktör modeli" meydana getirilmiştir (Özkalp vd., 2013: 34).

Bu model;

- Dışadönüklük-içedönüklük
- Yumuşakbaşlılık-düşmanlık
- Özdenetim-dağınıklık
- Duygusal tutarsızlık-tutarlılık
- Gelişime açıklık- zeka gelişmemişlik

olmak üzere 5 tanedir.

1.3.2.1. Dışadönüklük – İçedönüklük

Bu faktör temel olarak yaşam dolu, neşeli, heyecanlı, girişken ve sosyal olma özelliklerini kapsayan bir faktördür. Dışadönüklük bu faktör için belirleyici bir rol oynamaktadır. İnsanlarla iletişim halinde kalmaktan hoşnut olma, eğlenceye düşkünlük, liderlik, arkadaş canlısı tutumlar ve istekli davranış biçimleri de bu faktörün özelliklerine dahildir (Ercan, 2010: 30).

Dışadönük bireyler içedönük kişilere göre daha fazla pozitif ve enerjik bir yapıya sahiptir. Bu yapıya sahip olmalarının getirdiği bir sonuç vardır. Bu sonuç, bu kişilerin daha fazla çatışma ve çatışma çözmeye yatkın olmaları olarak nitelendirilebilir (Eryılmaz, 2009: 69).

Dışadönük yapıdaki insanlar yoğun bir sosyal ilişki içerisinde hayatlarını devam ettirirken, içedönük kişilerin ilişkileri epey sınırlıdır. Jung bu seçimin sosyal kabiliyetlerle ilgili olmadığını, çoğu içsel kişilikli bireyin epey gelişmiş kabiliyetleri olmasına karşın şahsi iç dünyası ile uğraşmakta olduğunu ifade etmektedir (Özkalp ve Kırel, 2010: 85).

Dışadönüklük özelliğinin olumsuz tarafında bulunan içedönük kişilerin çekimser, utangaç, özgüvenleri düşük oldukları belirtilmiştir. Dışa dönüklüğün bazı tanımlamaları adrenalin arayışı özellikleri de kapsar ama bazıları hırs özellikleri ile ilgilidir (Süren, 2015: 35).

1.3.2.2. Yumuşak başlılık – Düşmanlık

Yumuşak başlılık, ılımlı, sakin, yardımsever, sempatik, affedici bir kişilik tipidir. Bu boyutu düşük bireyler ise inatçı, yardımseverliğe uzak, başka insanları rahatsız etme potansiyeline sahip, aşırı şüpheli kişiliklerdir (Özkalp vd., 2013: 34).

Yumuşakbaşlılığın zıttı yani karşıtı olan düşmanlık(agresiflik) yönü, yumuşakbaşlılıkla ilişkili olduğu gibi aynı zamanda duygusal tutarsızlıkla da ilişkilidir. Bu bireyler kendilerinden başkasına güvenmekte sorun yaşarlar ve bir çok şeye şüpheyle yaklaşır. Duygusallıktan uzak oldukları gibi aynı zamanda antipatik bir imaj çizerler (Eryılmaz, 2009: 70).

Yumuşakbaşlılık özelliğini taşıyan kişiler, uzlaşmacı ve yardımseverliğe yatkın olan bireylerdir. Bu boyutun olumsuz ucunda olan kişiler ise uzlaşmacılığa uzak, kavgacı ve başkalarını düşünmeyen ‘bencil’ bir tutuma sahip kişilerdir (Özer, 2013: 144)

Yumuşakbaşlılık ile alakalı özellikler esnek olmayı, güvenilir olmayı, olumlu bir izlenime sahip olmayı, insanlarla uyumlu olmayı, merhametli olmayı kapsamaktadır (Süren, 2015: 35).

1.3.2.3. Öz denetim – Dağınıklık

Bu faktörün ilerleyici rolü olduğu gibi, ketleyici yani yavaşlatıcı rolü de mevcuttur. Faktörün ilerleyici rolü, girişimci kişilik özelliklerinden olan başarıya ihtiyacında gözlemlenirken, yavaşlatıcı rolü ahlaki hassaslılık ve önlemcilik özelliğinde gözlemlenir (Ercan, 2010: 30).

Sorumluluk duygusuna sahip insanlar, gerektiğinde zevklerini erteleyebilmeyi, hoş olmayan durumlarda agresif olmak yerine metin olabilmeyi, etrafındaki insanlara güven verecek şekilde hareket edebilmeyi, ve birçok insanın gözünden kaçan detaylara dikkat etmeyi başarabilen kişilerdir (Eryılmaz, 2009: 70).

Öz denetim boyutunun öbür ucunda bulunan dağınık kişiler, kendilerine hakim olabilmekte sıkıntılı, dağınık, düzen tutturamayan, dikkat sorunu yaşayan insanlardır (Özer, 2013: 145).Öz denetim boyutu düşük seviyede olanlar ise çabalamayan, gereğinden fazla rahat, beceriksiz, dağınık, dikkatli olmaktan uzak, dengesiz gibi özellikler barındırırlar (Süren, 2015: 36).

1.3.2.4. Duygusal Tutarsızlık-Tutarlılık

Nörotisizm olarak da isimlendirilebilen bu faktörde yapılan araştırma ve çalışmalar neticesinde güvenli, sakin, endişeli olmayan özellikler barındıran kişilik faktörünün yanında, istikrarlı bir şekilde kendine sıkıntı yaratan, olumsuz mizaçlı, sinirli, kaygılı gibi özelliklerden bahsedilmektedir. (Özkalp vd., 2013: 34).

Duygusal tutarsızlık, gerçekçi olmayan fikirlerle ve başa çıkma sistemlerin deki eksikliklerle bağlantılıdır. Duygusal bakımdan tutarsız kişiler, ciddi aralıklarla karışık duygularla mücadele etmek konumundadırlar. Bunun bir sonucu olarak da daha fazla takıntılı zihinlere sahip olabilirler ve hırçın, agresif tepkiler verebilirler (Eryılmaz, 2009: 71).

Duygusal tutarlılığı olan kişiler, hayatın her alanında olumlu, sakin, özgüvenleri yüksek, pozitif pencereden bakmaya eğilimli, sorunlarla karşılaştıklarında şikayetçi olmak yerine çözüm için çaba sarf etmeye yatkın insanlardır (Özer, 2013: 146).

1.3.2.5. Gelişime Açıklık – Zeka Gelişmemişlik

5. Faktör olan bu faktör, bilim insanlarının diğer faktörlere nazaran en az görüş birliğinde oldukları faktördür. Öyle ki bu faktör, bazı bilim adamları tarafından zeka, bazı bilim adamları tarafından kültür, bazı bilim adamları nazarında da tecrübeye açıklık olarak ortaya konmuştur (Ercan, 2010: 31).

Zeka gelişmemişlik ya da gelişime kapalılık olarak isimlendirebileceğimiz boyuttaki insanlar, bireyler arasındaki iletişim konusunda önyargılı, tutucu, geleneksel bir bakış açısında olan yaratıcılıktan uzak, yeniliklerden hazzetmeyen kişilerdir (Özer, 2013: 147). Bu boyuttaki gelişime açıklık ise bilim adamları arasında en karmaşık boyut olarak dile getirilirken, genelde hassas, esnek, yaratıcı ve araştırmacı özellikleri barındırır (Özkalp ve Kırel, 2010: 82).

Kişilik tanımlanmaya çalışılırken ayrı ayrı kuramlar geliştirilmiş, kişiliğin gelişim süreçlerinden geçerek meydana geldiği iddia edilmiştir. Yapılan literatür taramasında “Kişilik Kuramları”ndan, temel olarak incelenen kuramlar saptanmış ve bu kuramlar ile ilgili açıklamalar ortaya konmuştur (Ersoy,2009: 28).

1.4. KİŞİLİĞİ OLUŞTURAN FAKTÖRLER

İnsan davranışlarına etkisi olan her unsur aynı şekilde bir kişilik faktörüdür. Bundan ötürü kişiliğin meydana gelmesine etki eden faktörleri birkaç başlıkta toplayarak ifade etmek daha faydalı olacaktır:

- Kalıtım ve bedensel yapı faktörleri
- Sosyo - kültürel faktörler
- Aile faktörü
- Sosyal sınıf ve yapı faktörleri

- Coğrafi ve fiziki faktörler (Eroğlu, 2006: 186).

1.4.1. Kalıtım ve Bedensel Yapı Faktörleri

Kişinin sahip olduğu kendine has özelliklerden hangilerinin bütünüyle kalıtım yoluyla aktarıldığı kesin olarak bilinmemekle beraber, kişilik özelliklerinin büyük çoğunlukla kalıtsal faktörlere bağlı olduğu da yapılan çalışmalar sonucu meydana çıkarılmıştır (Türkmen, 2013: 18).

Kişiliğin oluşumunu etkileyen faktörleri saptamak çok zor olmakla birlikte, genelde kişiliğin kalıtım ve çevre arasında olan bir etkileşim neticesinde meydana geldiği ifade edilebilir. Bedensel özelliklerimiz boyumuz ve vücut yapımız genetik faktörlerden etkilenir. Genetik faktörler de kişiliğimiz üzerinde dolaylı bir etki meydana getirir (Özkalp ve Kirel, 2010: 75).

1.4.2 Sosyo-Kültürel Faktörler

İnsanların dahil oldukları toplumun sosyal özellikleri, çevre koşulları dahilinde kişileri en fazla etkileyen faktör olarak ortaya konmaktadır. Kişiliğin meydana gelmesinde sosyal çevrenin etkisi aslında öğretici bir dönemdir. Çünkü kişiler farkında olsun ya da olmasın hayatları süresince kendileri için hali-hazırda olan davranış biçimlerini takip etmek zorunda kalmışlardır (Ersoy, 2009: 16).

Kişiliğin meydana gelmesinde toplum ve kişi arasındaki etkileşim ile birlikte kişinin, toplumun meyiline karşı gösterdiği tepki ve davranışlar kişiliğin sosyo-kültürel tanımlayıcısı şeklinde tanımlanmaktadır (Türkmen, 2013: 18).

1.4.3. Aile Faktörü

Yapılan çalışmalarda ortaya konulan ailesel risk faktörleri:

- Nüfusu fazla aile ortamı
- Aile içi kopukluğun olması
- Geçimi zor ve ihmalkar aile
- Ailede hastalıkların olması
- Anne ve babanın boşanması (Özer, 2013: 41).

Çevremizde etkileşim halinde olduğumuz birçok insan bizim davranışlarımıza etki yapabilir. Bu etkileşim dahilinde çoğu davranış şeklini biçimlendiren ebeveynlerin çocukları ile iletişim şeklini, yaşça büyük olan aile fertlerinin gençlerin önünde örnek model olmasını, “aile büyüklüğü, maddi durum, yer alınan coğrafya, din, kültür” benzeri aileyi ilgilendiren durumları içermektedir(Özkalp ve Kırel, 2010: 76).

1.4.4. Sosyal Sınıf ve Yapı Faktörü

Kişiliğin meydana gelmesinde başka bir mühim unsur da bireyin dahil olduğu sosyal sınıf durumudur. Kişinin dahil olduğu sosyal sınıf, onun eğitim olanaklarını, yaşam şeklini, düşünce ve eğilimlerini ve birtakım kişisel özelliklerini etkileyebilir (Eroğlu, 2006: 181).

Kültürel yapı, kişiliğin bütün özellikleri üstünde önemli derecede bir etki yapabiliyorken, sosyal yapı, birbirinden değişik alt grupları içerdiğinden ötürü farklı kişilik tiplerinin meydana gelmesinde rol sahibi olmaktadır (Ersoy, 2009: 17).

1.4.5. Coğrafi ve Fiziki Faktörler

Kişi doğduktan itibaren çevresi, dahil olduğu doğa ve toplumdan meydana gelir. Doğa; coğrafi konum, iklim şartları, yer altı ve yerüstü kaynaklarıyla toplum hayatına etki ederek, bu etkiyi kişiye geçirir. Bunun yanı sıra toplumun tarihsel, kültürel, iktisadi ve siyasi oluşumu da bireyin hem hayatında hem de karakterinde ciddi bir rol oynamaktadır (Türkmen, 2013: 20).

Günümüze bakıldığında zaman pek çok sıkıntıya sahibiz. Bu sıkıntılara çözüm yolu ararken, Çevreci girişimcilik bu problemlerin içinde saklı muhtemel fırsatların meydana çıkabilmesini sağlayacak bir girişimcilik çeşididir. Aynı zamanda yeşil girişimcilik olarak da isimlendirilen bu tür, bilhassa üretim yöntemlerinde yapılan değişikliklerle meydana çıkabilmektedir (Ersoy vd., 2006: 9).

1990’lı senelerden beri etrafa karşı olan hassasiyetler, kirliliğe karşı alınan tedbirler altında yeni iş imkanlarına da göz kırpmaktadır. Özellikle de atıkların değerlendirilmesinde, geri dönüşümden geçmesinde, çevreyi koruyan doğal tarım yöntemlerinin geliştirilmesinde, başta hava, su, toprak kirliliğinden koruyucu teknikler ilerletmede yeni girişimcilik imkanları sergilemektedir(Top, 2006: 17).

1.5. GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

1950’li yıllardan bu yana kişilik özellikleri ile ilgilenen bilim adamlarının en çok ilgisini çeken konulardan bir tanesi de girişimciliktir. Bu ilginin üzerine yapılan çalışmalar, girişimci bireyleri diğerlerinden ayırt eden özellikler üzerinde yoğunlaşmasını sağlamıştır. Bu yoğunlaşmaya iten düşünce, başarılı girişimcilerin birtakım ortak özelliklerinin olabileceği düşüncesidir (Keleş, vd., 2012: 109).

1.5.1. Risk Alma Eğilimi

Girişimciler, iktisadi değişimlerin birer mümessili, gerçekleştirilen faaliyetlerin sorumluluklarını üstlenen birer yönetici ve toplumun birer üyesidirler. Girişimci, birtakım risklerle karşı karşıya kalabileceği halde, karşısına çıkan fırsatları göz önüne alarak, gelişme, büyüme ya da değer yaratma amacıyla birçok organizasyona dahil olan kişidir (Ören ve Biçkes, 2011:73)

Risk, insan hayatında kritik bir rol oynayarak, kötü sonuçlarla karşı karşıya kalma olasılığı olup ve bu olasılıklardan faydalanan nicelikli bir şeydir. Risk alma ise sonuçların ne çıkacağını kestiremeden, ön görülemeyen koşullarda ya da bir bölümde karar vermek olarak tanımlanabilir (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 60).

Risk, Hofstede’ye göre, bir olayın gerçekleşme ihtimalinin oranıdır. Risk alma eğilimi, olası geri dönüşün en üst seviyede olacağına dair inancı ve gerçekçi karar verme vasıtasıyla girişimin gerçekleştirilmesini içerir. Müteşebbisler geleceği her zaman öngörebilen ve riske girmekten korkmayan bireylerdir (Akkaya, vd., 2014: 111).

Girişimciler, öteki bireylere göre daha çok risk alma eğilimindedirler. Girişimciler için genel kanı, girişimci için risk olmazsa olmaz olan bir ön şart olarak kabul görmektedir. Girişimci göze aldığı bu riskten yarar sağlamayı bilmeli ve avantaja dönüştürebilmelidir (Korkmaz, 2012: 213).

Girişimcilik, risk almayı şart koşmaktadır. Girişimciliğin bu tarafı bazı olumlu ve olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Girişimci bağımsızlık, finansal fırsatlar, toplumsal hizmet, aile istihdamı ve iş güvenliği gibi olumlu yönleri sahiptir. Bu fırsatların yanı sıra, psikolojik, araçsal ve finansal risklerle de karşılaşmaktadır. Girişimcilik faaliyetlerini gerçekleştiren bir kişi, bu riskin sorumluluğunu alır (İşcan ve Kaygın, 2011: 447).

Girişimciler risk alma eğilimleri yüksek olan insanlardır. Risk ile girişimcilik birbirlerinden ayrılamaz iki kavramdır. Girişimciler birtakım riskleri göze alarak yeniliklere öncülük edebilirler ve bunu yaparken başarısızlığı göze almışlardır (Tikici ve Aksoy, 2009: 33).

1.5.2. Başarma İhtiyacı Duyma

McClelland (1961) teorisinde başarma ihtiyacını bireyin tutum ve davranışlarının peşindeki itici kuvvet ve girişimci eğilimini etkileyen güçlü bir psikolojik sebep olduğunu iddia etmiştir. Kişilerin başarıyı yakalaması amacı uğruna büyük bir arzuya sahip oldukları ve şahsi iradeleriyle amaçlarını yakalamayı sevdiğini bilinmektedir (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 60).

Herhangi bir işin başarılı bir biçimde gerçekleştirilmesi amacıyla, esas unsurlardan biri olan başarma ihtiyacı, bunun yanı sıra toplumların iktisadi ilerlemelerinin gerçekleştirilmesinde kritik bir motivasyon aracı olma özelliğini de bünyesinde barındırmaktadır (Ören ve Biçkes, 2011: 73)

Başarma ihtiyacı, insanları girişimciliğe teşvik etmek, mantıklı sayılabilecek riskleri sahiplendirmeye yöneltmek, sorunlarla baş edebilme becerisini geliştirmek ve hedeflerin gerçekleşmesine yardımcı olabilme adına girişimciliğe katkılar sağlamaktadır (Talih Akkaya, vd., 2014: 112).

Başarma ihtiyacı yüksek olan insanlar bilinçli bir şekilde risk alırlar, işlerine konsantre olurlar, kendilerine güvenleri tamdır ve sorumluluk almaktan çekinmezler. Seçtikleri işler riskli, zorlu olsa da performanslarını değerlendirebilecekleri işlerdir. Bu kişiler istikrarlı bir şekilde kendilerini geliştirmek isteyeceklerdir (Tikici ve Aksoy, 2009: 39).

Girişim ve girişimci kavramları ile yakından münasebeti olan başka bir insan özgüveni ise başarının elde edilmesinin ihtimal olduğu hallerde kişilerin en iyi olmaya ya da en iyiyi başarmaya motive olması manasına gelen başarma ihtiyacıdır. Bu başarma ihtiyacını ciddi

anlamda hisseden kişiler daha zor olan kendi hedeflerini kendileri belirleme yolunu seçerler (Soyşekerci, 2013: 40).

Başka bir deyişle McClelland'ın söylemlerini 4 maddede şu şekilde özetleyebiliriz:

- ✓ İnsanları girişimciliğe sevk etme
- ✓ Kontrollü riskleri üstlenmeye yöneltme
- ✓ Problemleri çözüme kabiliyetini geliştirme
- ✓ Hedeflerin belirlenmesine katkı sağlama (Korkmaz, 2012: 212).

1.5.3. Yenilikçilik

Subramaniam ve Youndt (2005) yeniliği, yeni mamüller, hizmetler veya çalışma metotları ortaya çıkarmada fırsatları belirleme ve fırsatları gerçekleştirme olarak tanımlamaktadırlar. Damanpour (1996), yeniliğin faaliyetlerinin, yeniliğe uyum sağlanması için bir düşüncenin sahiplenilmesini içerdiğine vurgu yapar (İşcan ve Kaygı, 2011: 447).

Yenilikçiliğin, yeni iş organizasyonları üzerinde etkisi oldukça yüksektir. Schumpeter (1934)'e göre yenilikçilik, girişimciliğin merkezidir. İşyerlerindeki halihazırdaki kaynakları arttırmak ya da onlara yenilerini ekleyerek yeni istihdam imkanları sağlamaktır (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 61).

Bir işletmenin varlığı ve istikbali için, en kritik unsur olarak kabul edilebilecek olan yenilikçilik, başka bir söylemle inovasyon, latince 'nova' sözcüğünden meydana gelmiştir. Yenilikçilik müteşebbislerin merkezi noktası ve çok çok önemli karakteristik özelliğidir ve yaratıcılığın bir nevi ticari boyutu olarak kabul görmektedir. Bu perspektiften yola çıkarsak yenilik pazarlanabilir (Akkaya, vd., 2014: 112).

Yenilikçiliği bir düşünce ya da olguyu, ürün ya da hizmet üretmeye çevirebilmeyi ifade eden olarak tanımlayabiliriz. Yenilikçilik, girişimciliğin ana hattını oluşturmaktadır. Bu nedenle girişimciler yeni organizasyon yapısı, yeni ürün süreçleri ve yeni işletme yapısı ile işi gerçekleştirmeye başlamaktadırlar (Korkmaz, 2012: 213).

1.5.4. Kontrol Odağı

Kontrol odağı kişilerin kendi yaşamlarında gerçekleşen olayların arkasında yatan temel sebepler hakkında oluşturduğu algıdır. İçsel kontrol odağına sahip olan kişiler, yaşamlarında ortaya çıkan vukuatları kontrol altında tutabildiklerine, dışsal kontrol odağına sahip kişiler ise yaşamlarında gerçekleşen olayların talih veyahut mukadderat benzeri dış unsurların bir neticesi olduğuna inanmaktadır (Talih Akkaya, vd., 2014: 112).

Kontrol odağı, bireyin şahsi fiillerini ve bahsi geçen fiillerin neticeleriyle ilişki kuvvetini ne şekilde anladığını belirten bir değişken faktördür. Julian Rotter (1966,1975) kişilerin kendi hayatlarını kontrol edebilme güçleri açısından birbirinden farklılıklar gösterdiklerini tespit etmiştir. Kimi bireylerin kendi hayatlarını denetleyebilmeleri, gerçekleştirmek istedikleri davranışlar için gerekli olan kuvveti kendilerinde gördüklerini veya bunun zıttı olarak kimi bireylerde bunların dış faktörlerle ilişkili olduklarına inanmaktadırlar (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 60).

İçsel kontrol, kişilerin ya da girişimcilerin geleceklerinin dış faktörlerden ziyade kendi kontrollerinin altında olduğunu benimsemeleridir. Dışsal kontrol ise, kişilerin geleceklerinin kendi insiyatifinden çıkıp dış etmenlerden etkilendiğine inandıkları kavramdır (Soyşekerci, 2013: 36).

1.5.5. Belirsizlik Toleransı

Belirsizliğe karşı tolerans, belirsiz durumların olması durumuna pozitif bir reaksiyon gösterebilme kabiliyetidir. Schere (1982), belirsizliğe karşı toleransın müteşebbisler açısından çok kritik bir özellik olduğunu vurgulamıştır. Girişimciler başarıya ihtiyaç duyduklarından dolayı belirsizliğe katlanarak işletmelerini harekete geçirmektedirler. Budner (1982), belirsizliğe karşı toleransın, belirgin bir tehlikeden çok çekici neticelere yol açtığına vurgu yapmıştır (Korkmaz, 2012: 213).

Belirsizlik, yeterli olmayan kaynak sebebiyle yapılandırılmayan bir durum, belirsizlik toleransı ise belirsiz durumlar meydana geldiğinde olumlu bir şekilde tepki verebilme kabiliyetidir. Eğer bir kişi yeterli olmayan bir kaynağı kabul eder ve belirsizlik durumunda aldığı kararın arkasında durursa, bu tarz hallere karşı toleransı üst seviyede olarak kabul edilir. Düşük belirsizlik toleransını barındıran bireyler, strese maruz kalıp zamansız tepkiler gösterebilirler (Akkaya, vd., 2014: 113).

Hofstede'ye göre (1991) risk, bir vakanın ortaya çıkma ihtimalinin oranı iken, belirsizlik ise bir ihtimale bel bağlamadan, rastgele bir şeyin gerçekleşebileceğine dair bir bekleyiştir ve endişeye neden olur(İşcan ve Kaygın, 2011: 447).

Belirsiz bir durum, kayda değer ipuçlarının noksanlığı sebebiyle gerektiği şekilde yapılandırılmamış ya da bir kişi tarafından sınıflandırılmamış olaylar şeklinde dile getirilebilir. Belirsizlik toleransı, belirsiz durumlarda pozitif reaksiyon gösterebilme yeteneğidir (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 60).

Akıbeti belli olmayan bir durumun nedeni bilgi noksanlığıdır. Belirsiz bir durumun olduğunu fark eden kişi, onu daha belirgin hale getirmek amacıyla ciddi anlamda hoşgörü yani toleransa vakıf olmalıdır. Bir başka deyişle belirsiz bir duruma yönelik kat edilecek her aşama, fırsatların daha net bir şekilde anlaşılmasını sağlayacaktır (Soyşekerci, 2013: 45).

1.5.6. Önsezi ve Fırsatçılık

Girişimcilik, yeni bir işyeri açmak için pazarda ya da piyasalardaki fırsatları belirleme, inceleme ve geliştirmeyi kapsayan bir zaman dilimidir. Buradan yola çıkarsak önsezi ve fırsatçılığın ileri seviyede olmasının, girişimciliğin yapıtaşlarından birisi olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz (Tikici ve Aksoy, 2009: 37).

Girişimci, müşterilerin talep ve ihtiyaçlarını fark edip, bu ihtiyaçların ışığında hizmet üretmelidir. Çeşitli çalışmalar yaparak en doğru kararı verebilmeli, bunun yanı sıra fırsatları farkedip değerlendirme aşamasında da en geniş durum değerlendirmelerini yapabilmelidir (Erdoğan, 2012: 34).

Girişimciler sadece fırsatları görmekle kalmazlar, aynı zamanda başkalarının kaçıracağı fırsatları da görebilen ve değerlendirebilen kişilerdir. Girişimciler bu fırsatları çeşitli yerlerden bilgi edinip bütün bilgileri harmanlayarak bulurlar. Bu bilgiler girişimcilerin düşük yada yüksek riskleri fark etmelerini, fırsatları anlamalarını ve en uç noktalarını algılamalarını sağlar (Marangoz, 2012: 8).

1.5.7. İyimserlik

Gerçek bir girişimci, olaylara her zaman pozitif açıdan bakan, hiçbir sıkıntıda asla umutsuzluğa kapılmayan ve bir çıkış yolu uman, her fikri ve işi olumlu yanından değerlendiren bir karaktere sahip olmalıdır. Bu anlayış: ‘‘ Olumlu bakan kişi her kötü

durumda bir fırsat; olumsuz bakan kişi de her fırsatta bir felaket görür.’’ ifadesi ile gerçekleşir (Tikici ve Aksoy, 2009: 36).

Bir girişimcinin olumlu yani iyimser bir düşünce yapısına sahip olabilmesi, bazı inançlarını terk etmesini ya da onları yeniden güncellemesini gerektirebilir. Çünkü kişilerin sosyal çevrelerinin temel yapıtaşlarını oluşturan inançlar, iyimserliği dolayısıyla pozitif bakış açısını ve fırsat düşüncesini olumsuz etkileyebilir. Bundan dolayı daha fonksiyonel inançlar benimsenmelidir (Marangoz, 2012: 10).

2.BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK

Girişimcilik birçok bireyin barındırması gereken bir kavram. Özelde ise işletmecilerin, işletme öğrencilerinin barındırması kesinlikle olması gereken niteliklerden. Girişimcilik eğitimi, akademik anlamda işletme fakültelerinde görülmektedir. Yapısında girişimcilik barındıran bireylerin, akademik anlamda bu eğitimi görmeleri, iş yaşamında başarı yüzdelerini yukarılara çekmektedir(Fidan ve Çiftçi, 2010: 58).

Çalışmanın bu bölümünde; girişimcilik ile ilgili temel kavramlar, girişimciliğin önemi ve fonksiyonları, girişimci olma sebepleri ve girişimcilik niyeti kavramları üzerinde durulacaktır.

2.1. GİRİŞİMCİLİKLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Yapılan araştırmaları incelediğimizde girişimcilikle ilgili farklı tanımlamalar görülmüştür.Halk tabiriyle “bir işi gerçekleştirmek amacıyla niyetlenmek, kalkışmak, başlamak” girişim olarak kabul edilmektedir (Keleş, vd., 2012: 108).

Gündelik hayatta girişim, herhangi bir işi gerçekleştirmek, başlatmak, üretmek amacıyla harekete geçme edimi şeklinde belirlenmekte, girişimci ise harekete geçebilme şartlarını belirleyen girişken şahıs olarak kabul görmektedir (Armağan, 2013: 51).

Girişim bazı bilim adamlarına göre, doğa, sermaye ve emeğin bir bütün olarak düşünülmesinden oluşan bir kavramdır. Girişimi bu kavramlardan meydana gelen bir bütün olarak görenler olduğu gibi, işletmeyle aynı fakat ayrı bir faaliyeti olduğunu düşünenler de vardır (Büyük, 2014: 21).

Girişim kavramı, biraz da soyut bir mana taşımak gibi temel bir farklılığa da sahiptir. Bununla birlikte neticelendirilmemiş veya meydana gelmemiş çabalar da bu kavramın karşılık gördüğü manalardır (Küçük, 2014: 26).

Girişimcilik kavramı, Fransızca’da “entreprende” ve Almanca’da “unternemen” kelimelerinden oluşturulmuştur. Ve Türkçe’de “üstlenmek” manasına gelen bir eylemdir. Bu paralelde de girişimci, bir işyerini organize etme, yönetme ve risk alma biçimindeki mesuliyetleri alan bireyi tanımlamaktadır (Ballı ve Koca Ballı, 2014: 102).

Girişimciliğe dair yapılacak olan tanımın, kısıtlanmış bir meslek grubuna ait değil, gerçekleştirdiği işleve göre yapılması uygun olacaktır. Ekonomik anlamda ilk defa 18.yy.da

Fransız ekonomist Richard Cantillon tarafından kullanılan ‘girişimcilik’ olgusuna dair literatürde birçok tanımlama vardır(Keleş, vd., 2012:1)

Liberalizm, kişilerin ekonomik kapasitelerinin kendi hür iradeleriyle kullandığı, temelinde rekabet olan bir anlayıştır. Bu anlayışta alıcı, gereksinimlerinin en üst seviyede karşılık görmesi amaçlanmıştır. Tam bu noktada rekabetin artmasıyla birlikte girişimcilik kavramı ortaya çıkmıştır (Özdemir, 2014: 91). Girişimcilik, psikoloji, sosyoloji, ekonomi, işletme gibi pek çok alan vasıtasıyla irdelenmiş ve bu sebeple çeşitli perspektifler ve tanımlamalar meydana gelmiştir (Yumuk, 2013: 100).

Girişimcilik, maddi ve maddi olmayan öğelerle, fikirsel ve pratik fiillerin bir araya gelmesidir. Bir inovasyon sürecinin işleminde, riskli bir hareketin karşılanmasında, iktisadi ve sosyal yapıda ortaya çıkan değişimlerde ve benzeri her türden olumlu farklılaşmalarda girişimcilerden birşeyler elde etmek olasıdır (Ören ve Biçkes, 2011: 71).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde girişimciliğin sanatsal bir yönünün de olduğuna vurgu yapıldığı görülmektedir.

Girişimcilik; çevremizdeki olanakları fark etme, bu olanakları projelere çevirme ve bu projeleri uygulamaya koyabilme becerisidir. Girişimci özgüveni olan, mevcut risklerin sorumluluğunu almaktan çekinmeyen, çevreyi inceleyen ve işlerin daha kolay nasıl ilerleyebileceğine kafa yoran kişidir (Çiçek ve Durna, 2012: 19).

Schumpeter girişimciyi, yeni alternatifler yaratan, benzer ya da farklı şeyleri yeni metotlarla ortaya koyan birey olarak görmekteyken, Kuratko, fırsatları yakalayan ve bu fırsatları pazarlanabilir fikirler haline getirebilen yeniliğe ve gelişime açık kişi olarak tanımlamaktadır (Köksal ve Penez, 2015: 156).

Stevenson ve Sahlman’a göre girişimcilik, kişilerin kontrolü olan kaynakların dışında, fırsatları kollaması olarak tanımlanmaktadır. Cantillon’a göre girişimcilik, herhangi bir alanda kendi kendini istihdam edebilmektir. Kirnzer’e göre girişimcilik, piyasadaki noksanlıkların ya da dengesizliklerin tahmininin doğru bir şekilde yapılması becerisi ile fırsatların fark edilmesidir. Ronstadt’a göre girişimcilik, hali hazırda kurulmuş olan istikrarlı bir şekilde artış gösteren zenginliğin sürecidir. Shane ve Venkataraman’a göre girişimcilik, girişimci kişilerin varlığıyla kazançlı fırsatların varlığı arasındaki ilişki olarak tanımlanmaktadır (Kılıç vd., 2012: 425).

Jean Babtiste Say'a göre girişimcilik, dördüncü üretim faktörü olarak tanımlanabilir. Ona göre girişimcinin kazandığı kar ile sermayeye sahip bireyin kazandığı kar arasında fark vardır. Girişimci, ekonominin temel taşlarından (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 15).

Schumpeter'e göre girişimcilik, iş dünyasına dair kararlar alma seviyesinde beliren bir zihniyet şekli olarak tanımlanmıştır. Bu zihniyetin mühim tarafı, yenilikleri takip etme ve yenilikleri getirebilmedir. Müteşebbis, mevcut imkanları birbiriyle sentezleyerek yeni bileşimler meydana getirebilen kişidir (Marangoz, 2012: 2)

Gündelik yaşamda, toplumsal yaşamda, iş hayatında kişilerin önlerine çıkan şansları fark etmeleri, anlamaları, değerlendirmeleri ve uygulamaya geçirmeleri için ortaya koydukları kabiliyetleri girişimcilik olarak nitelendirebilir (Büyük, 2014: 36).

Bir işletmenin kurulması, yönetsel süreçlerinin devam etmesi, tüm risklerin göze alınması ve sorumluluğunun üstlenilmesi, bu risklerin üretim ve pazarlamaya ilişkin olması gibi, bir işin oluşturulması ve devam ettirilmesine dair çalışmaların tümüne girişimcilik diyebiliriz (Küçük, 2014: 28).

Toplumda bir mal veya hizmete dair diğer insanların fark edemediği gereksinimlerin farkına varmakla kalmayıp, bunları tek tek iş edinme düşüncesine dönüştürmek maksadıyla detaylı fikir jimnastiği yaparak iş planı yapan ve bu planları hayata geçirecek özgüveni kendinde bulan, koşullar her ne olursa olsun üretim faktörlerini biraraya toplayarak gereksinim duyulan şeyi geliştiren ve üretime başlayan, tüm bunları gerçekleştirirken olası olumsuzluklardan çekinmeyen yani riskleri göze alabilen, aynı zamanda tüm teknolojik vs. gelişmeleri de takip eden yaratıcı kişilerin ortaya koyduğu performans olarak tanımlanabilir (Soyşekerci, 2013: 6).

Literatür incelendiğinde, girişimci kavramıyla ilgili aşağıdaki gibi özelliklerden bahsedilmiştir.

- Girişimci belirsizlikle ilgili risk sorumluluğunu alan bireydir.
- Girişimci finansal sermaye arz eden bireydir.
- Girişimci inovasyona açıktır.
- Girişimci karara varır.
- Girişimci endüstriyel liderdir.
- Girişimci yöneticidir.
- Girişimci iktisadi kaynakların koordinasyonunu sağlayandır.
- Girişimci işletmenin patronudur.

- Girişimci üretim faktörlerinin işverenidir.
- Girişimci sözleşme yapan kişi yani sorumluluk sahibidir.
- Girişimci yatırımcıdır (Güney, 2015: 58).

Girişimci, mal ve hizmet üretimini ortaya koyabilmek amacıyla riski sahiplenerek doğal kaynak, sermaye, emek ve benzeri üretim faktörlerini harmanlayıp hayata geçiren birey olarak tanımlanır. Başka bir deyişle, girişimci bir işletmeyi meydana getiren ve bu işletmedeki organizasyonları bizzat yürüten kişidir (Tekin, 2004: 2).

Girişimci, kaynaklar konusunda öngörüle bulunarak organizasyonun planını yapan, insan kaynaklarını organize ederek girdilerin işlenmesini sağlayan ve ortaya çıkan çıktıyı da kar elde edilecek şekilde tüketicilere sunma becerisini gösteren bireydir (Bozkurt, 2011: 4).

Peter Drucker'e göre girişimci, iktisadi kaynakları, faydası düşük olan iş alanlarından faydası daha yüksek olan iş alanına yönlendiren birey olarak vurgulanmaktadır. Burada dikkat çekilen konu, fırsatları takip etme ve onları yatırıma dönüştürme özelliğidir (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 17).

Girişimci, istikrarlı bir şekilde neyin, ne şekilde, ne zaman ve niçin üretileceğini kararlaştıran ve bunu tüm üretim faktörlerini tedarik ederek yapan kişidir. (Bozacı, 2015:

Aşağıdaki tabloda, literatürdeki önemli yazarların tanımları kısa bir şekilde verilmiştir:

Tablo 1.1. Girişimci Tanımları

Yazar	Tanım
J.A.SCHUMPETER	Değer yaratmak için değişimin katkısından yararlanan, fırsat yarattığında, değişim ajanı olan birey.
F. H. KNIGHT	Geleceği belli olmayan bir durum içerisinde, neyin, ne zaman ve ne şekilde üretileceğine dair kar amacıyla sorumluluk alan birey.
J. B. SAY	Ekonomik kaynakları düşük üretkenlik seviyesinden yüksek üretkenlik seviyesine çıkarabilen birey.
R. HİSRİCH	Sosyal, parasal ve psikolojik tehditlere rağmen maddi ve şahsi tatmin elde eden, bu doğrultuda farklı kıymete sahip bir şey ortaya çıkaran kişi.
T. BURNS	Kar elde etmek için fırsatları değerlendiren ya da yenilik gerçekleştiren kişi.
WEBSTER ANSİKLOBEDİSİ	Ekonomik bir işletmenin destekleyicisi ve bilhassa işi organize eden, işin riskini üstlenip yöneticiliğini yapan birey.
V. THÜNEN	Yöneticiden farklı bir şekilde riske giren kişi.
T. S. HATTEN	Fırsatların farkına varıp bu fırsatları lehine çevirebilmek için iş kurma riskini göze alan kişi.
BAUDEAU	Sürekli inovasyon yaparak maliyetlerini düşüren aynı anda karı arttıran birey.
A. SHAPERO	Girişimde bulunan, sorumluluk alan, iflas etme riskine karşın sistemleri organize eden birey.

Kaynak: Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 17

2.1.3. Girişimcilik Türleri

Girişimcilik diyince akla sadece bir bireyin herhangi bir sektörde iş kurması ve benzeri boyutlar gelmektedir ama girişimcilik farklı türlere sahiptir. Yaygın bir biçimde kabul edilen girişimcilik türleri; Orijinal girişimcilik, iç girişimcilik, kurumsal girişimcilik, profesyonel (yönetici) girişimcilik, teknik girişimcilik, girişimci girişimciliği ve çevreci girişimciliktir.

2.1.3.1. Orijinal Girişimcilik

Bu girişimcilik türünde girişimci bireylerin ilk olarak kendi kuvvet, kabiliyet, sezi, anlayabilme, tecrübe gibi unsurlarına bakarak hayata dair yapmayı arzuladıklarını gerçekleştirmek için uygulamaya geçtikleri ve ilk kez temelden başlayarak meydana gelen girişimlerdir. Orijinal ve ilk kez oluyor olması bu türün ayırt edici özelliğidir (Marangoz, 2012: 11).

Orijinal girişimcilik; girişimcilerin ilk önce kendi kuvvet, kabiliyet, algı, sezgi, ustalık, tecrübe, bilgi gibi özelliklerine dayanarak hayallerini meydana getirmek maksadıyla harekete geçtikleri ve temelden başlayarak oluşturdukları girişimlerdir (Cin ve Günay, 2013: 10).

Bağımsız olarak değiştirilmemiş haliyle ilk kez meydana getiren yeni girişimcilik türünün adıdır. Bu girişimcilik kategorize edilmesinde girişimcilerin ilk olarak güç, kabiliyet, önsezi, beceri, tecrübe gibi özelliklere dayanarak, düşlerini, ideallerini gerçekleştirmek amacıyla harekete geçtikleri ve sıfırdan başlatılan girişimlerdir (Top, 2006: 8).

2.1.3.2. İç Girişimcilik

1980’li yıllarda iç girişimcilik, “hayalperest bir bireyin yaptığı iş” olarak ifade edilirken, bu bireylerin yenilikler meydana getirmekte ellerini taşın altına koyduklarından bahsedilmişti. Bu ifade zaman geçtikçe “örgüt dahilinde girişimsel yeteneklerin uygulamaya konması” olarak değerlendirildi. Daha net bir ifadeyle söyleyecek olursak iç girişimciler, örgütün karını yükseltmek, rekabet gücünü arttırmak ya da söz konusu işlerin yenilenmesini sağlayan kişilerdir (Soyşekerci, 2013: 129).

İç girişimcilik sürecinin odağında iç girişimci vardır. İç girişimci girişimcilik sürecinde, girişimcilik dünyası ile organizasyon dünyasını birleştirmektedir. İç girişimci, vizyonu olan ve mevcut bir organizasyon içinde girişimsel ruhu ve atmosferi oluşturma sorumluluğunu devralan bireydir. Onun hayali, bir düşüncesi veya bir fırsatı, kazançlı bir ekonomik gerçeğe çevirmektir. Bundan dolayı dahil olduğu kurum içinde gerçekleştirilmesi şart olan herşeyi gerçekleştirmekten geri kalmaz (Ağca ve Yörük, 2006: 162).

İç girişimcilik olgusunu ilk defa literatüre sokan kişi 1983 yılında Giffort Pinchot olmuştur. Girişimciliğin alt dallarından birisi olan iç girişimcilik, örgüt kapsamındaki girişimcileri dile getirirken, girişimci kişilik konusunda yeni bir alanın literatüre eklenmesine de olanak sağlamıştır (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 33).

İç girişimcinin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz;

- ✓ Fiile dönüktürler ve işlerini seri gerçekleştirirler.
- ✓ Hedeflerini gerçekleştirmeyi önemserler.
- ✓ Fiilleriyle vizyonlarını harmanlarlar.
- ✓ Düşünmekle birlikte uygularlar.
- ✓ Düşüncelerini geliştirmeye yönelik çaba sarfederler.
- ✓ İşlerini yapmak uğruna gerekirse adeta savaş verirler.

- ✓ İzin istemektense özür dilemeyi tercih ederler.
- ✓ İşlerinden olmayı göze aldıkları için olaylara tepeden bakabilirler.
- ✓ İşlerini sonuna kadar gizlilik içinde yürüterek çeşitli etkilerden korunmaya çalışırlar (Tikici ve Aksoy, 2009: 22).

2.1.3.3. Kurumsal Girişimcilik

Genel olarak düşündüğümüzde küçük ya da büyük işletmelerin kendi içlerinde büyük olmayan girişimcilerin organize olmalarını sağlayan üst yapı olarak kabul edilir. Beklenilmeyen şartlardan ötürü ortaya çıktığı öngörülse de, ekonomik şartlar altında zorlanan KOBİ'lere arka çıkmak, onların dirençli kalmalarını sağlamak ve aynı zamanda girişimcilik heyecanını ayakta tutmak ve inşaların beklentilerine karşı olumlu cevap verebilecek yeni girişimcilere teşvikte bulunmak amaçlarını güderler (Marangoz, 2012: 12).

Kurumsal girişimcilik, hem küçük hem de büyük işletmelerin kendi içlerinde daha küçük girişimlerin organize olmalarını sağlamaları ile meydana gelen üst girişimcilik olarak tanımlanabilir. Küçük veya Orta Ölçekli İşletmelerin destek görmesinde rol oynaması daha yaygındır (Ersoy vd., 2006: 8).

Kurumsal girişimcilik 1929 Dünya İktisat Buhranı ile 2. Dünya Savaşı senelerinin sonlarına kadar devam eden olağan dışı vaziyetler sebebiyle meydana gelen bir girişimciliktir. Daha çok olağandışı şartların zorunlu kıldığı bir tür olarak meydana gelmiş olsa da, KOBİ'lere destek olmak ve girişimcilik ruhunu güçlü kılmak misyonlarını yüklenmiştir. (Top, 2006: 12).

Kurumsal girişimcilik, yenilikçilik, risk alma, rekabetçi saldırganlık, ve proaktiflik boyutlarına sahiptir. Literatürde kurumsal girişimcilik, ürün ve zaman yeniliği veya Pazar geliştirme çalışmalarında yer almak üzere söz konusu organizasyon ile herhangi bir bağı olan yeni bir iş girişimi ifadesi olarak yer almıştır (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 37).

2.1.3.4. Profesyonel (Yönetici) Girişimcilik

Profesyonel girişimcilik; işletmenin işletme dahilinden ehil bir bireye ya da işletme haricinden ehil bir bireye devren bırakılması ya da satılmasıdır. Profesyonel boyutta bir müteşebbis işletmeyi bırakırken başka bir yeni müteşebbis işletmeyi devir almaktadır (Cin ve Günay, 2013: 11).

Herkes tarafından kabul gördüğü üzere, bir gün işi ilk kuran girişimcinin yaşlılık, emeklilik, kabiliyet kaybı, ölüm ya da neslin tükenmesi hatta hayırsız ebeveyn gibi sebeplerden ötürü işi bırakmak zorunda kalma ihtimali mevcuttur. Bu girişimcilik türü, bin bir sıkıntıya göğüs gererek kurulan bu işletmelerin, işletme dahilinde veya haricinde işin ehli bir bireye devredilmesi ya da satılması durumunu içerir (Top, 2006: 14).

2.1.3.5. Teknik Girişimcilik

Daha çok teknolojik anlamda bir takım girişimciliği olan teknik girişimcilik, araştırma-geliştirme (Ar-Ge) ve inovasyon aktivitelerine ekonomik kaynaklar temin edilmesini bunun yanında yönetilmesini de kapsayan girişimcilik türüdür. Bu tür, genellikle eğitim seviyeleri yüksek, ileri teknoloji bilgi donanımına sahip bilgin girişimcilerin projelerine yapılan katkıları oluşturur (Marangoz, 2012: 12).

Teknik girişimcilik; yüksek teknolojiye sahip, eğitim seviyesi yüksek, bilgili ve tecrübeli müteşebbislerin projelerine yapılan yatırımlar şeklinde dile getirilmektedir (Cin ve Günay, 2013: 11).

Teknik girişimcilik, Ar-Ge'ye ve bilgiye yatırım yapan ülkelerde muazzam bir şekilde yüksek seviyelerdedir. Bu girişimcilik türünde kuruluş aşamasına kadar süren araştırma faaliyetleri 5-10 yıl gibi ortalama zamana mal olduğundan farklı motivasyona ve farklı bir dış desteğe ihtiyacı olan bir girişimcilik çeşididir (Top, 2006: 16).

Teknik girişimci, sezi ve öngörü kabiliyeti ile Pazar ortaya çıkarma ve geliştirme yeteneğine sahip, teknoloji geliştirebilen ve yenilik yönetimine hakim girişimcidir. Yeni teknolojilere dayalı girişimciliğin önemi girişimcilerin başarılı olabilmesi açısından çok önemlidir. İşte tam bu noktada teknik girişimcilik türü de çok önemlidir (Tikici ve Aksoy, 2009: 24).

2.1.3.6. Girişimci Girişimciliği

Girişimci girişimciliği; girişimcilik sürecinin peşinden belli bir alanda işletmelerini oluşturmuş, ayakta tutmuş ve daha sonra başka kişilere bırakmışya da satmış müteşebbislerin, yeni fırsatlara, yeni düşüncelere yatırımda bulunmasını içine alan girişimciliğidir (Cin ve Günay, 2013: 11).

Girişimci girişimciliği elbirliğiyle iş yapmanın, işbirliği içerisinde olmanın ve bilhassa da ortak çalışma kültürünün gelişmesinde de model bir role sahiptir. Gerçekten girişimci

meziyetlerine sahip yeni yetenekli girişimciler, bu türle cesur ve sağlam bir ortağa sahip olabilirler (Top, 2006: 17).

Yenilik ve farklılık ortaya koyma eğilimi hakim olan ekonomiler girişimci ekonomilerdir. Buna göre değişim kaçınılmazdır. Girişimci girişimcilik, dinamik olmayan çevrelerde varlığını ortaya koyan girişimlerde, istikrarlı bir şekilde büyüme şeklinde meydana gelir (Tikici ve Aksoy, 2009: 19).

2.1.3.7. Çevreci Girişimcilik

Çevreci girişimcilik; genelde çevresel problemlere değinen ve bu problemlerin imkan sağladığı fırsatları ve yenilikleri çevre bilinci ile ele alan girişimcilik çeşididir (Cin ve Günay, 2013: 11).

Günümüze bakıldığı zaman pek çok sıkıntıya sahibiz. Bu sıkıntılara çözüm yolu ararken, Çevreci girişimcilik bu problemlerin içinde saklı muhtemel fırsatların meydana çıkabilmesini sağlayacak bir girişimcilik çeşididir. Aynı zamanda yeşil girişimcilik olarak da isimlendirilen bu tür, bilhassa üretim yöntemlerinde yapılan değişikliklerle meydana çıkabilmektedir (Ersoy vd., 2006: 9).

1990'lı yıllardan beri çevreye karşı olan duyarlılıklar, kirliliğe karşı alınan önlemler aslında yeni iş şanslarına da göz kırpmaktadır. Bilhassa da atıkların değerlendirilmesinde, geri dönüşümden geçmesinde, çevreyi koruyan doğal tarım yöntemlerinin geliştirilmesinde, öncelikle hava, su, toprak kirliliğinden koruyucu teknikler geliştirmede yeni girişimcilik imkanları sağlamaktadır (Top, 2006: 17).

2.1.3.8. Fırsat Girişimciliği

Fırsat girişimciliği, adından da anlaşılacağı gibi girişimcinin karşısına çıkan fırsatları değerlendirdiği girişimcilik şeklidir. Girişimciler zaten doğal olarak çevresini daimi bir şekilde gözleme ve analiz etme gereksiniminde olduğundan, insanların gereksinimlerinden kendine yol haritası çizerek pazarda halihazırda olan ya da ihtimal dahilindeki fırsatları analiz edip, bu gereksinimlere karşılık verecek mal ve hizmetleri üretmektedir (Büyük, 2014: 41).

Hali hazırda ve ihtimal dahilinde pazardaki değişimin sonucunda ortaya çıkan fırsatları fark ederek veya potansiyel fırsatları sezerek, halihazırda veya hedefteki pazara mal ve hizmet sunmak amacıyla gerçekleştirilen girişimcilik türüdür. Fırsat girişimciliğinden

gerektiği kadar faydalanabilmek için girişimcinin yeterli bilgi birikimine ve kabiliyete sahip olması gerekir (Tekin, 2004: 3).

Girişimcinin karşılaşması muhtemel fırsatlarda değişik seviyelerdeki inovasyonlarda kullanılan üç kriter; risk, değerlendirme ve kar potansiyelidir. Risk, işletmenin iflas etmesi olasılığıdır. Değerlendirme, yeni bir girişim düşüncesinin önemi ve olabilirliğini karara bağlayabilme kolaylığıdır. Kar potansiyeli ise karın düzeyi veya girişimciye mevcut işletme içinde fikri ileriye taşıdığı için ödenen ücrettir (Soyşekerci, 2013: 85).

2.1.3.9. Kamu Girişimciliği

Bu girişimcilik çeşidi kamu kısmının mülkiyeti, yönetimi ve kontrolü altında olan ve piyasa malı niteliğindeki özel olan malları meydana getiren girişimleri temsil etmektedir. Kamu girişimciliği kavramının dayandığı esas, kamu kısmı tarafından meydana getirilen ve genelde piyasa ekonomisinin meydana getirebileceği niteliklere sahip olan özel mal ve hizmetlerin meydana getirilmesidir (Büyük, 2014: 109).

2.1.3.10. Yaratıcı Girişimcilik

Yeni bir düşünce ve icadı veya halihazırdaki bir mal veya hizmeti tekrardan tasarlayarak ve kalite seviyesini yukarıya çıkararak gerçekleştirilen girişimcilik türüdür. Yaratıcı girişimcilik, yenilikçi bir pazarlama ilkesine dayanmaktadır (Tekin, 2004: 4).

Yaratıcı girişimcilik, normal ve normal olmayan koşullarda, işgücü ve sermaye kaynağını etkili değerlendirerek ayrıntıları hesap edebilen, planlanan, yürütülen ve neticeye ulaşılan bir girişimcilik türüdür. Girişimcilik kavramının özü aslında bu kategoriye kapsar (Büyük, 2014: 45).

2.1.3.11. Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik kavramı ilk defa 1990'lı yılların başında Anglo-Amerikan akademi dünyasında belirli bir yer oluşturmuştur. Girişimcilerin iş kurma veya ürünlerini ileriye taşıma konusunda fırsatların farkına varması, ürüne ve işe konsantresini yansıtır (Soyşekerci, 2013: 101).

2.2. GİRİŞİMCİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bugünkü girişimciliğin doğasını doğru analiz edebilmek ve geleceğe yönelik doğru önerilerde bulunabilmesi için hem Dünyada hem de Türkiye’de girişimciliğin tarihsel gelişimini incelemek fayda sağlayacaktır. Bu bölümü girişimciliğin Dünya’daki ve Türkiye’deki tarihsel gelişimi olmak üzere 2 ana başlık altında ele alınmaktadır.

2.2.1. Girişimciliğin Dünya’daki Tarihsel Gelişimi

Girişimcilik, kavram olarak tartışılmaya başlanması çok eski olmasa da eylem olarak hatırı sayılır yani insanlık tarihi kadar bir süreci vardır. Bu süreci ana hatlarıyla Klasik Dönem ve Çağdaş Dönem olmak üzere iki başlık altında toplanabilir.

2.2.1.1. Klasik Dönem

İnsanoğlu ilk kez yerleşik hayata tarım çağında geçmiştir. Bu dönemde insanoğlu tarımsal faaliyetlerini arttırdıkça, ihtiyacı olandan daha fazlasını üretmeye başlamıştır. Hal böyle olunca, ortaya çıkan ihtiyaç fazlası ürünler, değerli maden, para ve benzeri araçlarla ya da takas yoluyla el değiştirerek ticari manada ilk girişimcilik faaliyetlerinin ortaya çıktığı söylenebilir. Bu süreci coğrafi keşifler ve dünya ticaret yollarının değişmesi izlemiştir (Marangoz, 2013: 20).

Orta Çağ’ da girişimcinin tanımı, büyük üretim projelerini yönetmekle meşgul olan kişi olarak yapılabilirdi. Girişimcilerin bu çağda üzerinde çalıştıkları projeler manastır, şato, katedral gibi yapıların inşası olur, bu çalışmalarını yaparken hükümetin sağladığı veri kaynaklarından yararlanırlardı. 17.yy. ve sonrasında ise girişimcilik literatürüne katkı sağlayan bilim adamları ortaya çıkmıştır. Bunlardan girişimci kavramını “Essai Sur La Nature Du Commerce En General” adlı eseriyle ilk defa kullanan kişi Richard Cantillon’dur(1755) (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 27).

Önceleri girişimcilik, bireylerin öz sermayeleri ile bir iş kurması olarak anlaşılıyordu. Adam Smith ve bazı İngiliz Klasik iktisatçıları, iktisatta girişimcilere yeteri kadar önem vermemiş, oldukça az değinmişlerdir. Klasik iktisatçılar girişimciyi, yönetici ve lider gibi kavramlarla değil de kapital gerçekleştiren kişi olarak tanımlamışlardır. (Küçük, 2014: 34).

Avrupa’da ekonomi alanında en önemli bilim adamlarından biri olan J. Babtiste Say, “A Treatise On Political Economy or the Production, Distribution and Consumption of Wealth” çalışmasıyla girişimcilik literatürüne önemli katkılar sağlamıştır. Bu dönemde

girişimcilik literatürüne önemli katkılarda bulunduğunu söyleyebileceğimiz diğer birkaç bilim adamının isimleriyse; Turgot, Marshall, Weber, McClelland ve Schumpeter'dir. Schumpeter, "The Theory of Economic Develoment" ve Capitalizm, Socializm and Democracy" isimli eserleriyle girişimcilik kavramına önemli katkılarda bulunmuş bir bilim adamıdır (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 27).

2.2.1.2. Çağdaş Dönem

Sanayileşme sürecinin başlamasıyla birlikte girişimci olarak nitelendirdiğimiz bireyler çok daha farklı özelliklere sahip olmaya başlamıştır. Girişimcilerin özelliklerindeki bu değişimin gerçekleşmesi, girişimcinin iktisadi önemini ve bununla birlikte toplumdaki değerinin artmasına sebep olmuştur. Aynı zamanda 19.yüzyılın ikinci yarısıyla birlikte işletme sahipliğinin ve yönetiminin ayrı değerlendirilmeye başlamış olması girişimciliğin daha da ön plana çıkmasına katkıda bulunmuştur (Marangoz, 2013: 21).

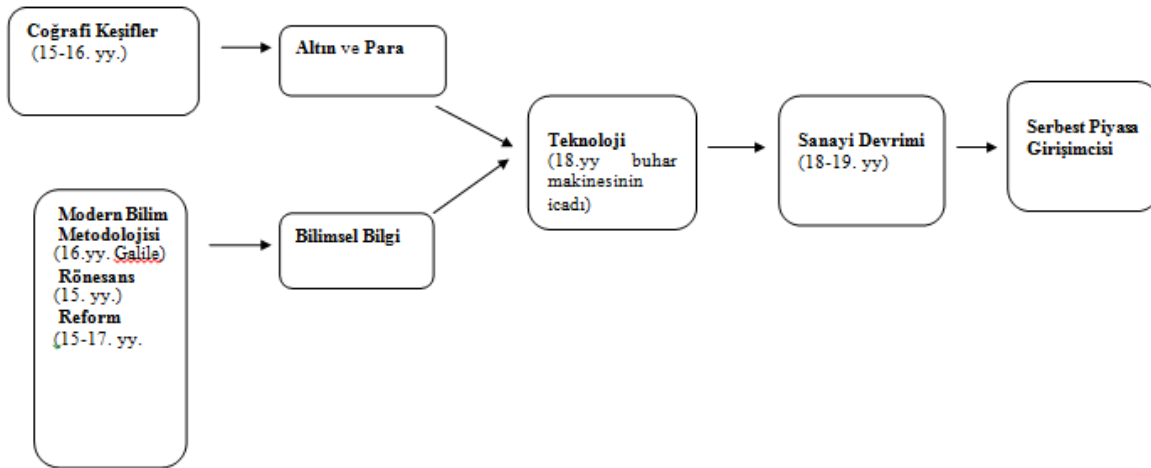
Bu dönemde girişimcilik literatürüne önemli katkılarda bulunan bilim adamlarını şu şekilde sıralanabilir:

Girişimciliğin yaratıcılık özelliğine değinen "Shackle", Girişimciliğin rekabet ve keşifler konularına değinen " Kirzner", Girişimciliği iki farklı yaklaşımda değerlendiren "Casson", İç girişimcilik kavramından ilk kez bahseden "Pinchot", Girişimciliğe yeni bir tanım getiren " Gartner", ve son olarak Robert Hisrich'ten bahsedilebilir (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 29).

Günümüzde girişimciliğe verilen değer çok daha fazladır. Bunun sebebini üç önemli maddede özetlenebilir:

- İşsizlik probleminin gün geçtikçe artıyor olması,
- Yeni iktisadi gelişmeler arttıkça değişime uğrayan iktisadi yapı,
- İşletme ve ekonomi alanlarındaki teorik bilgilerin günden güne gelişim göstermesi (Tutar ve Altınkaynak, 2014: 9)

Günümüze kadar pek çok defa tanımı yapılmış olan girişimcilik kavramından bahsedilmesi, ilk kez ortaçağda gerçekleşmiştir. Bu dönemde girişimcilik sadece bahsedilmekle kalmamış, aynı zamanda bilimsel bakımdan ortaya konmaya başlanmış ve tartışılmıştır. Sistematik girişimcilik araştırmaları 1970'li yıllarda üzerinde konuşulmaya başlansa da, asıl olarak 1980'li yıllarda üzerinde çalışmalar yapılmıştır (Büyük, 2014: 56).

Şekil 2.3. Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

2.2.2. Girişimciliğin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde girişimciliğin tarihi epey eski dönemlere dayanmaktadır. Türkler, Orta Asya'dan doğal kaynakları zengin bir transit ticaret bölgesi olan Anadolu'ya yerleşmeye başlamalarından itibaren, ticaret ve bilhassa zanaatkarlık alanlarında etkin bir rol almışlardır. Öyle ki İslam ekonomisinin fütüvvet(esnaf teşkilatı) ilkelerine göre teşekkül edilmiş bir esnaf-sanatkâr birliği olan Âhîlik Kurumu ciddi anlamda etkin ve başarılı olmuştur. Kurum Osmanlı'nın kuruluş ve yükselme dönemlerinde sadece iktisadi bakımdan değil aynı zamanda askeri ve siyasi açıdan da önemli bir rol almıştır (Yasa ve Çelik, 2016: 2418).

2.2.2.1. Osmanlı Dönemi

Osmanlı İmparatorluğu'nda ticaretteki misyonu Ermeni, Rum ve Yahudiler üstlenmiş, Türkler bu alanın dışında kalarak daha çok tarım ve hayvancılık, askerlik, ulemalık, bürokratik gibi alanlarda boy göstermişlerdir. Hal böyle olunca Türk milleti yaklaşık 8 nesil boyunca devam eden uzun bir dönem ticarete uzak olmuş, Türk toplumunda sosyo-kültürel açıdan bir türlü istenilen seviyede ticaret altyapısı ve ticaret kültürü yer edinememiştir (Marangoz, 2013: 22).

Özellikle Tanzimat sonrası yenileşme hareketlerine paralel olarak ilerlemeye başlayan Osmanlı sanayisi bu ilerlemesini iki boyutlu olarak devam ettirmiştir. Osmanlı devletinde, XIX. yüzyıldan başlayarak ivme yakalayan sanayileşme hareketinin birinci etabını devlet teşebbüsleri meydana getirmiştir. Devlet teşebbüsleri daha fazla, geniş çapta emek ve sermaye

gerektiren sanayi kuruluşları biçiminde oluşmuştur. Osmanlı sanayileşme çabalarının ikinci adımını ise özel girişim kuruluşları oluşturmuştur. Bu tür kuruluşlar ise genelde çok yerel manada, az sermaye ve az işgücü ile çalışan girişimler şeklinde değerlendirilmektedir (Şener, 2007: 58).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde girişimcilik organizasyonlarının imparatorluk içindeki azınlıklar ve bunlarla işbirliği yapan yabancılar tarafından yapılması, Türk sanayicilerin sayısının azınlıkta kalmasına sebep olmuştur. Ama buna karşın kısa bir süreliğine de olsa İttihat ve Terraki döneminde Türk ve Müslüman girişimcilere destek verilmesi, gayrimüslim olan Osmanlı vatandaşı girişimcilere karşı bir üstünlük kurma çabası olmuştur (Küçük, 2014: 37).

2.2.2.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet döneminde hükümet, milli olarak kendi girişimcisini bizzat yetiştirmeyi devlet politikası haline getirmiştir (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 30). Cumhuriyet'in kuruluşunu izleyen senelere ait iktisadi düşünce 1923 Şubat'ında bir araya gelen İzmir İktisat Kongresi'nden yansımaktadır. Kongreye hakim olan düşünce, ekonominin işleyişinin kendi kurallarına devredilmesi, devletin iktisadi faaliyetlere müdahale etmemesi gerektiği biçimindedir. Devlet sadece ekonomik maksatlı organizasyonlarla ilgili kurumlara destek verecektir. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde liberal düşünceye dayanan yaklaşımların ağırlıkta olduğu gözlemlenmektedir. Aynı dönemde yürürlükte olan Lozan Antlaşması da devletin ekonomiye müdahalesini sınırlayan kararlardan meydana gelmektedir. Dönemde İktisat yazınında ve Batıda hakim olan düşünce yapısı da Liberalizm olup; Türk iktisat düşüncesinin de bu yapıdan etkilendiği rahatlıkla ifade edilebilir (Yasa ve Çelik, 2016: 2420).

1960-1970'li yıllar, ülkemizde bireysel girişimciliğin yükselişe geçtiği, üretimde de artışın amaç edinildiği bir dönem olmuştur. 1960 ile 1980'li yıllar arasında girişimcilik kavramı birtakım tatsız olaylar neticesinde olumsuz etkilenmiştir. Bu tatsız olaylar askeri darbeler, sık sık değişen koalisyonlar ve bunlara ek olarak petrol krizleri olmuştur (Marangoz, 2013: 24).

Türkiye'de 1980 ve 1990'lı senelerde, girişimcilikle alakalı araştırmalarda önemli mesafeler katedilmiştir. Dışa açık ekonomi programı, Kobi'leri destekleyen politikalarla birlikte gelişen girişimcilik ortamlarında Türk insanının gerekli şartlar oluşturulduğunda ne kadar başarılı bir grafik çizebileceği görülmüştür (Küçük, 2014: 39).

2.2.2.3. Yakın Dönem

1994 yılında gerçekleşen ekonomik krize rağmen pek sarsılmayan Türk girişimcisi, 1996 yılında imzalanan Gümrük Birliği anlaşmasıyla beraber rekabetin de artmasıyla daha da gelişmiş, bu konuda öngörülen kaygıları da boşa çıkarmayı başarmıştır. (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 30).

2001 ve 2008 yıllarında gerçekleşen ekonomik krizlerdeki olumsuz havadan Türk girişimcileri çabuk sıyrılmayı başarmış, bu olumlu gelişme, ihracat alanındaki başarılarla önemli ölçüde katkılarda bulunmuştur (Marangoz, 2013: 25).

2000'li yıllardan itibaren Türkiye gençlere ve kadınlara ilişkin girişim teşvikleri, Kalkınma Ajanslarının kurulması, AB programları ve istihdama destek veren diğer çalışmalar sayesinde hedeflerini başka bir noktaya taşımaya başlamıştır. İhracat hedefleri, KOSGEB destekleri, 2023 vizyonunu ve misyonunu ortaya koyan diğer hedeflerle birlikte ülkemiz başka bir noktaya doğru ilerlemiştir (Küçük, 2014: 39).

2.3. GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ VE FONKSİYONLARI

Ülkemizde girişimcilik konusunun özellikle son senelerde, KOBİ'lerin bilhassa daha önemli hale gelmesiyle birlikte daha fazla önem arz ettiğini görmekteyiz. Girişimciliğin toplumumuzda daha kıymetli hale gelmesi ve girişimcilerin gerek maddi gerekse manevi değerinin artması paraların kazanılmış olması değil, ekonomik anlamda yeni değerlerin kazanılmış olmasıdır (Müftüoğlu ve Durukan, 2004: 6).

Dünya Girişimcilik Platformu aracılığıyla 29 ülke dahilinde gerçekleştirilen araştırmalar ışığında yüksek girişimcilik faaliyetleri gösteren ülkelerin iktisadi büyüme hususunda ciddi gelişmeler gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bunu gözler önüne seren gelişmeler şu şekilde sıralanabilir:

- Devletlerin istihdam probleminin artması
- Yeni ekonominin gün geçtikçe güçlenmesiyle farklılık gösteren ekonomik yapı
- İşletme ve ekonomi dallarında girişimciliğin ve teorik gelişmelerin benimsenmesi (İraz, 2010: 158).

Girişimcilik, demokrasinin yer edinmesinde, iktisadi ilerlemede, kalkınmada ve bireysel seviyede refahın sağlanmasına vesile olan ciddi manada bir güce sahiptir. Girişimciliğin, Kobi'lerin, sektörün, iktisadi gelişimin, istihdam oluşturmanın, demokrasinin, liberalizmin ve halkın en değerli ögesi olduğunun farkına varıldığı andan itibaren, girişimcilik

hem gelişmiş ülkelerde hem de gelişmekte olan ülkelerde popüler olmaya başlamıştır (Top, 2006: 36).

Serbest piyasa ekonomisini benimsemiş olan ülkelerde girişimcilik olmazsa olmaz seviyesine ulaşmış bir ögedir. Bunun sebebi, girişimcilik ekonomik gelişmelerin düzgün bir şekilde devam edebilmesi açısından son derece önemlidir. Dinamik yapıları, yeniliğe açık bir yapıya sahip olmaları nedeniyle girişimciler toplumdaki iş gücü ve sermaye kaynaklarının üretim haline gelmesine katkıda bulunurlar (Ersoy vd.,2006: 12).

İnsanların gereksinimlerini gidermek şartıyla getiri sağlayan iktisadi çabaların tümüne üretim adı verilir. Üretimin hayata geçmesi amacıyla hem üretim faktörlerine hem de bu faktörleri aynı yere toplayarak organizasyonunu sağlayacak bir bireye gereksinim duyulur. Bu birey girişimcidir. Gelişmiş ülkelerin kalkınmasında en önemli etken, sahip oldukları bilgi ve deneyimlerini hayata geçiren müteşebbisdir (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015: 30).

Girişimciliğin önemi, girişimcilerin toplumun gereksinimlerini tespit edip bunu yatırıma dönüştürmekte ve bunun neticesinde de toplumun refah düzeyini yükseğe çekmektedir. Bunun nedeni yatırımın sonucunda istihdam ve gelir seviyesi yukarıya çıkmakta, hem bireylerin hem de toplumun yaşam kalitesi artmaktadır (Güney, 2015: 71).

Girişimciler ekonomik ilerlemeye yalnızca gelir ya da istihdam kazandırarak fayda sağlamazlar. Bu faydalara biraz daha geniş bir pencereden bakacak olursak girişimciliğin öneminin toplumun gereksinimlerini tespit edipsöz konusu gereksinimleri karşılamak için yatırım ve üretim faaliyetlerini gerçekleştirerek toplumun genel refah seviyesini yukarılara taşıyacaklardır (Tikici ve Aksoy, 2009:26).

Piyasada kuralları koyan otorite devlet olduğundan dolayı, pazarda kendisiyle rekabete girmek olanaksızdır. Bu noktada devlete düşen görev pazarda rekabetçi bir serbest pazar ortamının sağlanması olmasıdır. Devlet bu görevleri yerine getirdiğinde girişimciler mal ve hizmet üretmeye başlayacaklardır. Böylelikle rekabetin de katkısıyla üretilen mal ve hizmetlerin kalitesi üst seviyelere çıkacaktır (Özdemir, 2014: 91).

2.4. GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ

Girişimciliğin değerinin artması ve iktisadın lokomotif olarak görülmesi girişimcilik çalışmalarının artmasına ön ayak olmuştur. Bu çalışmaların temel içeriklerinden biri girişimcilik eğitimidir. Konu üstünde yapılan çalışmalar, girişimcilik kabiliyetlerinin doğuştan mı geldiği yoksa sonradan mı edinildiği merakı üzerinden yürümüştür. Bu konuda birbirinden farklı bakış açıları bulunmakla birlikte farklı görüşler de ortaya atılmıştır(Özdemir, 2016: 3)

İnsanoğlu, doğuştan gelen bazı temel becerilere sahip olsa bile yani bir insan doğuştan gelen bir girişimcilik nitelikleri taşısa bile bu nitelikler sonradan ortaya çıkarılabilir. Eğitim ve girişimciliğin birlikte ele alınmasıyla birlikte doğuştan gelen girişimcilik yetilerinin ortaya çıkarılması ve daha da parlatılması mümkün olabilir (Yıldırım, 2008: 83).

Girişimci potansiyeli olan insanların gelişimlerine katkıda bulunan ve girişimcilikteki farkındalığın büyümesini sağlayan ana unsur girişimcilik eğitimidir. Girişimcilik eğitimi kişilerde mevcut olan girişimcilik potansiyelinin fark edilmesini ve hayata geçirilmesini harekete geçirebilir (Günay, 2016: 26).

Girişimcilik eğitimi temel iki amaç barındırır. Birincisi girişimcilik ile alakalı farkındalık meydana getirerek, kişilerin içindeki girişimcilik kabiliyetlerini ve özelliklerini meydana çıkarmak; ikincisi ise herhangi bir fikri olan ve yatırım yapmak isteyen kişilere düşüncelerini hayata geçirmesi süresince yol haritası çizmektir (Karadal, 2014: 17).

2.4.1 Girişimcilik Eğitiminin Gerekliliği

Girişimciliğin bir kariyer olarak anlaşılmasına ve küçük işletmelerin düzenli gelişimine ciddi faydalar kazandırılmasına katkı sağlayan girişimcilik eğitimi, üniversitelerde verilmesiyle birlikte öğrencilerin içinde girişimci ruhu olup olmadığını tespit ederek, gençleri girişimciliğe teşvik edebilir (Günay, 2016: 26).

ABD'de yapılan bir çalışmada girişimcilik eğitiminden yararlanan insanların;

- Yeni iş kurmada üç misli daha çok eğilim gösterdiği,
- Şahsi işinde çalışmaya 3misli daha çok yatkın gözüktüğü,
- Senelik %27 daha çok kar kazandığı,
- Mal varlıklarının %62 daha çok olduğu,
- Yaptıkları işten daha çok memnun oldukları sonucuna varılmıştır (Özdemir, 2016: 6).

Günümüz toplumu gençlerinin bir kısmında hali hazırda olan ve girişimcilik eğitimi ile düzeltilebilecek yanlış inanışlar şunlardır:

İnsanlara iş imkanı yaratmak ve istihdam sağlamak devletin görevidir. Bundan dolayı ülkelerin gelişmesi için gençler eğitimin katkısıyla fark yaratabilecek yenilikçilik ve yaratıcılıklarının bilincinde olabilirler.

Gençlerin girişimcilik ruhuyla hareket ederek bir girişimde bulunması ama gerek tecrübesizliklerinden gerekse yanlış tercihlerinden doğan sonuçlardan ötürü girişimcilik ruhlarının ateşi küllenebilir. Bu faaliyetleri gerçekleştirirken minimum hata ve risk barındırması açısından ve bu ateşin küllenmemesi bakımından eğitimin ciddi katkısı olacaktır.

Bir başka yanlış algı da girişimcilik adımının atılması için illaki başka bir işte ya da alanda başarısızlık, işten kovulma vb. olayların yaşanmasını beklemektir. Eğitim bu kötü algıyı da değiştirecektir (Yıldırım, 2008: 86).

2.4.2. Girişimcilik Eğitiminin Yapısı ve Kapsamı

İyi bir girişimcilik eğitiminin ne şekilde gerçekleştirilebileceğine dair cevaplar aşağıdaki sorularda aranmıştır:

- Girişimcilik eğitimi hangi amaçlar için verilir?
 - Öğrenciler kimlerden oluşacaktır?
 - Hangi miktarda yöneticilik, hangi miktarda girişimcilik öğretilecektir?
 - Öğretme yöntemlerinden hangileri kullanılacaktır?
 - Öğretileceklerin konu başlıkları nelerden oluşacaktır?
 - Eğitimi alan kişilerin gerek eğitim süresince gerekse eğitim sonrasında bir iş kurabilmeleri için ne kadar zorunluluk gerekmektedir? (Yıldırım, 2008: 88).
- İdeal bir girişimcilik eğitimini, üniversite okumamış olanlar için verilecek olan ve 42 saatten oluşacak olan “girişimcilik eğitime hazırlık dönemi” ve üniversite mezunlarının doğrudan katılabileceği “girişimcilik eğitimi dönemi” olmak üzere iki döneme ayırabiliriz. Bu dönemlerde alınacak ders ya da konular aşağıdaki şekildedir (Karadal, 2014: 18) :

Tablo: 2.5.2. Girişimcilik Eğitime Hazırlık Dönemi (42 sa.)

İşletme Kavramı	İşletme Fonksiyonları	Kuruluş Yeri ve Kapasite Kavramı
İşletmenin Kuruluşu	İşletmen Çeşitleri	Fizibilite Etüdü
Yatırım Proje Analizi	Temel Muhasebe Bilgisi	Temel Ekonomi Bilgisi
Temel Finansman Bilgisi	Temel Yönetim Bilgisi	Pazarlamanın Temel İlkeleri
Mal ve Hizmetlerin Üretimi ve Dağıtımı	Finans Piyasaları Hakkında Temel Bilgiler	Temel Hukuk Bilgisi

Tablo: 2.5.3. Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Konuları (72 sa.)

Girişimcilik Kavramı, Tanımı ve Özellikleri	Girişimcilik türleri	Ticari Girişimciliğin özellikleri
İş fikri bulma ve geliştirme	Yönetim becerileri	Kurumsal yönetim ilkeleri
Halkla ilişkiler	Çalışma etiği ve sosyal sorumluluklar	Ar-Ge ve İnovasyon
İnsan kaynakları yönetimi	Satın alma	Kalite yönetimi
Süreç yönetimi	Stratejik planlama ve stratejik yönetim	Maliyet hesaplama ve muhasebesi
Finansal tablolar	Bilanço	Gelir tablosu
Nakit atış tablosu	Pazarlama yönetimi	Pazar araştırması
Üretim yönetimi ve planı	Organizasyon el kitabı oluşturma	Girişimcileri bekleyen tehditler

Dünya Bankası'nın 2014 senesinde üzerinde çalıştığı bir raporda girişimcilik eğitiminin iki farklı grupta değerlendirilebileceğini ortaya koymuştur. Okullarda gösterilen girişimcilik dersleri birinci grubu, girişimcilik merkezleri, özel kurum ve kuruluşlarda gösterilen girişimcilik eğitimleri ise ikinci grubu meydana getirmektedir. Raporda birinci grup çalışmaları, "Girişimcilik Eğitimi", ikinci gruptakiler ise "Girişimcilik Becerileri Kazandırma

Faaliyetleri” olarak belirtilmektedir. Girişimcilik eğitiminin hedefi, girişimcilikle alakalı bilgi sunmak, girişimci yetiştirmek iken girişimcilik becerileri kazandırma faaliyetleri bir girişimi başlatmak ya da hayata geçirmek için gerekli bilgi ve becerileri sunmak amacıyla çalışmıştır. Şekil 1'den de anlaşılacağı üzere, bu iki grup eğitim hitap ettikleri topluluk açısından da değişiklik göstermektedir. Girişimcilik eğitimi akademik programları kapsamaktadır ve orta ve yüksek öğretim öğrencilerine yöneliktir. Girişimcilik becerileri kazandırma çalışmalarıysa akademik bir eğitim içinde yer almayan girişimcilere ya da girişimciliği hayata geçirmek isteyen potansiyel girişimci adaylarına hitap eder (Özdemir, 2016: 6).

2.4.3. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri

Uygulamalı girişimcilik eğitimleri, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayicileri Geliştirme Birliği (KOSGEB) aracılığıyla gönüllülere sunulmaktadır. Uygulamalı girişimcilik eğitimleri il müdürlükleri dahilinde hizmet vermektedir. Uygulamanın ve eğitimlerin başladığı ilk dönemlerde eğitimlerin hepsi KOSGEB vasıtasıyla kendi bünyesinde hizmet veriyorken, bu dönemlerde Bölgesel Kalkınma Ajansları, Esnaf Kefalet Kooperatifleri, Sivil Toplum Kuruluşları, Gençlik Merkezleri ve KOSGEB aracılığıyla eğitim vermesi sakınca görünmeyen yerlerde Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi hizmeti gerçekleştirilebilmektedir (Günay, 2016: 27).

Uygulamalı girişimcilik eğitimi KOSGEB çerçevesinde toplam 32 saatten oluşan 4 temel kısımdan meydana gelir:

- Girişimcilik özelliklerinin denemesi, iş fikri geliştirme ve yaratıcılık antrenmanları
- İş planı tanımı ve öğeleri
- İş planının pekiştirilmesini amaçlayan atölye çalışmaları
- İş planının yazılması ve gösterilmesinde dikkat edilmesi gereken konular.

KOSGEB bu çalışmalarında, “istihdam edilecek gençlerden daha da öte istihdam edecek gençlere ihtiyaç vardır.” parolasıyla yola çıkmış ve çoğu üniversitede bir ders olarak kalmış olan girişimcilik eğitimine ciddi bir katkı yapmayı planlamıştır (Karadal, 2014: 10).

2.5. GİRİŞİMCİLİK NİYETİ

Niyet kavramı, belirli bir maksada veya herhangi bir şeyi gerçekleştirebilmeye yönelik olarak tercih edilen bir yolun, bir bireyin beynindeki ifadesidir. Başka bir ifadeyle niyet,

kişilerin davranışlarına yön vermeye gayret eden psikolojik bir içgüdüdür. Bandura'ya göre niyet ileride gerçekleştirilecek şeylerin veya işlerin beyninde ya da hayalindeki temsilcisidir. Niyet başka bir ifadeyle, inançla tutumun, tutumla hareketlerin birbirini etki altında bıraktığı ve tetiklediği bir vaziyeti ortaya koyar (Top ve Sevensan, 2006:2).

Girişimcilik niyetini, bir kişinin kendi işyerini açmak maksadıyla girişimci çabalar sarfetme yönündeki faaliyetlerine olan bağlılığı olarak tanımlayabiliriz. Bu faaliyetler çoğu zaman kişilerin arzu ve isteklerine bağlı olarak meydana gelmektedirler. Bu açıdan değerlendirecek olursak girişimcilik faaliyeti, planlanarak ve niyet edilerek ortaya konulan davranışların tümüdür (Timuroğlu ve Çakır, 2014:3).

Girişimcilik niyeti, bir bireyin diğer kariyer alternatiflerini değil de etrafındaki potansiyel şansları göz önüne alıp değerlendirmesini sağlayacak bir iş kurma böylece girişim bir başlatmış olma hareketidir. Bu hareket planlı, bilinçli bir hareket olarak kabul edilir (Karabey, 2013:3).

Girişimcilik niyeti, bireyin kendi işletmesini meydana getirme sürecinde fikir ve planlarını harekete geçirme ve başarıyı yakalayabilmek için çaba sarf etmesi olarak tanımlanabilir (Şeşen vd., 2014:2)

Girişimcilik niyeti ile alakalı araştırmalarda genellikle girişimcilik niyeti ile onu etkileyen kişilik faktörleri arasındaki ilişkiyi izah etmek maksadıyla davranış niyeti modelleri kullanılır. Literatürde genellikle yerleşmiş girişimcilik niyetinin başı çeken 3 ana modeli mevcuttur. Bunlar; Shapero ve Sokol'un (1982) girişimci etkinlik modeli, Bird'ün (1988) girişimcilik niyet modeli ve Ajzen'in (1991) planlanmış davranış modelidir (Bozkurt, 2014: 32).

a) Shapero ve Sokol'un (1982) Girişimcilik Etkinlik Modeli

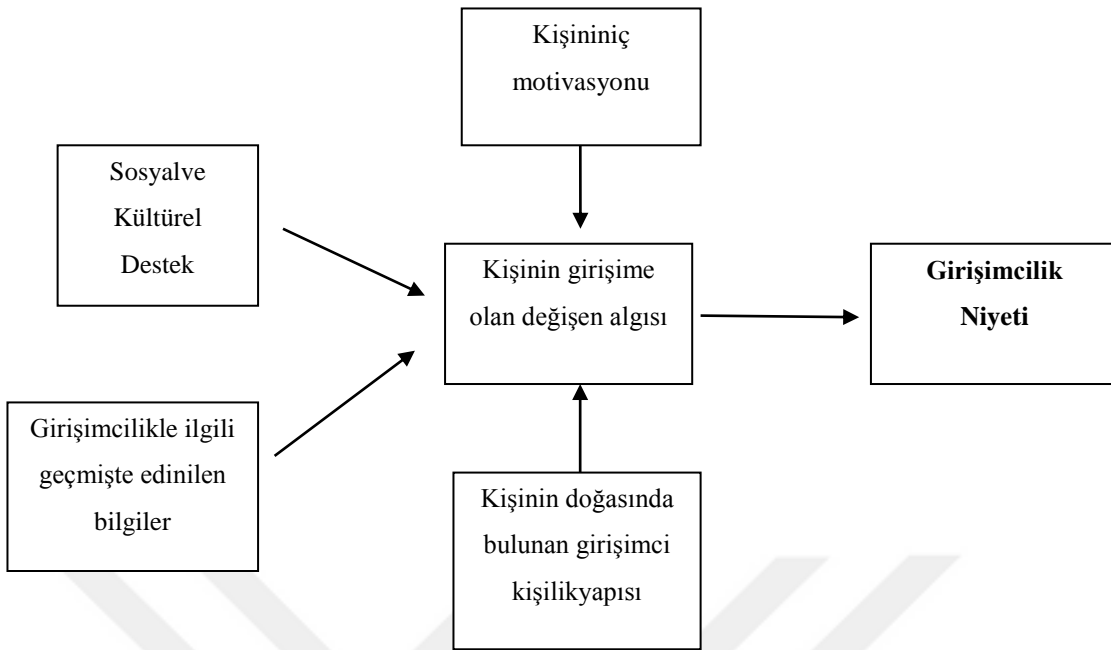
Shapero ve Sokol (1982), girişimci etkinlik modelinde girişimcilik niyetinden daha çok, girişimcilik etkinliği başka bir ifadeyle yeni bir iş oluşturma durumunu merkeze aktarmışlardır. Modelde bahsedilen, kişilik önce girişimcilik yönünde istekli olmakta, daha sonra ise bu isteğin hayata geçirilme durumunun var olup olmadığına bakılmakta ve bunun neticesinde harekete geçmeye veya geçmeme durumunu kararlaştırmaktadır (Şeşen ve Basım, 2012: 22).

b) Bird'ün (1988) Girişimcilik Niyet Modeli

Bird (1988), girişimcilik niyetini etkileyen unsurları, iktisadi, sosyal, politik, bireysel mazi, kişilik, kişilik özellikleri şeklinde isimlendirmektedir. Burada söz konusu sosyal unsurlardan bir tanesi de ailedir. Sözkonusu araştırmada da, ailesel faktörler ile girişimcilik niyeti arasında ilişki olup olmadığı irdelenmiştir. Araştırma iki kısımdan meydana gelmektedir. İlk kısımda girişimciliğin tanımından bahsedilip girişimcilik niyetini etkileyen unsurlar ve bu unsurlardan bilhassa aile faktöründen bahsedilmiştir. Son kısımdaysa, araştırmanın yöntemi ve araştırma bulguları ile sonuç ve önerilerden bahsedilmiştir (Çelik vd., 2014: 114).

c) Ajzen'in (1991) Planlanmış Davranış Modeli

Ajzen'in planlanmış davranış modelinde üç esas kavramın bireyde davranışsal bakımdan bir niyetlilik meydana getirdiği sonucuna varılmıştır. Bunlardan ikisi, beklenen değerler ve normatif inançlardır. Başka bir deyişle, şahsi beklentiler, kişileri girişimcilik eğilimine sevk ederken, toplumdaki sosyal normlar da kişide girişimcilik eğilimini yönlendirici yapmaktadır. Genel eğilim bu unsurların müteşebbis üstünde, çok önemli bir ölçüde etkiye sahip olmadığı şeklindedir. Bunun nedeni, girişimci çok fazla içsel kontrol eğilimli olduğundan, şahsi kararlarını önemsemesi ve dış etkenlerden daha az etkilenmesidir. Diğer oluşum ise bireyin kendi güdülenmesi ile meydana gelen davranış eğilimidir. Bu etki ile kendi davranışını kontrol eden girişimci, uygun şartlar altında girişimcilik için niyetlenmektedir. Bu modelde ilk iki etki çevresel iken, son etki bireyin kendi kontrolü altındadır (Bozkurt, 2014: 32).

Şekil 2.6. Girişimcilik Niyeti Modeli

2.6. GİRİŞİMCİLİK NİYETİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Kişileri girişimciliğe teşvik eden temel dürtülerin hangileri olabileceği ciddi araştırma konularından bir tanesidir. Klasik iktisat düşüncesine göre kişisel menfaatlerin en üst düzeye taşınması girişimciliği fitilleyen en önemli dürtüdür. Başka bir ifadeyle iktisadi kazanç ve kâr elde etme arzusu girişimciliğin meydana gelmesine sebep olmaktadır (Bozkurt, 2011: 15). Bu bağlamda girişimci olma nedenleri birkaç maddede sıralanabilir.

a) *Başarma Duygusu*: Şahsına ait işi olan girişimci verdiği kararların veya çalışmaların neticesinden tamamı ile sorumludur. Başarı elde etme ve kazanma dürtüsünün meydana getirdiği haz kişileri kendi işini yapmaya cesaretlendirmektedir (Tomak: 2015: 35).

b) *Saygınlık Kazanma İsteği*: Toplumlarda daha çok kazanmak isteği, bir bireyin kazandığı ve harcadığı paranın başkaları tarafından başarı ve değer ölçüsü biçiminde görülmesinden ötürüdür. İyi bir iş ve unvana sahip olmak, toplum nezdinde girişimcilere verilen değer olarak değerlendirildiğinden, bireylerin sosyal statülerinde pozitif etkiler meydana gelir (Bozkurt, 2011: 16).

c) *Kar Elde Etme İsteği*: İşletme kar elde ettiği müddetçe girişimcinin de maddi refah düzeyi artacaktır. Eğer bir ortaklık söz konusu ise bu refahlığı hissesi oranında temettü

dağıtımını yoluyla sağlayacaktır. Fakat girişimciler için kar elde etme arzusu başlıca gaye değildir (Tomak: 2015: 36).

d) *Bağımsızlık İsteği*: Kendi işinin patronluğunu yapmak, başkalarından buyruk almamak ve meziyetlerini sergileyebilmek her şeyden evvel özgürlük vermektedir. Kişinin kendi işi ve kendi mutluluğu uğruna aldığı kararları hayata geçirecek emellerine ulaşması motivasyon tedarik edici bir etken olmaktadır (Bozkurt, 2011: 16).

2.8.KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE GİRİŞİMCİLİK NİYETİ İLE İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI

Çalışmanın bu kısmında, kişilik özellikleri ve girişimcilik niyetiyle ilgili Türkiye’de ve yurt dışında yapılmış olan akademik çalışmalar ve bu çalışmalardan elde edilen bulgulara dair bilgiler gösterilecektir.

2.8.1. KİŞİLİK ÖZELLİKLERİYLE İLGİLİ YAPMIŞ ÇALIŞMALAR

Bu kısım Türkiye’de ve yurtdışında yapılmış olan çalışmalar olmak üzere 2 başlık altında incelenecektir.

2.8.1.1. Kişilik Özellikleriyle İlgili Türkiye’de Yapılmış Çalışmalar

Ersoy (2009)yaptığı bu araştırmanın sonucunda liderliğin, kişinin kişilik yapısıyla bağlantılı olduğu ve yöneticilerin kişilik yapılarının liderlik davranışları üzerinde etkisinin olduğu sonucuna varmıştır.

Eryılmaz (2009)’un ortaya çıkardığı araştırma bulguları, ergen gelişimi bakımından da değerlendirilebilir. Buna göre, başa çıkma konusu, gelişimsel yaklaşımla izah edilmektedir. Bu yaklaşıma göre, gelişimsel geçişler önemlidir. Gelişimsel geçişlerin başarılı bir biçimde meydana getirilmesi vasıtasıyla; özsaygı, öz yeterlilik, egemenlik duygusu, içsel kontrol ve sorumluluk gibi kaynaklar gelişerek etkilerini artırmaktadır. Bu artışın da, başa çıkma ve öznel iyi oluş üzerinde olumlu bir etki yaptığı sonucuna varılmıştır

Ercan(2010) yaptığı çalışmalarda atılganlık ve kişilik özelliklerinin cinsiyet üzerinde etkili olduğu, erkeklerin kızlara kıyasla duygusal açıdan daha tutarsız, fakat daha atılgan oldukları sonucuna varmıştır. Bu durum toplumun refah toplumu haline gelmesi, gelirinin

yükselmesi, öğrenim durumunun artmasına paralel olarak kadınlar açısından gelişebileceğini de göstermektedir.

Akdeniz (2013)yaptığı araştırmanın sonucunda öğretmenlerin kendi öğrenme özelliklerine uygun gördükleri öğrenme stratejileri ve öğretim süresince faydalandıkları öğretim metotlarının barındırdıkları kişilik tiplerine göre bazı boyutlarda farklılaştığına dair bulgular saptamıştır.

Türkmen (2013)'in yaptığı çalışmada kişilik tiplerinin çatışmayı yönetme metotlarına etkisine ilişkin turizm işletmesi yöneticileri üzerinde oluşturulan bu çalışmada, kişilik tiplerinin çatışmayı yönetme yöntemleri üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Özer (2013) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin, psikolojik sağlamlık puanları ile beş faktör kişilik özellikleri alt boyutları puanları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olup olmadığı ile alakalı analizde; üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık puanları ile beş faktör kişilik özelliklerinden duygusal dengesizlik/nevrotizm puanları arasındanegatif yönlü anlamlı bir ilişki saptanırken, dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı düzeyde ilişkiler saptamıştır.

2.8.2.2. Kişilik Özellikleriyle İlgili Yapılmış Yabancı Çalışmalar

Moberg(2001) yaptığı çalışmada kişilik farklılıkları ve çalışma ortamlarında çatışmaların yönetilmesi arasındaki bağlantı araştırılmıştır. Dışadönük ve sorumluluk kişilik tipleri ve bütünleştirme yöntemi arasında negatif yönlü orta seviyede bir ilişki tespit edilirken, yüzleşme yöntemiyle arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki tespit etmiştir.

Furnham ve Petrides (2003) yaptığı araştırma neticesinde, duygusal zeka özellikleri ve mutluluk arasındaki ilişkinin incelendiği; mutlulukla nevrotizmin negatif yönde, dışa dönüklük ve deneyime açık olma ile pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna varmıştır

Park ve Antonioni (2007) yaptığı çalışmada, kişilik ve çatışma konusunun birbiri üzerindeki etkisi hiyerarşik regresyon analizi metoduyla test edilmiş, dışadönük ve uyumluluk kişiliğine sahip öğrencilerin çatışmaları yönetme yöntemlerinin büyük kısmını kullandıkları sonucuna varmıştır.

Wood ve Bell (2008)Kişilerarası çatışmaları çözmeye kişilik tiplerinin önemine dair yapılan çalışmada, çatışma çözme stilleri ile dışadönüklük ve uyumluluk kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya koymuştur.

Bartley ve Scott (2011) yaptığı bu araştırmada; çok ırklı örnekleme, baş etme stratejileri ile vicdanlılık ,sorumluluk ve pozitif duygu arasındaki ilişki hakkında çalışılmıştır. Araştırma neticesinde, sorumluluğu yüksek kişilerin; problem odaklı baş etmek ve olumlu duyguları kullanmak hususunda ciddi anlamda gelişmiş kişiler oldukları tespit edilmiştir.

2.8.2. Girişimcilik Niyetiyle İlgili Yapılan Çalışmalar

Bu kısım Türkiye’de ve yurtdışında yapılmış olan çalışmalar olmak üzere 2 başlık altında incelenecektir.

2.8.2.1. Girişimcilik Niyetiyle İlgili Türkiye’de Yapılmış Çalışmalar

Top ve Sevcen (2006)yaptığı çalışmada, etnik kimlik/kültür, iş kültüründen ayıklandığı takdirde, kişinin girişimcilik niyetlerini saptamadageçerli bir faktör olduğu ve girişimcilik niyetinin ölçümü açısından yapılacak bir modelde bu faktörün ayrı ve bağımsız bir değişken olarak değerlendirilmesinin gerekli olduğu sonucuna varmıştır.

Kalkan (2011) yaptığı çalışmada Mehmet Akif Ersoy Üniversitesine bağlı Zeliha Tolunay Uygulamalı İşletmecilik ve Teknoloji Yüksekokulu öğrencilerinin ankete verdikleri cevaplar neticesinde ulaşılan verilerin analizi sonucu kişisel tutumun, algılanan davranış kontrolünün ve demografik etkenlerden cinsiyetin, girişimcilik niyeti üzerinde pozitif ve doğrudan bir etkisi olduğu saptanmıştır.

Çiçek ve Durna(2012) yaptığı çalışmada öğrencilerin bazı bireysel özellikleri ile meslek ideallerinden bazıları arasında ilişki saptanmıştır. Cinsiyet ve okul başarısı ile bazı meslek idealleri arasında ilişki vardır. Kız öğrenciler akademisyen olmaya daha fazla eğilimlidirler. Meslek ideallerinden bazıları ile girişimcilik niyetlerini etkileyen bazı unsurlar arasında ilişki saptanmıştır

Karabey (2013)yaptığı araştırmada sezgisel düşünen bireylerin sayısının az olması bir kısıt oluşturmakla beraber, yapılan analizler neticesinde her iki grup arasında girişimcilik niyeti ve girişimsel öz yetkinlik bakımından anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varılmıştır

Timuroğlu ve Çakır (2014) yaptığı çalışmada, girişimcilik niyetinin genel risk alma eğilimi, sosyal risk alma eğilimi, ekonomik risk alma eğilimi ve kariyer riski alma eğilimi ile arasında bir ilişkinin olup olmadığını irdelemek amacıyla yapılan analizler neticesinde; mevcut değişkenler arasında 0,99 önem seviyesinde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Risk alma

eğilimini ifade eden boyutlardan birindeki yükselişe paralel olarak hem girişimcilik niyetinde hem de riskin diğer boyutlarında artış olduğu saptanmıştır.

Aydıntan, Göksel ve Ekmekçioğlu (2014) yaptığı çalışmada, yaratıcılığın girişimcilik niyeti üzerindeki doğrudan ve yüksek etkisinin meydana gelmesinde politik yeteneğin aracı rolü neticelendirilememektedir. Tek başına politik yetenek girişimcilik niyetini pozitif yönde etkilediği saptanmıştır.

Şeşen, Soran ve Caymaz araştırmada, korelasyon analiz bulguları incelendiğinde, girişimcilik niyetlerinin bütün toplumsal kültürel değerler alt boyutları ve sosyal ağ kullanımı ile orta seviyede bir ilişki içerisinde olduğu saptanmıştır. Korelasyon sonuçlarına göre, girişimcilik niyeti ile toplulukçuluk arasında aynı doğrultuda bir ilişkinin olduğu saptanmıştır.

2.8.2.2. *Girişimcilik Niyeti İle İlgili Yapılmış Yabancı Çalışmalar*

Peterman ve Kennedy (2003) yaptığı araştırmada ön-test ve son-test kontrol grubu kullanılarak, Avusturalya Genç Başarı girişimcilik programına kayıtlı 117 öğrencinin bir iş kurmaya dönük istek ve bunun tahmini uygulanabilirliğine dönük algılarındaki değişiklik ölçülmek amaçlanmıştır. Gruplar kıyaslandığında, öğrencilerin programa katılımlarından sonra, ciddi seviyede algılarının yükseldiği tespit edilmiştir.

Franco, Haase ve Lautenschläger (2010) yaptığı araştırmada Avrupa'nın birçok ülkesinde kişilerin girişimcilik eğilimleri üzerinde bölgesel manada birtakım farklılıkların olduğu saptanmıştır. Araştırmada dikkat çekici diğer bir konu ise, öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerinde ailelerinin direkt bir etkilerinin söz konusu olmadığıdır.

Zhang, Duysters ve Cloodt (2013) çalışmada girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetine olan etkisini ortaya çıkarmak istemişlerdir. Erkek öğrencilerin ve teknoloji içerikli üniversitelerden veya teknolojik geçmişi bulunanların girişimcilik niyetinin kadın ve üniversitelerin diğer alanlarından olan öğrencilerden daha çok olduğu tespit etmiştir.

Wong, Ho ve Low (2014) yaptığı çalışmada üniversitede organize edilen girişimcilik eğitim programı ile öğrencilerin girişimcilik davranışları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırma neticesinde girişimciliğe yönelik eğitim programları öğrencilerin girişimcilik niyetleri üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu gözlenmiştir.

2.8.3. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Birlikte Ele Alındığı Çalışmalar

Bu kısım Türkiye’de ve yurtdışında yapılmış olan çalışmalar olmak üzere 2 başlık altında incelenecektir.

2.8.3.1. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Birlikte Ele Alındığı Türkiye’de Yapılmış Çalışmalar

Başol , Dursun, Aytaç (2011)yaptığı çalışmada girişimci öz yeterlikleri kapsamında kız ve erkek öğrencilerin genel anlamda yetkinliklerinin birbirinden farklı olmadığı saptanmıştır. Bu sebeple potansiyel olarak girişimci olma niyeti olan öğrencilerin cinsiyet ayrımı gözetmeksizin desteklenmesi neticesine varılmaktadır. Araştırmada yapılan regresyon analizi neticesinde elde edilen önemli bir sonuç da, girişimci öz yeterlikleri açısından en önemli kişilik tipinin, dışadönük kişilik tipi olmasıdır.

Ören ve Biçkes (2011)bu araştırmada elde edilen bulgular ışığında, kişilik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir bütünlük olduğu neticesine ulaşmıştır. Bunun yanısıra insanların kendi idealleri ve hedefleri doğrultusunda icap olduğunda diğer kişilerle birlikte hareket etme eğiliminde olmaları ya da diğer kişileri hedeflerine yönelik kullanma düşüncesi nde olabildikleri görülmüştür.

İrmiş ve Barutçu (2012)’nun yaptığı çalışmada her ne kadar öğrencilerin dahil oldukları sınıf ile kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri arasında ve gelecekte kendi işlerini kurma niyetleri arasında anlamlı bir ilişki gözüküyor olsa da birinci sınıf öğrencilerinin hem kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri bakımından hem de gelecekte kendi işlerini kurma niyetleri bakımından yüzde oranları, bilhassa ara sınıf öğrencilerine nazaran ve daha sonra da dördüncü sınıf öğrencilerine göre yüksektir. Başka bir deyişle, girişimcilik ve işletmecilik konusunda daha çok ders almış olan dördüncü sınıf öğrencilerinin, hala yeterince girişimcilik ve işletmecilik dersi almamış olan birinci sınıf öğrencilerine kıyasla kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri ve gelecekte kendi işlerini kurma niyetleri bakımından yüzde oranları daha düşüktür. Fakat, dördüncü sınıf öğrencilerinin de önemli bir kısmı kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmekte ve gelecekte kendi işlerini kurmayı hedeflemektedirler.

Şeşen ve Basım (2012)’ in yaptığı bu araştırmanın amacı, spor bilimleri alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişisel özelliklerinin, girişimcilik niyetlerini nasıl etkilediğini

ortaya çıkarmaktır. Elde edilen bulgular, hem demografik özelliklerin hem de kişisel niteliklerin, öğrencilerin girişimci olma noktasındaki niyetlerini etkilediğini ortaya koymaktadır.

Çelik, İnce, Bozyiğit (2014)'in yaptığı çalışmaya göre ailede ve yakın çevrede girişimci olması ile öğrencilerin girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya konmuştur. Çalışmadan çıkan bir başka sonuç, ailedeki kararlara katılma seviyesi ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişkinin ortaya konmuş olmasıdır.

Yüksel, Cevher, Yüksel (2015)'in yaptığı araştırmaya dahil olan katılımcılar “yenilikçilik” özelliğinin bir girişimcide bulunması gereken en temel özellik olduğuna işaret ederken, “strese karşı dayanma” ise girişimci de bulunmaması gereken özellik olarak ortaya konmaktadır. Katılımcıların girişimcilik özellikleri ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ortaya konmuştur.

Uslu (2015)'nin yaptığı araştırmada Girişimci kişilik özelliklerinden özgüven, yenilikçilik, başarıya ihtiyacı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yüksek girişimci kişilik özelliğine sahip oldukları ortaya konmuştur. Yapılan araştırmada cinsiyete göre farklı bulguların elde edilmesi mevcut araştırmalarda farklı ölçme araçlarının kullanılması, ülkeden ülkeye farklılık gösteren kültürel faktörler gibi sebeplerle açıklanabilir. Girişimci kişilik özelliklerinden sadece yenilikçilik boyutunda yaşa bağlı önemli bir farklılığın olduğu; öteki girişimci kişilik özellikleri arasında ise yaşa bağlı önemli bir farklılığın olmadığı ortaya konmuştur.

2.8.3.2. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Birlikte Ele Alındığı Yabancı Çalışmalar

Koh (1996)'un yaptığı araştırmada öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerini saptamak amaçlanmıştır. Çalışmanın neticesinde, risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans ve yenilikçilik özelliklerinin girişimci eğilimini bünyesinde barındıran öğrencilerde, barındırmayan öğrencilere nazaran daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Luthje ve Franke (2003)'nin yaptığı çalışmada, mühendislik öğrencileri arasında girişimcilik niyetinin sebeplerini saptamak ve test etmek için, kovaryans yapı modeli kullanılmıştır. Araştırma, kişilik özelliklerinin serbest meslek tutumu üzerinde yüksek bir etkiye sahip olduğunu ve yeni bir girişimde bulunma niyeti ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Wang ve Wong (2004) yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin girişimciliğe dair alakalarını nelerin gösterdiğini ve seviyesi üzerinde çalışmışlardır. Çalışma neticesinde öğrenciler arasında girişimcilik ilgisinin yüksek çıkmasına rağmen, öğrencilerin yetersiz işletme bilgisine sahip olması ve risk alma çekincesinin girişimcilik niyetlerini negatif etkilediği saptanmıştır.

3.BÖLÜM

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK NİYETLERİNE ETKİSİ: İ.İ.B.F ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Çalışmanın bu bölümünde Mersin ili sınırları içerisinde olan Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetlerine olan etkisinin ölçülmesine yönelik yapılan araştırmanın amacı, hipotezleri, sınırlılıkları, yöntemi ve araştırmadan elde edilen bulgular yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

3.1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okumakta olan öğrencilerin kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetlerine olan etkisini ortaya çıkarmak ana amaç olarak hedeflenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin demografik özelliklerinin girişimcilik niyetleriyle ne düzeyde bir ilişkisinin olduğunu saptamak amaçlanmıştır.

3.1.2. Araştırmanın Önemi

Girişimcilik özelliklerine sahip olan bireyler hem işyerlerinin ya da işletmelerinin başarısına, hem de buldukları coğrafyanın iktisadi başarısına önemli katkılar sağlamaktadırlar. Bu sebeple ülkemizin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmak hususunda, girişimcilik potansiyeline sahip yurttaşlarımızın ön plana çıkarılması oldukça elzemdir. Bu noktada girişimcilik meziyetine sahip olan bireylerin yürütülen çalışmalara öncülük etmesi günden güne daha da kritik hale gelmektedir. Bu bakımdan girişimcilik niteliklerine sahip olan vatandaşlarımızın keşfedilmesi ve kendilerindeki bu meziyetlerin farkında olmaları önemlidir.

İşte tam da bu noktada geleceğimizin yapı taşlarını oluşturacak olan üniversite öğrencilerimiz, bütün bu araştırmaların, çalışmaların yapılması, doğru tespitlerde bulunulması ve gerekli teşviklerin hayata geçirilmesi konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Üniversite

öğrencilerinin kişilik özelliklerinin saptanması ve bunun girişimcilik niyetiyle olan ilişkisinin ortaya konması, sadece ülkemizin bilim havuzuna önemli katkılar sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda öğrencilerimizin geleceğine yön vermesi hususunda dolayısıyla ülkemizin geleceğine ışık tutulması konusunda izlenecek yol haritasına da katkıda bulunacaktır.

3.2. ARAŞTIRMA SORUSU

Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin, girişimcilik niyetlerine bir etkisi var mıdır? Üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri ile girişimcilik niyetleri arasında bir ilişki var mıdır?

3.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma Mersin il merkezi sınırları içerisinde bulunan Mersin Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere yönelik yapılan çalışmada sadece İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri baz alınmış, diğer fakülte öğrencileri dahil edilmemiştir. Ayrıca söz konusu fakültenin öğrencilerinin büyük çoğunluğu birinci öğretim olduğundan, araştırmada birinci öğretim öğrencileri yer almıştır.

3.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.4.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni işletme, iktisat, maliye, uluslararası ilişkiler ve çalışma ekonomisi olmak üzere toplam 6 bölümden 2438 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklem metodu olarak kolayda örnekleme kullanılmıştır fakat ankete katılanların sınıf ve bölümlerinin orantılı dağılması için gayret gösterilmiştir. Araştırma dahilinde toplamda 335 öğrenci katkıda bulunmuştur. Öğrenciler tarafından doldurulan anketlerden 15 tanesi veri eksikliğinden dolayı analizlere dâhil edilmezken, toplam 320 anket üzerinden analizler yapılmıştır.

3.4.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin elde edilebilmesi için yüz yüze anket yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın anketinde veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri düzeyini ölçmek amacıyla KOH'un (1996)

Hongkong’da tezsiz yüksek lisans öğrencileri üzerinde çalıştığı ve Bozkurt aracılığıyla 2005 yılında Türkçe’ye uyarlanan 36 ifadeli ‘‘girişimci kişilik özellikleri’’ ölçeği ve öğrencilerin girişimcilik niyeti düzeyini ölçmek amacıyla Linan ve Chen’in (2009) geliştirmiş olduğu, Şeşen ve Basım tarafından 2012 yılında Türkçe geçerlemesi yapılan 6 ifadeli ‘‘girişimcilik niyeti’’ölçeği olmak üzere toplamda 42 ifade yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin demografik özelliklerini saptamak amacıyla 17 ifadeli ‘‘kişisel sorular’’ yer almaktadır.

3.4.2.1. Girişimci Kişilik Özellikleri Ölçeği

Üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özellikleri düzeyini ölçmek amacıyla KOH (1996) tarafından geliştirilen ve Bozkurt tarafından 2005 yılında Türkçe’ye uyarlanan, anketin 1.bölümünün 36 ifadeli kısmından oluşan ‘‘girişimci kişilik özellikleri’’ ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, girişimci kişilik özelliklerini 5 farklı boyut üzerinden değerlendirmektedir. Bunlardan birincisi toplam 7 ifadeden oluşan ‘risk alma eğilimi’, 2.si toplam 3 ifadeden oluşan ‘yenilikçilik’, üçüncüsü toplam 9 ifadeden oluşan ‘başarma ihtiyacı duyma’, dördüncüsü toplam 8 ifadeden oluşan ‘kontrol odağı’, ve beşincisi toplam 9 ifadeden oluşan ‘belirsizliğe tolerans’ alt boyutlarıdır. Anketin girişimci kişilik özellikleriyle ilgili kısmında yani ilk 36 ifadede 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Mevcut ölçek, ‘‘Kesinlikle Katılmıyorum (1)’’, ‘‘Katılmıyorum (2)’’, ‘‘Bazen Katılıyorum Bazen Katılmıyorum (3)’’, ‘‘Katılıyorum (4)’’ ve ‘‘Kesinlikle Katılıyorum (5)’’ değerlerinden oluşmaktadır.Katılımcılardan her bir ifade için bu değerlendirmelerden kendilerine en uygun gördüklerini tercih etmeleri istenmiştir.

Girişimci kişilik ölçeğinde bulunan ifadelerin 5 alt boyuta göre dağılımı yer almaktadır. Bunlardan; 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7.İfadeleri risk alma eğilimi alt boyutunu, 8, 9, 10.İfadeleri yenilikçilik alt boyutunu, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19. İfadeleri başarma ihtiyacı duyma alt boyutunu,20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27. ifadeleri kontrol odağı alt boyutunu ve 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36. ifadeleri ise belirsizliğe tolerans alt boyutunu temsil etmektedir.

3.4.2.2. Girişimcilik Niyeti Ölçeği

Üniversite öğrencilerinin girişimci niyeti düzeyini ölçmek için Linan ve Chen (2009) tarafından geliştirilen ve anketin 1. bölümünün 6 ifadeli son kısmından oluşan ‘‘girişimci

niyeti” ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, girişimcilik niyetini tek boyut üzerinden değerlendirmektedir. Bu boyutta anketin girişimcilik niyeti ile ilgili kısmında yani birinci bölümün 37, 38, 39, 40, 41 ve 42. ifadelerinden oluşan son 6 ifadesinde 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Mevcut ölçek “Kesinlikle Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Bazen Katılıyorum Bazen Katılmıyorum (3)”, “Katılıyorum(4)” ve “Kesinlikle Katılıyorum(5)” değerlerinden oluşmaktadır. Katılımcılardan her bir ifade için bu değerlendirmelerden kendilerine en uygun gördüklerini tercih etmeleri istenmiştir.

3.4.2.3. Kişisel Sorular

Araştırma çerçevesinde öğrencilerin demografik özelliklerini saptamak niyetiyle araştırmacı tarafından kişisel sorular hazırlanmıştır. Bu sorularla araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, bölüm, sınıf, ailenin ikamet ettiği yer, aile bireylerinin mesleği, eğitim durumları, ailenin aylık geliri, aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir girişimci/çalışan ve aile ve yakın çevrede iflas eden kişiler, girişimcilik ve işletme alanlarında alınan dersler ve başarı durumları, kendini girişimci kişiliğe sahip görüp görmediğine ilişkin demografik özellikleri gösteren bilgileri edinmek amaçlanmıştır.

3.4.3. Verilerin Analizi

Ortaya konulan örneklemden anket aracılığıyla elde edilen verilerin analizleri IBM SPSS İstatistik 22.0 programı ile yapılmıştır. Araştırmada; güvenilirlik analizi, bağımsız örneklem için t testi (independent samples t-test), tek yönlü varyans (one way anova), basit korelasyon (simple/bivariate correlation) ve basit doğrusal regresyon (simple linear regression) analizlerinden yararlanılmıştır.

3.5. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile girişimcilik niyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemek hedef alınmıştır. Buna göre, girişimci kişilik özelliklerinin alt boyutlarının, girişimcilik niyetiyle olan ilişkisinin yönü ve büyüklüğü saptanmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin girişimcilik niyeti düzeylerinin kişisel özelliklerine göre farklılık gösterip

göstermediğinin incelenmesi ve analiz edilmesi de ön görülmüştür. Buna uygun olarak yapılan araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H₁: Kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H_{1a}: Girişimci kişilik özelliklerinden risk alma eğilimlerinin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. (Girişimciler risk alma eğilimleri üst seviyelerde olan kişilerdir. Risk ile girişimcilik birbirlerinden bağımsız kabul edilemez iki olgudur. Girişimciler bazı riskleri göze alarak yeniliklere liderlik edebilirler ve bunu gerçekleştirirken de başarısızlığı göze almışlardır. Daha önce yapılmış çalışmalarda Uslu(2015), risk alma ile girişimcilik niyeti arasında pozitif yönde bir ilişki saptamıştır. Koh (1996), risk alma ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişkinin olduğu sonucuna varmıştır. Dolayısıyla kişilik özelliklerinden olan risk alma eğiliminin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisinin olacağı öngörülmektedir.)

H_{1b}: Girişimci kişilik özelliklerinden yenilikçiliğin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. (Yenilikçilik girişimcilerin merkezi noktası ve çok çok önemli karakteristik özelliğidir ve yaratıcılığın bir nevi ticari boyutu olarak kabul edilmektedir. Daha önce yapılmış çalışmalarda Cevher ve Yüksel(2015), yenilikçilik ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki saptamıştır. Koh (1996), yenilikçilik ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişkinin olduğu sonucuna varmıştır. Bu bakış açısından yola çıkarsak girişimci kişilerin belirgin kişilik özelliklerinden yenilikçiliğin, girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi olacağı beklenilmektedir.)

H_{1c}: Girişimci kişilik özelliklerinden başarıya ihtiyacı duyanın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. (Başarıya ihtiyacı, kişileri girişimciliğe cesaretlendirmek, mantıklı sayılabilecek riskleri üstlenmeye yönlendirmek, problemlerle başa çıkabilme yeteneğini geliştirmek ve amaçların gerçekleşmesine yardımcı olabilmek uğruna girişimciliğe katkılar sağlamaktadır. Dolayısıyla girişimci kişilik özelliklerinden olan başarıya ihtiyacının girişimcilik niyetine bir etkisinin olacağı beklenmesi aşikardır. Daha önce yapılmış çalışmada Uslu(2015), başarıya ihtiyacı ile girişimcilik niyeti arasında pozitif yönde bir ilişki saptamıştır).

H_{1d}: Girişimci kişilik özelliklerinden kontrol odağının girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır. (Kontrol odağı, kişilerin kendi eylemlerini ve bu eylemlerin neticelerinin arasındaki ilişki gücünü ne şekilde anladığını gösteren bir değişken faktördür. İçsel kontrol, bireylerin ya da girişimcilerin geleceklerinin dış faktörlerden öte

kendi kontrollerinin altında olduğunu kabul etmeleridir. Dolayısıyla bir bireyin kontrol odağı özelliğine sahip olması, girişimci olma potansiyeli açısından önemli görülmektedir ve bu özelliğin girişimcilik niyeti üzerinde etkili olması beklenmektedir. Şeşen ve Basım (2012), kontrol odağının girişimcilik niyetini etkilediği sonucuna ulaşmıştır)

H_{1e}: Girişimci kişilik özelliklerinden belirsizliğe toleransın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.(Belirsizliğe karşı tolerans, belirsiz durumlarla karşılaşılması durumlarına pozitif bir reaksiyonla cevap verebilme becerisidir. Belirsizliğe karşı toleransın müteşebbisler açısından çok önemli bir özellik olduğu söylenmiştir. Müteşebbisler başarıya ihtiyaç duyduklarından ötürü belirsizliğe sabrederek işletmelerini harekete geçirmektedirler. Uslu(2015), belirsizliğe tolerans ile girişimcilik niyeti arasında pozitif yönde bir ilişki saptamıştır.Koh (1996), belirsizliğe tolerans ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişkinin olduğu sonucuna varmıştır. Bundan dolayı belirsizliğe toleransın girişimcilik niyetine bir etkisinin olacağı beklenmektedir)

H₂:Girişimcilik niyeti cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*(Gerek doğuştan gelen tabiatlarının gerektirdiği özellikler ve bu özelliklerinin getirdiği reaksiyonlar açısından, gerekse toplumdaki konumları itibariyle cinsiyetin girişimcilik niyetinde bir farklılık oluşturacağı öngörülmektedir. Daha önce yapılan çalışmada Şeşen ve Basım (2012), cinsiyetin girişimcilik niyetini farklılaştırdığı sonucuna ulaşmıştır).*

H₃:Girişimcilik niyeti anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. *(Bireylerin yetiştirilmesinde en önemli paya sahip olan ve topluma kazandırılması hususunda ilk aşamayı oluşturan annelerin yapmış olduğu mesleğin, kişilerin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir farklılık etkisinin olabileceği beklenmektedir.)*

H₄:Girişimcilik niyeti baba mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (*Bireylerin, özellikle de erkeklerin özellikle çocuk yaşlarında rol model olarak aldıkları babalarının mesleklerinin, kişilerin girişimcilik niyeti üzerinde bir farklılık gösterebileceği düşünülmektedir.)*

H₅:Girişimcilik niyeti aile gelirine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir(*Bireylerin aile gelirlerinin bilhassa yüksek olmasının, kişilerin herhangi bir girişimde bulunurken daha rahat ve kaygısız hareket edebilirliklerinin olması durumundan ötürü girişimcilik niyetinde bir farklılık oluşturabileceği beklenmektedir. Şeşen ve Basım (2012), aile gelirinin girişimcilik niyetini farklılaştırdığı sonucuna ulaşmıştır).*

H₆:Girişimcilik niyeti anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. *(Özellikle iyi eğitim almış bir annenin bireyin geleceğine yön vermesi, bireyin girişimcilik gibi meziyetlerinin farkına varması ve eğilim göstermesi hususunda yardımcı olabilmesi bakımından, anne eğitim durumuna göre girişimcilik niyetinin farklılık gösterebileceği düşünülmektedir.)*

H₇:Girişimcilik niyeti baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. *(Bireylerin çocuk yaştan itibaren eğitimine katkıda bulunan annelerine yardımcı olan babaların da hem bu sebepten hem de rol model olabilme özelliklerinden ötürü annenin eğitim durumunda olduğu gibi babanın da eğitim durumunun girişimcilik niyetinde farklılık gösterebileceği düşünülmektedir.)*

H₈:Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir girişimci birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. *(Girişimde bulunacak bireyin, ailesinde ve yakın çevresinde örnek alabileceği başarılı bir girişimcinin olması, ona rol model olabilir. Nitekim o kişi bireyin daha istekli, daha cesaretli olmasında etken ve girişimde bulunurken tavsiyeler de almasına yardımcı olabilir. Daha önce Çelik, İnce, Bozyiğit (2014)'in yaptığı çalışmada ailede ve yakın çevrede girişimci olması ile öğrencilerin girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya konmuştur. Dolayısıyla bu durum da girişimcilik niyetinin farklılık göstermesine neden olması beklenen bir sonuçtur).*

H₉:Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir çalışan birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. *(Girişimde bulunacak bireyin, ailesinde ve yakın çevresinde örnek alabileceği başarılı bir çalışanın olması, her ne kadar bizzat girişimci olmasa bile azim ve çalışkanlığı ile bireye örnek teşkil edebilir ve onu girişimciliğe teşvik edebilir. Dolayısı ile bu durum da girişimcilik niyetinin farklılık göstermesine neden olması beklenen bir sonuçtur).*

H₁₀:Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede iflas eden birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. *(Girişimde bulunacak bireyin, ailesinde ve yakın çevresinde iflas eden birisinin olması onu olumsuz yönde etkileyebilir, başka bir deyişle cesaretini kırabilir. Bu sebepten ötürü girişimcilik niyeti böyle bir durumda farklılık gösterebilir.)*

H₁₁:Girişimcilik niyeti girişimcilik dersi almış olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. *(İçinde girişimcilik ateşi olan birey alacağı iyi bir eğitimle kendine*

bir yol haritası çizme fırsatı yakalayabilir. İrmış ve Barutçu (2012), girişimcilik dersi almış olmanın girişimcilik niyetini farklılaştırdığı sonucuna varmıştır Dolayısıyla girişimcilik dersi almış olma durumu girişimcilik niyetinin farklılık göstermesine katkıda bulunması beklenmektedir).

H₁₂:Girişimcilik niyeti işletmecilik dersi almış olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*(Sadece girişimcilik dersi değil, işletmecilik dersi de tıpkı girişimcilik dersi gibi girişimci ruha sahip olan bireye ciddi katkılar sağlayabilir. Nitekim bu durumda girişimcilik niyeti farklılık gösterebilir. İrmış ve Barutçu (2012), işletmecilik dersi almış olmanın girişimcilik niyetini farklılaştırdığı sonucuna varmıştır).*

H₁₃:Girişimcilik niyeti kendini girişimci bir kişiliğe sahip olarak görme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.*(Kendini girişimci bir kişiliğe sahip gören bir birey her şeyden önce girişimcilik konusunda sağlam bir inanca dolayısıyla özgüvene sahip olacaktır. Bu özgüven, karşısına çıkabilecek zorluklar karşısında pes etmemesine katkı sağlayacaktır. İrmış ve Barutçu (2012), kendini girişimci bir kişiliğe sahip olarak görmenin girişimcilik niyetini farklılaştırdığı sonucuna varmıştır Dolayısıyla bu durum girişimcilik niyetinin farklılık göstermesinde etkili olacaktır).*

3.6. VERİLER ve BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında, çalışmanın sonucunda elde edilen verilerin analizi sonucu ulaşılmış olan bulgulara yer verilmiştir.

3.6.1. Örneklemeye İlişkin Genel Bulgular

Araştırmaya katkıda bulunan üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerini belirlemek için kişisel sorulara verdikleri cevaplar baz alınarak frekans (n) ve yüzde (%) dağılımları aşağıdaki tablolarda görülmektedir.

Tablo 3.1: Örnekleme Ait Özelliklerin Frekans ve Yüzdesel Dağılımları 1

Cinsiyet	n	%	Sınıf	n	%
Erkek	151	46,6	1. Sınıf	62	19,4
Kadın	169	52,2	2. Sınıf	50	15,6
Bölüm	n	%	3. Sınıf	61	19,1
Çalışma Ekonomisi	44	13,8	4. Sınıf	147	45,9
İktisat	86	26,9	Aile İkamet Yeri	n	%
İşletme	55	17,2	Büyükşehir	149	46,6
Kamu Yönetimi	79	24,7	İl Merkezi	90	28,1
Maliye	24	7,5	İlçe Merkezi	66	20,6
Uluslararası İlişkiler	32	10,0	Kasaba	2	0,6
			Köy	13	4,1

Tablo 3.1.'de verilmiş örneklemin bir kısmına ait frekans (n) ve yüzdesel (%) dağılımlara ayrıntılı olarak bakıldığında şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan öğrencilerin %46,6'sı erkek, %52,2'si kadındır. Örneklemi temsil eden bu sonuçtan, araştırmaya çok az bir farkla kadınların daha fazla katılım gösterdikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları bölümlere bakıldığında sırasıyla %26,9 ile iktisat, %24,7 ile kamu yönetimi, %17,2 ile işletme, %13,8 ile çalışma ekonomisi, %10 ile uluslar arası ilişkiler ve %7,5 ile maliye olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin bölümlerinin nüfusuyla hemen hemen aynı oranda katılım sağladıkları söylenebilir.

Katılımcıların sınıf durumuna bakıldığında 1.sınıf öğrencilerinin %19,4 oranında, 2. sınıf öğrencilerinin %15,6 oranında, 3. Sınıf öğrencilerinin %19,1 oranında ve 4. Sınıf öğrencilerinin ise %45,9 oranında katılım sağladıkları görülmektedir. Bu sonuçlara göre 1. 2. ve 3. sınıf katılımcılarının oranlarının birbirine yakın olduğunu, son sınıf katılımcılarının ise katılımın neredeyse yarısını sağladıkları görülmektedir. Buna göre son sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre bilimsel araştırmalara karşı daha duyarlı oldukları sonucuna varılabilir.

Araştırmaya dahil olan öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerleşim birimlerine baktığımızda büyükşehirde yaşayan aileler %46,6 oranında, il merkezinde yaşayan aileler %28,1 oranında, ilçe merkezinde yaşayan aileler %20,6 oranında, kasabada yaşayan aileler %0,6 oranında ve köyde yaşayan aileler %4,1 oranındadır. Katılımcıların ailelerinin büyük çoğunluğunun büyükşehirde yaşamakta olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2: Örnekleme Ait Özelliklerin Frekans ve Yüzdesel Dağılımları 2

Anne Meslek	n	%	BabaMeslek	n	%
Kamu	32	10,0	Kamu	55	17,2
Özel	17	5,3	Özel	52	16,3
Ev hanımı	240	75,0	Kendi işi	127	39,7
Kendi işi	8	2,5	Emekli	84	26,3
Emekli	23	7,2	İşsiz	2	0,6
Anne Eğitim	n	%	Baba Eğitim	n	%
Okuma-yazma yok	39	12,2	Okuma-yazma yok	6	1,9
İlkokul	173	54,1	İlkokul	131	40,9
Lise	88	27,5	Lise	143	44,7
Üniversite	20	6,3	Üniversite	40	12,5
Aile Aylık Geliri	n	%			
Asgari ücret ve altı	39	12,2			
1301- 2500	121	37,8			
2501- 5000	127	39,7			
5001 ve üstü	33	10,3			

Tablo 3.2.'yi incelediğimizde, araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin mesleklerine bakıldığında sırasıyla %75 ile ev hanımı, %10 ile kamu çalışanı, %7,2 ile emekli, %5,3 ile özel sektör çalışanı, ve %2,5 ile kendi işini yapan olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden çok büyük bir çoğunluğunun anne mesleğinin ev hanımlığı olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının mesleklerine baktığımızda ise sırasıyla %39,7 ile kendi işiyle uğraşan, %26,3 ile emekli, %17,2 ile kamu çalışanı, %16,3 ile özel sektör çalışanı, ve %0,6 ile işsiz olduğu görülmektedir. Katılımcıların babalarının meslek oranları birbirine çok uzak olmamakla birlikte en yüksek oranın kendi işini yapanların olduğunu söylenebilir.

Araştırmaya dahil olan öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına baktığımızda okuma-yazması olmayan annelerin %12,2 oranında, ilkokul mezunu annelerin %54,1 oranında, lise mezunu olan annelerin %27,5 oranında, üniversite mezunu olan annelerin ise %6,3 oranında olduğunu görülebilir. Bu sonuçlara göre katılımcıların annelerinin yarısından fazlasının ilkokul mezunu olduğu söylenebilir. Katılımcıların babalarının eğitim durumuna baktığımızda ise okuma-yazması olmayan babaların %1,9 oranında, ilkokul mezunu babaların %40,9 oranında, lise mezunu olan babaların %44,7 oranında ve üniversite mezunu olan babaların %12,5 oranında olduğu görülmektedir. Bu durumda katılımcı öğrencilerin çok büyük bir kısmının ilkokul ve lise mezunlarından oluştuğunu söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin gelir durumuna bakıldığında asgari ücret ve altında geliri olan aileler %12,2 oranında, 1301-2500 TL aralığında geliri olan aileler %37,8 oranında, 2501-5000 TL aralığında geliri olan aileler %39,7 oranında ve 5000 TL'nin

üstüne geliri olan aileler ise %10,3 oranında oldukları görülmektedir. Bu veriler sonucunda katılımcıların yaklaşık %70 gibi büyük bir çoğunluğunun ailesinin gelirinin 1301-5000 TL arasında olduğu söylenebilir.

Tablo 3. 3: Örneklemeye Ait Özelliklerin Frekans ve Yüzdesele Dağılımları 3

Aile ve Yakın Çevrede Örnek Alınan Başarılı Bir Girişimci	n	%
Var	150	46,9
Yok	170	53,1
Aile ve Yakın Çevrede Örnek Alınan Başarılı Bir Çalışan	n	%
Var	206	64,4
Yok	114	35,6
Aile ve Yakın Çevrede İflas Eden	n	%
Var	124	38,8
Yok	196	61,2

Tablo 3.3.'ü incelediğimizde, araştırmaya katılan öğrencilerin %46,9 oranındaki kısmının aile ve yakın çevrelerinde başarılı bir girişimciyi örnek aldıkları, % 53,1 oranındaki kalan kısmındaysa böyle bir girişimcinin olmadığı ya da örnek almadıkları sonucuna varılabilir.

Yine tabloyu incelediğimizde, araştırmaya katılan öğrencilerin %64,4 oranındaki kısmının aile ve yakın çevrelerinde başarılı bir çalışanı örnek aldıkları, %35,6 oranındaki kalan kısmındaysa böyle bir çalışanın olmadığı ya da örnek almadıkları sonucuna varılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %38,8 oranındaki kısmı aile ve yakın çevrelerinde iflas eden birinin olduğunu, %61,2 oranındaki kalan kısmı ise böyle birinin olmadığını söyledikleri görülmektedir.

Tablo 3. 4: Örneklemeye Ait Özelliklerin Frekans ve Yüzdesel Dağılımları 4

Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders	n	%	İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders	n	%
Aldım	123	38,4	Aldım	176	55,0
Almadım	193	61,6	Almadım	144	45,0
Girişimcilik dersi başarı durumu	n	%	İşletmecilik dersi başarı durumu	n	%
Düşük	16	5,0	Düşük	18	5,6
Orta	83	24,7	Orta	101	31,6
Yüksek	28	8,7	Yüksek	57	17,8
Ders almadım	193	61,6	Ders almadım	140	45,0
Girişimci bir kişilik misiniz	n	%			
Evet	226	70,6			
Hayır	94	29,4			

Tablo 3. 4'ü incelediğimizde , araştırmaya dahil olan öğrencilerin % 38,4 oranındaki kısmı girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldığını, % 61,6 oranındaki kısmının ise almadığını görmekteyiz. Katılımcılar arasında %5 oranındaki kısım girişimcilik ilgili aldığı derste düşük seviyede başarılı olduğunu düşünmekteyken, %24,7'lik kısmı orta seviyede, %8,7 oranındaki kısmı ise başarılı olduğunu düşünmektedir.

Katılımcıların % 55'inin işletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldığını, %45'inin ise almadığını görüyoruz. Araştırmaya dahil olan öğrencilerin %5,6' lık kısmının işletmecilikle ilgili aldığı herhangi bir derste başarı seviyesinin düşük olduğunu, %31,6'lık kısmının başarı seviyesinin yüksek olduğunu ve %17,8'lik kısmının da başarılı olduğunu düşündüğü görülmektedir.

Yine tabloyu incelediğimizde araştırmaya katılan öğrencilerin %70,6 gibi büyük bir kısmının girişimci bir kişiliğe sahip olduğunu düşündüğünü, kalan %29,4' ünün ise kendisini girişimci bir kişilik olarak görmediği söylenebilir.

3.6.2. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenilirlik Analizleri

Güvenilirlik analizi, bir konuyla ilgili örnekleme meydana getiren özellikler üzerinden veri toplamak için geliştirilen ölçme aracını meydana getiren ifadelerin (yargı, önerme, soru vb.), kendi içlerinde tutarlılık gösterip göstermediğini görmek amacıyla kullanılmaktadır (Ural ve Kılıç, 2005:258).Mevcut ölçütleri karşılamak için uygulanan birkaç güvenilirlik çeşitleri vardır. Bunlardan bir tanesi test-tekrar test metodudur. Bu metoda göre bir testin aynı gruba belirli aralıklar ile iki defa uygulanması ile ortaya çıkan puanlar arasındaki korelasyon

değeri kullanılır. Diğer bir metot ise paralel (eşdeğer) form metodudur. Aynı özelliği ölçmek için hazırlanan iki eşdeğer formun bir gruba aynı anda veya iki değişik zamanda uygulanması ile ortaya konulan test puanları arasındaki korelasyon ile ifade edilmektedir. Diğer metotlar ise Kuder Richardson-20 (KR-20) ve Cronbach alpha (α) metotlarıdır. KR-20 aynı zamanda oluşturulan test puanları arasındaki iç tutarlılığı gözlemlemek için kullanılır. Ölçeğin maddelerine verilen cevapların doğru/yanlış, evet/hayır gibi çift seçenekli olması -halinde KR-20, cevapların üç ya da daha çok olması halinde Cronbach tarafından ilerletilen alfa (α) katsayısı kullanılır (Büyüköztürk, 2014:182).

Alfa katsayısının elde edilebileceği aralıklar ve bununla birlikte ölçeğin güvenilirlik durumu aşağıdaki gibidir (Akgül ve Çevik, 2003:435);

- $0.00 < \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir,
- $0.40 < \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir,
- $0.60 < \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güveniliridir,
- $0.80 < \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek düzeyde güveniliridir.

Araştırmada kullanılan Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyeti ölçeklerinin alt boyutlarının güvenilirlik analizleri Cronbach Alpha (α) katsayılarının hesaplanmasıyla oluşturulmuştur. Hesaplama sonucu ölçeklerin alt boyutlarının güvenilirlikle ilgili değerleri Tablo 3.5 ve Tablo 3.6.'da gösterilmiştir.

Tablo 3.5: Girişimci Kişilik Özellikleri Alt Boyutlarının Cronbach Alpha Katsayıları

	İfade Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı (α)
Risk Alma Eğilimi	7	0,622
Yenilikçilik	3	0,667
Başarma İhtiyacı	9	0,635
Kontrol Odağı	8	0,518
Belirsizliğe Tolerans	9	0,508

Tablo 4.4.'de ifade edildiği gibi alt boyutlardan üçünün güvenilirlik değerleri 0,6'dan büyük çıkmış, ikisinin değerleri ise 0,6'ya yakın çıkmıştır. Bu sonuçlara göre girişimci kişilik ölçeğinin güvenilir ve tutarlı olduğu söylenebilir.

Tablo 3.6: Girişimci Niyeti Cronbach Alpha Katsayıları

	İfade Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı (α)
Girişimcilik Niyeti	6	0,83

Tablo 3.6.'da ifade edildiği gibi girişimcilik niyeti ölçeği 0,8'den büyük çıkmıştır. Dolayısıyla bu ölçeğin güvenilirliğini ve tutarlılığını oldukça yüksek seviyede olarak nitelendirilir.

3.6.3. Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyeti Değişkenlerine ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

4.6.3.1. Girişimci Kişilik Özelliklerinin Alt Boyutlarına Ait Bulgular

Girişimci kişilik özelliklerine ait toplam 36 ifadeden oluşan 5 alt boyut ve girişimcilik niyeti boyutu ayrı ayrı sırasıyla aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 3.7.Kişilik Özellikleri Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

İFADE	X	s.s.
İnsanların şanssızlıkları yaptıkları hatalardan kaynaklanır.	2,87	1,13
İşlerin yapılma şekillerini değiştirmekten kaçınırım.	2,91	1,04
Yaptığım işte yükselmek için büyük risk almaya gönüllüyüm.	3,29	1,07
Diğer insanlar çevrede olağan dışı bir şeyler görmediği halde, ben işle ilgili fırsatları algılayabilirim.	3,31	0,96
Çözumsuz korkularım ve zayıflıklarım var.	2,86	1,17
Hisselerinin kar getirebileceğini hesaplayabildiğim bir ortaklığa paramı yatırmaktan çekinmem.	3,39	1,13
Başarı oranı yüzde 60 ve daha fazla ise riski göze alabilirim.	3,55	1,01
Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar.	3,75	0,82
Kendi çabalarımın ürünü değilse, olayların sonuçları beni memnun etmez.	3,30	0,92
İnsanların mutsuz durumları kötü şanslarından kaynaklanır.	3,12	0,97
İşin sürekli ve güvenli olması benim için kardan önemlidir.	3,57	0,99
Benim için iş güvenliği önemlidir.	3,92	1,08
Başkasının gözetimi olmadığı zamanlarda daha başarılı olurum.	3,68	1,09
Başarabilme yeteneği konusunda kendime güvenirim.	3,73	1,06
Düzensiz şartlarda çalışmaktan zevk alırım.	2,87	1,20
Karar ve eylemlerimin olumlu ve olumsuz sonuçlarına razı olurum.	3,39	1,13
Amirlerimin birbiri ile çakışan kararlar vermesi beni rahatsız eder.	3,51	1,14
İnsanları işe alırken beceri esasına göre değil, bağlılıklarına göre işe alırım.	2,90	1,11
Hakkında bir şey bilmediğim bir görevi üzerime almaktan çekinirim.	3,22	1,16
Başarılı olduğumu hissetmesem yüksek ücretli de olsa o işi yapmaktan hoşlanmam.	3,23	1,09
Sadece rahat yaşamama yetecek kadar para kazanmak istiyorum.	3,33	1,11
Yeterince kar elde ediyorsam işle ilgili belirsiz koşullarda çalışmaktan rahatsız olmam.	3,05	1,11
Ücreti iyi olduğu sürece rutin ve sıkıcı işlerde çalışmaktan gocunmam.	3,04	1,14
Bana göre iyi iş neyin nasıl yapılacağına açık talimatlarla belirtildiği iş demektir.	3,36	0,94
Hassasiyetle takip etmeye çalıştığım bir iş programım var.	3,10	1,04
Yaşamımdaki kötü olayların sonuçlarını şans ve kötü kader değil ben etkilerim.	3,24	1,03
Başarının kişisel çabadan çok şansın ve kaderin sonucu olduğuna inanırım.	2,94	1,11
Zekam ve kapasitem sayesinde karşılaştığım zorluklarla baş edebilirim.	3,60	1,01
Yeni ve alışılmamış durumlarla baş edebileceğimden şüpheliyim.	3,11	1,05
Her zaman mevcut yöntemlerden daha iyi yöntemlerin olduğuna inanırım.	3,54	1,03
Bir şeyi onu yapmış olmak için değil mükemmel yapmış olmak için yaparım.	3,45	1,05
Yeni, ilginç hatta çılgın fikirleri üretmekte zorlanırım.	3,07	1,05
Bir şeylerin olmasını beklemek ya da seyretmek yerine, ben kendim birşeyler yapmayı tercih ederim.	3,42	1,04
Yetenekli, hırslı, çalışkan olsam da param olmadığı sürece iş kuramam.	3,17	1,09
Belirsizliğin olduğu durumlarda karar almayı ve önderlik yapmayı severim.	3,40	1,09
Çoğunluğun görüşüne karşı kendi görüşümü savunmakta zorlanırım.	2,79	1,16

Tablo 3.8: Girişimcilik Niyeti Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

İFADE	X	S.S.
Bir girişimci olarak her şeyi yapmaya hazırım.	3,24	1,06
Profesyonel olarak hedefim bir girişimci olmaktır.	3,25	1,09
Kendi işimi kurmak ve sürdürmek için her türlü çabayı göstereceğim.	3,41	1,17
Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım.	3,49	1,11
Ciddi anlamda kendi işimi kurmayı düşünüyorum.	3,46	1,13
Bir gün kendi işimi kurma konusunda ciddi niyetlerim var.	3,56	1,13

Girişimci kişilik ve girişimcilik niyeti ölçeğinde 5'li Likert tipi ifadeler kullanılmıştır. Söz konusu ifadeler, "Kesinlikle katılmıyorum (1)", "Katılmıyorum (2)", "Ne katılıyorum ne katılmıyorum (3)", "Katılıyorum (4)" ve "Kesinlikle Katılıyorum (5)" şeklinde değer aralıklarından oluşmaktadır. Katılımcıların ifadelere verdikleri cevaplar "1" değerine yaklaştıkça değişkenlere ilişkin algıları olumsuz olmakla birlikte, "5" değerine yaklaştıkça olumlu olmaktadır.

Tablo 3.7.'de girişimci kişilik özellikleri alt boyutlarına ilişkin frekans (n), yüzdesel dağılım (%), ortalama (X) ve standart sapma (s) değerleri gösterilmektedir.

Tablo 3.7. detaylı olarak incelendiğinde; risk alma eğilimi boyutunda en çok katıldıkları ifade, 3,55 (s.s.1,01) ortalama ile 7. ifade olan "*Başarı oranı yüzde 60 ve daha fazla ise riski göze alabilirim.*" ifadesi, en az katıldıkları ifade ise 2,86 (s.s.1,17) ortalama ile 5. madde olan "*Çözümsüz korkularım ve zayıflıklarım var.*" ifadesidir. Tablo 4.6'da yenilikçilik alt boyutunda en çok katılımın 3,75 (s.s.0,82) ortalama ile 8. ifade olan "*Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar.*" ifadesidir. En az katılımın ise 3,12 (s.s.0,97) ortalama ile 10. ifade olan "*İnsanların mutsuz durumları kötü şanslarından kaynaklanır.*" ifadesi olduğu görülmektedir. Tablo 3.7.'de başarıya ihtiyacı alt boyutunda katılımcıların en çok katıldıkları ifade 3,92 (s.s.1,08) ortalama ile 12. madde olan "*Benim için iş güvenliği önemlidir*" ifadesidir. En az katıldıkları ifade ise 2,87 (s.s.1,20) ortalama ile 15. ifade olan "*Düzensiz şartlarda çalışmaktan zevk alırım.*" ifadesinin olduğu görülmektedir. Tabloda kontrol odağı alt boyutunda katılımcıların en çok katıldıkları ifade 3,36 (s.s.0,94) ortalama ile 24. ifade olan "*Bana göre iyi iş neyin nasıl yapılacağına açık talimatlarla belirtildiği iş demektir.*" ifadesidir. En az katıldıkları ifade ise 2,94 (s.s.1,11) ortalama ile 27. ifade olan "*Başarının kişisel çabadan çok şansın ve kaderin sonucu olduğuna*

inanırım.”ifadesinin olduğu görülmektedir. Tabloda belirsizliğe tolerans alt boyutunda katılımcıların en çok katıldıkları ifade 3,60 (s.s.1,01) ortalama ile 28. ifade olan “*Zekam ve kapasitem sayesinde karşılaştığım zorluklarla baş edebilirim.*” ifadesidir. En az katıldıkları ifade ise 2,79 (s.s.1,16) ortalama ile 36. ifade olan “*Başarının kişisel çabadan çok şansın ve kaderin sonucu olduğuna inanırım.*” ifadesinin olduğu görülmektedir.

Tablo 3.8’de detaylı olarak incelendiğinde; girişimcilik niyeti boyutunda en çok katıldıkları ifade, 3,56 (s.s.1,13) ortalama ile 42. ifade olan “*Bir gün kendi işimi kurma konusunda ciddi niyetlerim var.*” ifadesi, en az katıldıkları ifade ise 3,24 (s.s.1,06) ortalama ile 37. ifade olan “*Bir girişimci olarak her şeyi yapmaya hazırım.*” ifadesidir.

3.6.4. Araştırma Hipotezlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın konusu dahilinde oluşturulan hipotezlerin test edilmesi hedeflenmiştir. Hipotezlerde sırasıyla korelasyon, regresyon, t testi ve anova analizleri uygulanmıştır.

3.6.4.1. Korelasyon ve Regresyon Analizleri Uygulanarak Test Edilen Hipotezler

Birinci hipotezde bahsedilen değişkenler arasındaki ilişkinin var olup olmadığını incelemek amacıyla basit korelasyon (brivate corelation) analizi uygulanmıştır.

Basit korelasyon analizi, iki değişken arasındaki ilişkinin seviyesini (derecesini, şiddetini ve gücünü) ve yönünü belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Her iki değişkenin de sürekli değişken olması ve değişkenlerle alakalı verilerin normal dağılım göstermesi durumunda, değişkenler arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı (r) ile belirlenmektedir (Ural ve Kılıç, 2005:219).

Girişimci kişilik özellikleri ve onun alt boyutları ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişkiyi saptamak için gerçekleştirilen basit korelasyon (brivate corelation) analiz sonuçları tablo 3.9’da gösterilmiştir:

Tablo 3.9: Girişimci Kişilik ve Alt Boyutlarıyla Girişimcilik Niyeti Arasındaki Basit Korelasyon Analizi Sonuçları

	1	2	3	4	5	6
Kişilik Özellikleri	-					
1.Risk Alma	,623**	-				
2.Yenilikçilik	,378**	,219**	-			
3.Başarma İhtiyacı	,716**	,288**	,142*	-		
4.Kontrol Odağı	,550**	,115*	,026	,222**	-	
5.Belirsizlik Toleransı	,647**	,223**	,162**	,277**	,199**	-
Girişimcilik Niyeti	,396**	,309**	,111*	,247**	,156**	,317**

*p<0,05, **p<0,01

Değişkenler arası korelasyonlar incelendiğinde, girişimci kişilik özelliğinin girişimcilik niyeti ile pozitif ve orta seviyede bir ilişkisi olduğu gözlenmektedir ($r=0,396$). Girişimci kişilik özelliklerinden risk alma eğiliminin girişimcilik niyeti ile pozitif ve düşük seviyede ilişkili olduğu görülmektedir ($r=0,309$). Girişimci kişilik özelliklerinden yenilikçiliğin girişimcilik niyeti ile ihmal edilecek bir ilişkisi olduğu görülmektedir ($r=0,111$). Girişimci kişilik özelliklerinden başarıma ihtiyacı girişimcilik niyeti ile pozitif ve düşük seviyede ilişkili olduğu görülmektedir ($r=0,247$). Girişimci kişilik özelliklerinden başarıma ihtiyacı girişimcilik niyeti ile ihmal edilecek bir ilişkisi olduğu görülmektedir ($r=0,156$). Girişimci kişilik özelliklerinden belirsizlik toleransı girişimcilik niyeti ile pozitif ve düşük seviyede ilişkili olduğu görülmektedir ($r=0,317$).

Regresyon analizi bağımlı bir değişken ile bağımsız değişken(ler) arasındaki ilişkinin matematiksel bir model ile ifade edilmesidir. Basit doğrusal regresyon analizinde bir bağımlı bir de bağımsız değişken söz konusu iken, çoklu doğrusal regresyon analizinde ise bir bağımlı değişken ve iki ya da daha fazla bağımsız değişken vardır. Tablo 3.10'da Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisine yönelik basit doğrusal regresyon analizi sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 3.10: Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Yönelik Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken: Girişimcilik Niyeti			İlgili Hipotez
	Standart β Kat Sayısı	t değeri	Anlamlılık (p)	
Kişilik Özellikleri	0,396	7,693	0,000	H1: Kabul
1.Risk Alma	0,219	3,991	0,000	H1a: Kabul
2.Yenilikçilik	0,010	0,181	0,856	H1b: Red
3.Başarma İhtiyacı	0,106	1,905	0,058	H1c: Red
4.Kontrol Odağı	0,063	1,180	0,239	H1d: Red
5.Belirsizlik Toleransı	0,224	4,094	0,000	H1e: Kabul
		R ² =0,154	F=13,424	

p<0,05, **p<0,01

Yapılan regresyon analizinin sonuçlarına göre, bağımsız değişken durumundaki risk alma, yenilikçilik, kontrol odağı, başarı ihtiyacı ve belirsizliğe toleransın bağımlı değişken durumundaki ‘girişimcilik niyeti’ değişkenine ait değişimi %15 oranında açıkladığı görülmektedir. Modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (p<0,01).

Bağımsız değişkenlerin ana boyutu olan ‘girişimci kişilik özelliği’ nin bağımlı değişken olan ‘girişimcilik niyeti’ ne olan etkisi p<0,01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bağımsız değişkenlerinden ‘risk alma’nın, bağımlı değişken ‘girişimcilik niyeti’ne olan etkisi, p < 0,01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Yine bağımsız değişkenlerden olan ‘belirsizliğe tolerans’ın, girişimcilik niyetine olan etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır. Ayrıca bu iki bağımsız değişkenin büyüklük sırasına göre belirsizliğe tolerans($\beta=0,224$) ve risk alma($\beta=0,219$) olmak üzere girişimcilik niyeti üzerinde kuvvetli etkilidir. Diğer bağımsız değişkenler olan yenilikçilik, başarı ihtiyacı ve kontrol odağının girişimcilik niyetine olan etkisi ise istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Bu durumda **H1**(*Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır*), **H1a**(*Girişimci kişilik özelliklerinden risk almanın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır*) ve H1e(*Girişimci kişilik özelliklerinden belirsizliğe toleransın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır*) hipotezleri kabul edilirken, H1b,H1c ve H1d hipotezleri reddedilmiştir.

3.6.4.1. T Testi Fark Analizi Uygulanarak Test Edilen Hipotezler

T testi, iki ortalamanın karşılaştırılmasında kullanılan bir fark analizi yöntemidir. Girişimcilik niyeti ile belirlenmiş bazı grupların arasında yapılmış olan fark analizi sonucu ortaya çıkan veriler aşağıdaki tablodadır:

Tablo 3.11: Bazı Grupların ile Girişimcilik Niyetine İlişkin T-Testi Sonuç Tablosu

	Cinsiyet			Başarılı Girişimci			Başarılı Çalışan		
	Ortalama	t değeri	p	Ortalama	t değeri	p	Ort.	t değeri	p
Girişimcilik Niyeti	3,44	0,755	0,451	3,52	2,519	0,012	3,43	0,758	0,449
	Girişimcilik Dersi			İşletmecilik Dersi			İflas Eden		
	Ortalama	t değeri	p	Ortalama	t değeri	p	Ort.	t değeri	p
	3,41	0,045	0,964	3,42	0,442	0,659	3,50	1,749	0,081
	Kendini Girişimci Gören								
	Ortalama	t değeri	p						
	3,57	6,546	0,00						

Tablo 3.11’de görüldüğü gibi, t testinin sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde (p), girişimcilik niyetiyle cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark yoktur. Dolayısıyla H2 hipotezi reddedilir. Yine tabloyu incelediğimizde aynı şekilde t testinin sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde (p) girişimcilik niyetiyle, aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı çalışan grupları, aile ve yakın çevrede iflas eden grupları, girişimcilik dersi ve işletmecilik dersi alan gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Dolayısıyla H9 H10, H11 ve H12 hipotezleri de reddedilir. Girişimcilik niyetiyle aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı girişimci grubu arasında anlamlı bir fark vardır. Dolayısıyla H8 hipotezi kabul edilir. Girişimcilik niyetiyle kendini girişimci bir kişiliğe sahip gören gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Dolayısıyla H13 hipotezi kabul edilir.

3.6.4.2. Tek Yönlü Varyans(Anova) Analizi Uygulanarak Test Edilen Hipotezler

Anova analizi, ikiden fazla grup olan ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan bir fark analizi yöntemidir. Girişimcilik niyeti ile belirlenmiş bazı grupların arasında yapılmış olan analiz sonucu ortaya çıkan veriler aşağıdaki tablolardadır:

Tablo 3.12: Girişimcilik Niyetiyle Farklılık Göstermeyen Grupların Anova Sonuç Tablosu

Boyut	Grup	F	P
Girişimcilik Niyeti	Anne Mesleği	1,371	0,244
	Baba Mesleği	1,635	0,165
	Baba Eğitim Durumu	0,669	0,572

*p<0,05, **p<0,01

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi, anova sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde (p), girişimcilik niyetiyle söz konusu gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. Dolayısıyla **H₃**(Anne mesleği ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır), **H₄**(Baba mesleği ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır) ve **H₇**(Baba eğitim durumu ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır) hipotezleri reddedilir.

Tablo 3.13: Girişimcilik Niyetiyle Farklılık Gösteren Grupların Anova Sonuç Tablosu

Boyut	Grup	N	X	SS	F	P		
Girişimcilik Niyeti	Anne Eğitim Durumu				3,255	0,022		
	Okuma- yazma yok	39	3,735	0,889				
	İlköğretim	173	3,421	0,823				
	Lise	88	3,248	0,777				
	Üniversite	20	3,341	0,799	5,484	0,001		
	Aile Geliri	N	X	SS			F	P
	Asgari Ü. veya Altı	39	3,6026	1,007				
	1301-2500	121	3,4697	0,870				
	2501-5000	127	3,2021	0,682				
	5001 ve üstü	33	3,7323	0,772				

*p<0,05, **p<0,01

Tablo 3.13’de görüldüğü gibi, anova sonuçlarına göre 0,05 anlamlılık düzeyinde (p), girişimcilik niyetiyle söz konusu gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Analize sonuçlarına

göre okuma yazma bilmeyen grubun girişimcilik düzeyi, lise mezunu grubunun girişimcilik düzeyinden daha yüksektir. Dolayısıyla H_6 (Anne eğitim durumu ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır) hipotezleri kabul edilir. Yine analiz sonuçlarına göre hem asgari ücret ve altında geliri olan grubun, hem geliri 1300-2500 aralığında olan grubun, hem de geliri 5001 ve üstünde olan grubun girişimcilik niyeti düzeyi daha yüksektir. Dolayısıyla H_5 (Aile geliri ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark vardır) hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.14: Araştırma Kapsamında Oluşturulan Hipotezlerin Kabul/Red Durumları

NO	HİPOTEZ	SONUÇ
H1	Kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.	Kabul
H2	Girişimcilik niyeti cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H3	Girişimcilik niyeti anne mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H4	Girişimcilik niyeti baba mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir	Red
H5	Girişimcilik niyeti aile gelirine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Kabul
H6	Girişimcilik niyeti anne eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir	Kabul
H7	Girişimcilik niyeti baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir	Red
H8	Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir girişimci birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir	Kabul
H9	Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir çalışan birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H10	Girişimcilik niyeti aile ve yakın çevrede iflas eden birisi olması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H11	Girişimcilik niyeti girişimcilik dersi almış olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H12	Girişimcilik niyeti işletmecilik dersi almış olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Red
H13	Girişimcilik niyeti kendini girişimci bir kişiliğe sahip olarak görme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Kabul

SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimcilik kavramı bireysel ve toplumsal refahı yükselttiğinden ötürü ekonomik gelişmenin temel dayanağını oluşturmaktadır. Girişimcilik ve girişimci kavramlarının pek çok tanımı bulunmakla birlikte, ilk kez 1755 yılında Richard Cantilon aracılığıyla ifade edilen tanımı ciddi anlamda kabul görmüştür. Cantilona'ya göre müteşebbisin tanımı; kar elde etmek gayesiyle işi organize eden ve işin sorumluluğunu alan insandır. Girişimcilikle ilgili bir diğer kavram olan girişimcilik niyeti ise, kişinin kendi işini kurmak için girişimci çabalar sarfetme yönündeki hareketlere bağlılığı olarak ifade edilmektedir (Uslu, 2015: 3).

Girişimci bireylerin farklı kişilik özelliklerine sahip oldukları tanımlardan idrak edilmektedir. Bu bireylerin harekete geçmesinde kişilik özelliklerinin önemli bir payı vardır. Bu özelliklerin girişimcilik tarafı yüksek ve düşük kişileri ayırt ettiği kabul edilmektedir. Bazı çalışmalar bu özelliklerin bir kısmının etkili olduğuna işaret ederken, bir kısmı ise bu özelliklerin hepsinin belirli olan bir seviyede etkin olduğuna dikkat çekmektedir.

Rekabetin global bir görünüm kazanarak örgüt ve uluslarla birlikte bireyleri de içine aldığı şu günlerde, gerek örgütsel ve bireysel gerekse milli varlığı aktif bir şekilde devam ettirebilmek, öncelikle yüksek bir girişimcilik potansiyeline sahip olmayı sonrasında da bu potansiyeli etkin bir şekilde değerlendirebilmeyi gerektirmektedir.

Girişimcilik, kişilik özelliklerinden ve çevresel etmenlerden etkilenen ve onların şekillendirmesiyle oluşan bir süreçtir. Bu sebeple gerek bireylerin yetiştikleri ve geliştikleri ortamın, gerekse bireylerin içinde yaşadıkları çevrenin girişimcilik niyetini oluşturucu, geliştirici ve özendirici bir şekilde tasarlanması gerekmektedir. Bu oluşturulabildiği takdirde geleceğe daha güvenle bakılabilecektir.

Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan bu araştırmanın bulgularına göre kişilik özellikleri ile girişimcilik niyeti arasında bir ilişki söz konusudur. Kişilik, her zaman net olarak aydınlatılamamış bir alanda olsa da kişiliğin üzerinde etkin olan unsurlar bilinmektedir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular neticesinde girişimcilik niyeti ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir bütünlük olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan benzer araştırmalarda olduğu ve beklenildiği gibi, yaptığımız çalışmada girişimci "*kişilik özellikleri*"nin, *girişimcilik niyeti* üzerinde etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Girişimci kişilik

özelliklerinden ‘*risk alma eğilimi*’nin, yapılan diğer çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da girişimcilik niyeti üzerinde yüksek bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bir diğer girişimci kişilik özelliği olan ‘*yenilikçilik*’in girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinin sonuçları, yapılan benzer çalışmaların(Örneğin Uslu (2015)) aksine beklenildiği gibi çıkmamıştır yani çalışma sonucunda bir etki söz konusu değildir. Yine bir başka özellik olan ‘*başarma ihtiyacı*’nın, diğer çalışmaların aksine çok az bir farkla girişimcilik niyeti üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır. Bir diğer özellik olan ‘*kontrol odağı*’nın da diğer çalışmaların(Örneğin Şeşen ve Basım(2012)) aksine girişimcilik niyetine bir etkisi olmadığı sonucu görülmektedir. Kişilik özelliklerinden sonuncusu olan ‘*belirsizliğe tolerans*’ın girişimcilik niyetine olan etkisi ise beklenildiği ve diğer çalışmalarda(Örneğin Koh (1996)) olduğu gibi anlamlı çıkmıştır.

Demografik sorular üzerinde yapılan fark analizleri sonucunda, yapılan benzer çalışmaların aksine(Örneğin Uslu (2015))*cinsiyetin* girişimcilik niyeti ile arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varılmıştır.*Anne ve babanın mesleklerinin*, bilhassa da baba mesleğinin beklenildiğinin ve bazı yapılmış çalışmaların(Örneğin Yüksel, Cevher, Yüksel (2015)) aksine girişimcilik niyetiyle arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. *Aile geliri* ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu diğer çalışmalarda da(Örneğin Şeşen ve Basım(2012)) olduğu gibi beklenen bir sonuçtur. *Babanın eğitim durumu* ile girişimcilik niyeti arasında bir anlamlı farkın ortaya çıkmaması sonucu diğer çalışmalarda da aynı şekilde ortaya çıkarken, *annenin eğitim durumu* ile girişimcilik niyeti arasında diğer çalışmaların aksine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. *Aile ve yakın çevrede başarılı bir girişimci olması* ile girişimcilik niyeti arasında beklenildiği ve benzer çalışmalarda da(Örneğin Çelik, İnce, Bozyiğit (2014)) olduğu gibi anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. *Aile ve yakın çevrede başarılı bir çalışan olması* ile girişimcilik niyeti arasında ise anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Diğer çalışmalarla aynı bulguları ortaya koyan sonuç ise *aile ve yakın çevrede iflas eden birinin olması* ile girişimcilik niyeti arasında bir farkın olmamasıdır. Ortaya konulan başka bir sonuç ise, *girişimcilik dersi almış olmak ve işletmecilik dersi almış olmak* ile girişimcilik niyeti arasında benzer araştırmaların bir kısmının(Örneğin İrmış ve Barutçu (2012)) aksine fark yoktur. Ve son olarak diğer çalışmalarda da olduğu(Örneğin İrmış ve Barutçu (2012)) ve beklenildiği gibi *kendini girişimci bir kişiliğe sahip olarak görmekle* girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

Bu çalışma, Mersin Üniversitesi'nin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi' nin öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bundan sonra yapılacak benzer çalışmalar, sadece söz konusu olan fakültede değil, üniversite sınırları içerisindeki tüm fakültelerde yapılabilir. Böylelikle örneklem genişletilerek hem daha gerçekçi bir sonuç ortaya konulabilir, hem de fakülteler arası ortaya çıkabilecek farklılıklar değerlendirilebilir. Hatta örnekleme mülakat yapılabilecek girişimciler de dahil edilerek hem girişimciler ve potansiyel girişimcilerin değerleri bir arada görülebilir hem de nicel yöntemlerle yapılan bu araştırma nitel yöntemlerle de desteklenebilir.

Aslında her biri birer girişimci adayı olan üniversite öğrencilerinin, fakülte sıralarında gördükleri girişimcilik ve benzeri derslerin yanında, önde gelen girişimciler tarafından bizzat tecrübelerini aktarabileceği eğitimler de düzenlenebilir. Hatta bunun yanında öğrencilerin girişimcilerle birlikte uygulamaları bizzat görebilecekleri bir staj ve benzeri faaliyetler organize edilebilir. Böylelikle girişimci potansiyeli olan öğrencilere hem girişimcilik refleksleri hem de kariyer fırsatları kazandırılabilir.

Tüm Dünya'da ülkelerin gelişmesinde ve ilerlemesinde çok önemli bir pay sahibi olan girişimcilik, programlı ve etkin bir şekilde eğitimi verilmesi gereken bir olgudur. Bu sebeple öğrencileri girişimciliğe yönlendirmede ve geleceğin girişimcilerinin yetiştirilmesinde akademisyenlere ve önde gelen başarılı girişimcilere bilhassa eğitim açısından önemli görevler düşmektedir. Ayrıca öğrencilerin kendilerine rol model olarak aldıkları aile ve yakın çevre bireyleri de bu konuda gerek maddi gerekse manevi önemli bir misyon üstlenmelidirler. Zira yarının Güçlü Türkiye'sinin mihenk taşlarını girişimci potansiyelini taşıyan bu gençler oluşturacaktır.

KAYNAKLAR

- AĞCA, V., YÖRÜK, D., (2006). Bağımsızlık Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi* 8(2).
- AKKAYA TALİH, D., YILDIZ, E., AKIN KOLDERE, Y. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Yalova Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*. 5(8): 109-122.
- AKDENİZ, C. (2013). *Kişilik Profillerine Göre Öğretmenlerin Öğrenme Stratejisi Tercihleri ve Öğretim Stratejilerini Kullanma Durumları*. (Doktora Tezi) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- AKGÜL, A. ve ÇEVİK, O. (2003). *İstatistiksel Analiz Teknikleri, SPSS'te İşletme Yönetimi Uygulamaları*. Ankara: Emek Ofset Ltd. Şti..
- ARMAĞAN, A. (2013). Girişimcilik ve Otonomi (Özerklik) İlişkisi: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 8(12): 49-69.
- AYDINTAN, B., GÖKSEL, A., EKMEKÇİOĞLU, E., (2014). Politik Yeteneğin Öğrenci ve Çalışanların Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Mediator Etkisi: Görgül Bir Çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 7(3): 95-112.
- BALLI E. ve KOCA BALLI A.İ. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri ve Girişimcilik Eğilimleri. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 18(1): 101-121.
- BARTLEY, E .C. ve SCOTT.C.R. (2011). Coping with daily Stress: *The role of consciouteness. Personality and Individual differences* 50 (2011): 79-83.
- BAŞOL, O., DURSUN, S., AYTAÇ, S., (2011). Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*. 13(4): 1303-2860.
- BOZACI, İ., (2015). *Girişimcilik (Örnekler ve İş Planı Değerli)* İstanbul: Beta Yayınları
- BOZKURT, Ö. (2005). *Girişimci Kişilik Özellikleri ve Sakarya Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Organizasyon Ana Bilim Dalı.

- BOZKURT, Ö. (2011). Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: *Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*, Ankara: Detay Yayıncılık
- BOZKURT, Ö. ve ERDURUR, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimci Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 8(2): 57-78.
- BOZKURT, Ö. (2014). Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde Öğrencilerin Girişimci Olma Niyetlerinin İncelenmesi. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi* 1(3).
- BÜYÜK, Ö., (2014). *Girişimcilik (Girişimcilik Üzerine Notlar)*, İstanbul: Paradigma Akademi.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- CHYE KOH, H. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics: A study of Hong Kong MBA students. *Journal of managerial Psychology*, 11(3),
- CİN, H., GÜNAY, G., (2013). Girişimcilerin Girişimcilik Tipleri ile Duygusal Zekaları Arasındaki İlişki: Edirne Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 8(2).
- ÇELİK, A., İNCE, M., BOZYİĞİT, S., (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 7(3): 113-124.
- ÇİÇEK R. ve DURNA U. (2012). Meslek İdealleri ve Girişimcilik Niyetleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9(17): 17-31.
- DİLEK, H. (2005). *Liderlik Tarzlarının ve Adalet Algısının; Örgütsel Bağlılık, İş Tatmini ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkilerine Yönelik Bir Araştırma*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.
- ERCAN, Ç. (2010). *Ergenlerin Spor Yapma Alışkanlıklarının Kişilik ve Atılganlık Özellikleri Açısından İncelenmesi*. (Doktora Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü.
- EROĞLU, F. (2006). *Davranış Bilimleri* İstanbul: Beta Yayınları.
- ERSOY, A.F., PARILTI, N., OKUR, A., (2006). *Girişimcilik* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

- ERSOY, E. (2009). *Yöneticilerin Dönüştürücü ve İşe Yönelik Liderlik Eğilimleri ile Kişilik Özelliklerinin İlişkisi: Bir Örnek Olay*. (Doktora Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERYILMAZ, A. (2009). *Başa Çıkma Stratejilerinin Kişilik Özelliklerinin Ergen Öznel İyi Oluşu Arasındaki Aracı Rolü*. (Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- FİDAN, Y., ve ÇİFTÇİ, S., (2010). Farklı Fakültelerdeki İşletme Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakışları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* 3(4): 58-73.
- FRANCO, M., HAASE, H. ve LAUTENSCHLAGER A. (2010). Students' entrepreneurial intentions: an inter-regional comparison. *Education & Training*, 52(4): 60-275.
- GÜNAY, A., (2016). *Bilişim Alanında Değişik Kademelerde Eğitim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi) Afyon : Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- GÜNEY, S. (2015). *Girişimcilik(Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular)* Ankara: Siyasal Kitabevi
- İŞCAN, Ö.F. ve KAYGIN, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 15(2): 443-462.
- İRAZ R., (2010). *Girişimcilik ve Kobi'ler*, İstanbul: Çizgi Kitabevi.
- İRMİŞ, A., BARUTÇU, E., (2012). Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 26(2): 1-25.
- KALKAN, A. (2011). Kişisel Tutum, Öznel Norm ve Algılanan Davranış Kontrolünün Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 14(2): 189-206.
- KARABEY, C. (2013). Girişimsel Düşünceyi Anlamak: Düşünme Tarzı ve Risk Tercihinin Girişimsek Öz yetkinlik ve Girişimcilik Niyeti ile İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 18(3): 143-159.
- KARADAL, H., (2014). *Girişimcilik (Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi)*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

- KELEŞ, H.N., ÖZKAN, T.K., DOĞANER, M. ve ALTUNOĞLU, A.E. (2012). *Ön lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. International Journal of Economic and Administrative Studies*. 5(9):108-118.
- KESEN, M. (2011). *İnsan Kaynakları Uygulamalarının Yenilikçilik Düzeyi ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkileri: Banka Çalışanları Üzerine Bir Uygulama*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze İleri teknoloji Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Gebze
- KILIÇ, R., KEKLİK, B., ÇALIŞ, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İ.İ.B.F. İşletme Bölümü Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 17(2): 423-435.
- KOH, C. H. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics: A study of HongKong MBA students, *Journal of Managerial Psychology*, 11(3): 12-25.
- KORKMAZ, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 14(2): 210-224.
- KÖKSAL Y. ve PENEZ S. (2015). Yüksek Girişimcilik Eğilimli Üniversiteli Gençlerin Demografik Özellikleri ve Sektör Tercihleri Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 20(1): 155-167.
- KÜÇÜK, O., (2014), *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi (İş Fikri Üretme)*, Ankara: Seçkin
- LİNAN, F. ve CHEN, Y. W. (2009). Development and Cross-Cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship theory and practice*, 33(3), 593-617.
- LUTHJE, C., & FRANKE, N. (2003). The „making“ of an entrepreneur: testing a model of entrepreneurial intent among engineering students at MIT. *R&D Management*, 33(2), 135-147.
- MARANGOZ, M. (2012). *Girişimcilik*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- MOBERG, P. J. (2001). Linking Conflict Strategy to The Five Factor Model: Theoretical and Empirical Foundations. *The International Journal of Conflict Management*, 12(1), 47-68.
- MÜFTÜOĞLU, M. T. ve DURUKAN T. (2004). *Girişimcilik ve Kobi'ler*, Ankara: Gazi Yayıncılık.

- ÖREN, K. ve BİÇKES, M. (2011). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri: Nevşehir'deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 16(3): 67-86.
- ÖZDEMİR, A., (2015). *Girişimcilik*, Ankara: Gece Kitaplığı
- ÖZDEMİR, P., (2016). *Girişimci Üniversiteler ve Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi*. (Doktora Tezi) İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZDEVECİOĞLU, M. ve KARACA, M. (2015), *Girişimcilik, Girişimci Kişilik*, Konya: Eğitim Yayınevi
- ÖZER, E. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Duyusal Zeka ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi* (Doktora Tezi) Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZKALP, E. ve KIREL, Ç., (2010). *Örgütsel Davranış*, Bursa: Ekin Yayınevi.
- ÖZKALP, E., VAROĞLU A., VAROĞLU, D., KIREL, A., ACAR, P., (2013). *Örgütsel Davranış* Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- ÖZKALP, E., ARICI, H., AYDIN, O., BAYRAKTARİ R., UZUNÖZ, A., ERKAL, B., (2000). *Davranış Bilimlerine Giriş* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- PARK, H. ve ANTONIONI, D. (2007). Personality, Reciprocity, and Strength of Conflict Resolution Strategy. *Journal of Research in Personality*. 41, 110–125.
- PETERMAN, N. E., ve KENNEDY, J. (2003). Enterprise education: Influencing students' perceptions of entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 28(2): 129-144.
- PETRİDES, K., ve FURNHAM, A.(2003). Trait emotional intelligence: *Behavioural validation in two studies of emotion recognition and reactivity to mood induction*. *European Journal of Personality*, 17, 39–57.
- SOYŞEKERCİ, S.,(2013). *Uygulamalar ve Şirket Örnekleriyle Girişimcilik*, İstanbul: Kriter Yayınevi
- SÜREN, S. (2015). *Banka Çalışanlarında Tükenmişlik ve Beş Büyük Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki: Bir Alan Araştırması*. (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞENER, S., (2007). Osmanlı Sanayileşme Süreci ve Bu Süreçte Özel Girişimin Rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9(3): 56-89.

- ŞEŞEN, H., SORAN, S., CAYMAZ, E., (2014). Toplumsal Kültürün Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Sosyal Ağ Kullanımının Aracılık Rolü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 41(2): 110-125
- ŞEŞEN, H., ve BASIM, H., (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi* 12(1): 21-28).
- ŞİMŞEK, Ş., ÇELİK, A., AKGEMCİ, T., (2015). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış* Konya: Eğitim Yayınevi.
- TAVŞANCIL, E. (2010). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TEKİN, M.(2004) *Girişimcilik*, Ankara: Detay Yayıncılık
- TİKİCİ, M. ve AKSOY, A., (2009). *Girişimcilik ve Küçük İşletmeler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- TİMURÖĞLU, K. ve ÇAKIR, S., (2014). Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi ile İlişkisi. *AKÜ. İİBF. Dergisi* 16(2):119-136
- TOMAK, S., (2015) *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği* . Ankara: Detay Yayıncılık.
- TOP, S. (2006). *Girişimcilik "Keşif Süreci"* İstanbul: Beta Yayıncılık
- TOP, S. ve SEVENCAN, M., (2006). Girişimcilik Niyet Modelleri ve Kültürel Kimliğin Etkileri. *Kök Araştırmalar Journal* 8(2):117-135.
- TUTAR, H., ve ALTINKAYNAK, F., (2014). *Girişimcilik (Temel Girişimcilik ve İş Kurma Süreci)* Ankara: Detay Yayıncılık.
- TÜRKMEN, F. (2013). *Kişilik Tiplerinin Çatışmayı Yönetme Yöntemlerine Etkisi*(Doktora Tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- URAL, A. ve KILIÇ, İ. (2005). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- USLU, D., (2015). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyetinin Duygusal Zeka Faktörlerine Göre İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- WANG, K.C. & WONG, P.K. (2004). Entrepreneurial interest of university students in Singapore. *Technovation* 24(2): 163–172.

- WOOD, V. F. ve BELL, P. A. (2008). Predicting Interpersonal Conflict Resolution Styles From Personality Characteristics. *Personality and Individual Differences*, 45(2008), 126-131.
- WONG, P. K., HO, Y. P., ve LOW, P. C. (2014). Do university entrepreneurship programs influence students' entrepreneurial behavior? An empirical analysis of university students in Singapore. *Innovative Pathways for University Entrepreneurship in the 21st Century*, 24, 65-87.
- YASA, B., ÇELİK, F., (2016). Cumhuriyet İle Birlikte Girişimciliği Etkileyen Politikalar Üzerine Bir İnceleme: 1923-1929. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 2418-2430.
- YILDIRIM, H., (2008). *Girişimcilik Ateşi ve İş Melekleri (Temel Kavramlar)*. İstanbul: Değişim Yayınları
- YUMUK, G. (2013). Turizm Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğitimlerinin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergisi* 2(2): 96-120.
- YÜKSEL, H., CEVHER, E., YÜKSEL, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 5(1): 143-156.
- ZHANG, Y., DUYSTERS, G. ve CLOODT, M. (2013). The role of entrepreneurship education as a predictor of university students' entrepreneurial intention. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 9(1): 1-19.

EKLER

EK - 1: Araştırma kapsamında kullanılan anket formu.

Öğrenci Arkadaşım,

Bu anket öğrencilerin girişimcilik düzeylerini ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. İfadeleri samimi biçimde değerlendirmeniz çalışmanın bilimselliğini doğrudan etkileyecektir. İfadelere verdiğiniz yanıtlar sadece bilimsel amaçlar çerçevesinde değerlendirilecek ve hiçbir şekilde verdiğiniz yanıtlar açıklanmayacaktır. Aşağıda, sunulan ifadeleri kendi düşünce ve algılamalarınız çerçevesinde değerlendirerek bu çalışmanın amacına katkıda bulunmanız talep edilmektedir. Zaman ayırdığınız için çok teşekkür ediyorum

Yrd. Doç. Dr. Musa Said DÖVEN

Emre GENÇAY

GOÜ, İİBF Öğretim Üyesi

GOÜ, SBE, Yüksek Lisans Öğrencisi

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Bazen katılmıyorum bazen katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	İnsanların şanssızlıkları yaptıkları hatalardan kaynaklanır.	()	()	()	()	()
2.	İşlerin yapılma şekillerini değiştirmekten kaçınıyorum.	()	()	()	()	()
3.	Yaptığım işte yükselmek için büyük risk almaya gönüllüyüm.	()	()	()	()	()
4.	Diğer insanlar çevrede olağan dışı bir şeyler görmediği halde, ben işle ilgili fırsatları algılayabilirim.	()	()	()	()	()
5.	Çözumsuz korkularım ve zayıflıklarım var.	()	()	()	()	()
6.	Hisselerinin kar getirebileceğini hesaplayabildiğim bir ortaklığa paramı yatırmaktan çekinmem.	()	()	()	()	()
7.	Başarı oranı yüzde 60 ve daha fazla ise riski göze alabilirim.	()	()	()	()	()
8.	Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar.	()	()	()	()	()
9.	Kendi çabalarımın ürünü değilse, olayların sonuçları beni memnun etmez.	()	()	()	()	()
10.	İnsanların mutsuz durumları kötü şanslarından kaynaklanır.	()	()	()	()	()
11.	İşin sürekli ve güvenli olması benim için kardan önemlidir.	()	()	()	()	()
12.	Benim için iş güvenliği önemlidir.	()	()	()	()	()
13.	Başkasının gözetimi olmadığı zamanlarda daha başarılı olurum.	()	()	()	()	()
14.	Başarabilme yeteneği konusunda kendime güvenirim.	()	()	()	()	()
15.	Düzensiz şartlarda çalışmaktan zevk alırım.	()	()	()	()	()
16.	Karar ve eylemlerimin olumlu ve olumsuz sonuçlarına razı olurum.	()	()	()	()	()
17.	Amirlerimin birbiri ile çakışan kararlar vermesi beni rahatsız eder.	()	()	()	()	()
18.	İnsanları işe alırken beceri esasına göre değil, bağlılıklarına göre işe alırım.	()	()	()	()	()
19.	Hakkında bir şey bilmediğim bir görevi üzerime alınmaktan çekinirim.	()	()	()	()	()
20.	Başarılı olduğumu hissetmesem yüksek ücretli de olsa o işi yapmaktan hoşlanmam.	()	()	()	()	()
21.	Sadece rahat yaşamama yetecek kadar para kazanmak istiyorum.	()	()	()	()	()
22.	Yeterince kar elde ediyorsam işle ilgili belirsiz koşullarda çalışmaktan rahatsız olmam.	()	()	()	()	()
23.	Ücreti iyi olduğu sürece rutin ve sıkıcı işlerde çalışmaktan gocunmam.	()	()	()	()	()
24.	Bana göre iyi iş neyin nasıl yapılacağına açık talimatlarla belirtildiği iş demektir.	()	()	()	()	()

25.	Hassasiyetle takip etmeye çalıştığım bir iş programım var.	()	()	()	()	()
26.	Yaşamımdaki kötü olayların sonuçlarını şans ve kötü kader değil ben etkilerim.	()	()	()	()	()
27.	Başarımın kişisel çabadan çok şansın ve kaderin sonucu olduğuna inanırım.	()	()	()	()	()
28.	Zekam ve kapasitem sayesinde karşılaştığım zorluklarla baş edebilirim.	()	()	()	()	()
29.	Yeni ve alışılmamış durumlarla baş edebileceğimden şüpheliyim.	()	()	()	()	()
30.	Her zaman mevcut yöntemlerden daha iyi yöntemlerin olduğuna inanırım.	()	()	()	()	()
31.	Bir şeyi onu yapmış olmak için değil mükemmel yapmış olmak için yaparım.	()	()	()	()	()
32.	Yeni, ilginç hatta çılgın fikirleri üretmekte zorlanırım.	()	()	()	()	()
33.	Bir şeylerin olmasını beklemek ya da seyretmek yerine, ben kendim birşeyler yapmayı tercih ederim.	()	()	()	()	()
34.	Yetenekli, hırslı, çalışkan olsam da param olmadığı sürece iş kuramam.	()	()	()	()	()
35.	Belirsizliğin olduğu durumlarda karar almayı ve önderlik yapmayı severim.	()	()	()	()	()
36.	Çoğunluğun görüşüne karşı kendi görüşümü savunmakta zorlanırım.	()	()	()	()	()
37.	Bir girişimci olarak her şeyi yapmaya hazırım.	()	()	()	()	()
38.	Profesyonel olarak hedefim bir girişimci olmaktır.	()	()	()	()	()
39.	Kendi işimi kurmak ve sürdürmek için her türlü çabayı göstereceğim.	()	()	()	()	()
40.	Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım.	()	()	()	()	()
41.	Ciddi anlamda kendi işimi kurmayı düşünüyorum.	()	()	()	()	()
42.	Bir gün kendi işimi kurma konusunda ciddi niyetlerim var.	()	()	()	()	()

KİŞİSEL SORULAR

- 1) Cinsiyetiniz : () Erkek () Kadın
- 2) Bölümünüz: () Çalışma Ekonomisi () İktisat () İşletme () Kamu Yönetimi () Maliye
() Uluslararası İlişkiler
- 3) Sınıfınız: () 1 () 2 () 3 () 4
- 4) Öğrenim Türü () Normal Öğr. () İkinci Öğr.
- 6) Ailenizin ikamet ettiği yer: () Büyük Şehir () İl Merkezi () İlçe Merkezi
() Kasaba () Köy
- 7) Ailenizin Mesleği
a) Anne:
b) Baba:
- 8) Annenin Eğitim Durumu: () Okuma-yazma bilmiyor () İlköğretim () Lise () Üniversite
- 9) Babanın Eğitim Durumu: () Okuma-yazma bilmiyor () İlköğretim () Lise () Üniversite
- 10) Aylık Aile Geliri: () Asgari ücret veya altı () 1301-2500 () 2501-5000 () 5001 ve üstü
- 11) Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı? () Evet () Hayır
- 12) Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir çalışan(kamu/özel sektör) var mı? () Evet () Hayır
- 13) Aile ve yakın çevrede iflas eden var mı? () Evet () Hayır
- 14) Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? () Evet () Hayır
15. (Varsa) Girişimcilikle ilgili aldığınız dersteki başarı durumunuz () Düşük () Orta () Yüksek
- 16) İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? () Evet () Hayır
- 17) (Varsa) İşletmecilikle ilgili aldığınız derslerdeki başarı durumunuz () Düşük () Orta () Yüksek
- 18) Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz? () Evet () Hayır

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Emre GENÇAY

Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara / 1986

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi : Gaziosmanpaşa Üniversitesi İ.İ.B.F. İktisat Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı/Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı

Yabancı Dili : İngilizce (Hazırlık, Erasmus, Yökdil p.(61)

Bilimsel Faaliyetleri : 1)“Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyetlerine Etkisi”
Yüksek Lisans Seminer Tezi ve Yüksek Lisans Tezi

2) 3.Örgütsel Davranış Kongresi(6-7 Kasım 2015) dahilinde görevli

3)TÜBİTAK – ‘Aile Şirketlerinin Gelişimini Etkileyen Faktörler’
İstanbul Şehir Üniversitesi – Anketör

İş Deneyimi : 1) Erenler Süpermarket -- Yönetici Adayı

2) Yılmaz Avukatlık Bürosu – Kâtip

İletişim:

E-Posta Adresi : emregency33@hotmail.com

